

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om animaliska biprodukter och vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om animaliska biprodukter och därav framställda produkter. Med animaliska biprodukter avses alla animaliska produkter som inte används som livsmedel, såsom biprodukter från slakt, biprodukter från mejeriindustrin, döda djur och naturgödsel. I lagen föreslås det ingå bestämmelser om åtgärder för förhindrande av spridning av djursjukdomar samt om åtgärder genom vilka man strävar efter att garantera livsmedelssäkerheten. I lagförslaget ingår det lättnader i det nationella verkställandet av Europeiska unionens förordning om animaliska biprodukter gällande användning och bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter. Motsvarande undantag ingår i författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den nu upphävda lagen om djursjukdomar och som fortfarande är i kraft. Lagen ersätter bestämmelserna om biprodukter i den upphävda lagen om djursjukdomar och i lagen om gödselafabrikat.

Den föreslagna lagen medför inga betydande innehållsmässiga ändringar jämfört med gällande nationella bestämmelser om biprodukter. Förslaget medför inte heller någon ändring av det nuvarande förfarandet vid godkännande och registrering av driftansvariga. Problem som har att göra med grundlagsenligheten i de gällande bestämmelserna skulle dock elimineras bl.a. genom att de

grundläggande bestämmelserna om individernas rättigheter och skyldigheter på förordningsnivå lyfts upp till lagnivå.

Det föreslås att bestämmelserna om fördelning av uppgifter och behörighet mellan myndigheterna preciseras och att överlappande behörigheter inom flera myndigheter stryks. Befogenheter som hänför sig till tillsyn koncentreras i huvudsak till kommunalveterinären och Livsmedelssäkerhetsverket. Utöver myndigheterna kan också auktoriserade inspektörer sköta uppgifter som hänför sig till tillsyn. I lagen föreskrivs det dessutom om fördelningen av den behörighet som avses i förordningen om animaliska biprodukter mellan de tillsynsmyndigheter som avses i lagen.

Det system för ersättningar i enlighet med veterinärvårdslagen där staten svarar för tillsynen över djursjukdomar även i fråga om animaliska biprodukter förblir enligt förslaget oförändrat. Därför preciseras veterinärvårdslagen genom en hänvisning till den föreslagna lagen om animaliska biprodukter. Dessutom görs ändringar i lagen om gödselafabrikat och strafflagen som beror på de tekniska ändringarna i lagen, och paragraferna som är i kraft med stöd av den upphävda lagen om djursjukdomar upphävs.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft våren 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 NULÄGE	4
1.1 Nationell lagstiftning.....	4
1.1.1 Lag om djursjukdomar (55/1980).....	4
1.1.2 Lag om djursjukdomar (441/2013).....	4
1.1.3 Veterinärvårdslag.....	5
1.1.4 Livsmedelslag.....	5
1.1.5 Lag om gödselafabrikat.....	6
1.1.6 Foderlag.....	6
1.1.7 Lag om ett system för identifiering av djur	6
1.1.8 Lag om veterinär gränskontroll	7
1.1.9 Jord- och skogsbruksministeriets förordning (1192/2011) om animaliska biprodukter och insamling, transport och bortskaffande av därav framställda produkter.....	7
1.1.10 Jord- och skogsbruksministeriets förordning (1193/2011) om tillsyn över driftansvariga som bearbetar vissa animaliska biprodukter och därav framställda produkter och om användning av vissa biprodukter	7
1.1.11 Jord- och skogsbruksministeriets förordning (665/2010) om användning av mjölk, mjölkbaserade produkter och biprodukter som uppkommer vid bearbetningen av mjölk vid utfodringen av djur för livsmedelsproduktion	8
1.1.12 Statsrådets förordning (96/2010) om statsunderstöd till djurägare för kostnader för uppsamling och bortskaffande av kadaver av nötkreatur, får, getter, svin och fjäderfä	8
1.1.13 Jord- och skogsbruksministeriets förordning (1367/2011) om livsmedelshygien i anmälda livsmedelslokaler.....	8
1.1.14 Jord- och skogsbruksministeriets förordning (1369/2011) om livsmedelshygien i anläggningar.....	8
1.2 Nuvarande organisering av biproduktstillsyn.....	8
1.3 Sektorn för biprodukter i Finland.....	9
1.4 Europeiska unionens lagstiftning	13
1.4.1 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter)	13
1.4.2 Kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 samt genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen (genomförandeförordning).....	14
1.4.3 Lagstiftning om animaliska biprodukter i olika länder.....	14
1.5 Bedömning av nuläget.....	16

2	MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	17
2.1	Målsättning och alternativ	17
2.2	De viktigaste förslagen	17
3	PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	18
3.1	Konsekvenser för myndigheternas uppgifter och statens ekonomi	18
3.2	Konsekvenser för företagen	21
3.3	Konsekvenser för kommunerna	22
3.4	Miljökonsekvenser	22
3.5	Samhälleliga konsekvenser	24
4	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	24
4.1	Beredningsskeden och beredningsmaterial	24
4.2	Remissyttranden och hur de har beaktats	24
	DETALJMOTIVERING	26
1	LAGFÖRSLAG	26
1.1	Lag om animaliska biprodukter	26
	1 kap. Allmänna bestämmelser	26
	2 kap. Användning av biprodukter och därav framställda produkter	28
	3 kap. Bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter	32
	4 kap. Registrering och godkännande av driftansvariga och anläggningar	37
	5 kap. Utövande av verksamhet	39
	6 kap. Tillsynsmyndigheterna och deras uppgifter	40
	7 kap. Tillsyn	42
	8 kap. Laboratorier	43
	9 kap. Avgifter och arvoden	45
	10 kap. Administrativa tvångsmedel	46
	11 kap. Särskilda bestämmelser	48
	12 kap. Ikraftträdande	50
1.2	Lag om ändring av 44 kap. 4 a § i strafflagen	50
	44 kap. Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet	50
1.3	Lag om ändring av 2 § i veterinärvårdslagen	50
1.4	Lag om ändring av lagen om gödselafabrikat	50
1.5	Lag om upphävande av de bestämmelser i den upphävda lagen om djursjukdomar som förblivit i kraft	50
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	51
3	IKRAFTTRÄDANDE	52
4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	52
	LAGFÖRSLAG	57
	1. Lag om animaliska biprodukter	57
	2. Lag om ändring av 44 kap. 4 a § i strafflagen	75
	3. Lag om ändring av 2 § i veterinärvårdslagen	76
	4. Lag om ändring av lagen om gödselafabrikat	76
	5. Lag om upphävande av de bestämmelser i den upphävda lagen om djursjukdomar som förblivit i kraft	81
	BILAGA	82
	PARALLELTEXT	82
	2. Lag om ändring av 44 kap. 4 a § i strafflagen	82
	3. Lag om ändring av 2 § i veterinärvårdslagen	83
	4. Lag om ändring av lagen om gödselafabrikat	84

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Nationell lagstiftning

1.1.1 Lag om djursjukdomar (55/1980)

Lagen om djursjukdomar (55/1980) upphävdes genom den nya lagen om djursjukdomar 441/2013 som trädde i kraft den 1 januari 2014. I den upphävda lagen om djursjukdomar förblir bestämmelserna om biprodukter i kraft tills de upphävs separat. I den upphävda lagen förblir det inledande stycket och 9 punkten i 12 § 1 mom. samt 12 § 2—4 mom., 12 f § och 15 § 5 mom. i kraft. Förordningar och beslut som utfärdats med stöd av den upphävda lagen förblir även i kraft till dess att något annat föreskrivs.

I den upphävda lagen om djursjukdomar används för animaliska biprodukter termen ”avfall”, men senare används termen biprodukt. Enligt 12 § i lagen om djursjukdomar kan villkor, restriktioner och förbud gällande användningen av biprodukter bestämmas om användningen av biprodukterna kan medföra fara för djurs eller människors hälsa eller ekonomiska förluster för djurproduktionen. Närmare bestämmelser om de ovan angivna åtgärderna utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning. Länsveterinären kan emellertid bevilja tillstånd enligt ovan nämnda förordning att avvika från kraven i förordningen. I enskilda fall beslutar Livsmedelssäkerhetsverket om åtgärderna.

Enligt 12 f § i lagen om djursjukdomar är jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverket samt kommunalveterinären behöriga myndigheter för godkännande och övervakning av anläggningar för bearbetning av döda djur, delar av dem eller biprodukter från dem. Närmare bestämmelser om befogenheter vid godkännande och utövande av tillsyn över de anläggningar som hanterar biprodukter utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning. Ministeriet kan utfärda närmare bestämmelser om frågor gällande godkännande och tillsyn av anläggningar samt förteckningar över de godkända anläggningarna som enligt förordningen om

animaliska biprodukter lämnats för nationellt beslutstagande. Livsmedelssäkerhetsverket för förteckning över anläggningar som är godkända enligt förordningen om animaliska biprodukter.

Enligt 13 § 1 mom. i den upphävda lagen om djursjukdomar kunde det genom förordning av statsrådet stadgas om överlåtelse, transport, utförelse, införelse och transitering av djur, animaliska produkter, biprodukter samt andra föremål och varor som eventuellt sprider djursjukdomar. Enligt 13 § 2 mom. i lagen kunde det genom förordning av statsrådet stadgas att jordbruks- och skogsbruksministeriet kan meddela föreskrifter för de omständigheter som avses i 1 mom.

Enligt 15 § i lagen om djursjukdomar var inspektioner och åtgärder som föranleds av import, export eller transitering av djur eller vara avgiftsbelagda. Beslut om tillstånd och godkännande är avgiftsbelagda enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). I 15 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs dessutom att kommunalveterinären har rätt att ta ut en egen enligt förordningen föreskriven avgift för en utförd föreskriven avgiftsbelagd åtgärd.

1.1.2 Lag om djursjukdomar (441/2013)

Målen för den nya lagen om djursjukdomar är huvudsakligen desamma som målen för den upphävda lagen om djursjukdomar, dvs. att förebygga och minska förekomsten av djursjukdomar samt trygga djurs och människors hälsa, trygga livsmedelssäkerheten och verksamhetsförutsättningarna för husdjursproduktionen. Tyngdpunkten har dock i allt större utsträckning flyttats från förhindrande och bekämpning av spridningen av djursjukdomar till förebyggande av sjukdomar. För driftansvariga som är ansvariga för djurhållningsplatser föreskrivs skyldigheter att följa tillvägagångssätt för djurhållning som är nödvändiga för att skydda djurhållningsplatsen från djursjukdomar. Dessutom bör en skriftlig beskrivning av de nämnda tillvägagångssätten på primärproduktionsstället sammanställas.

I princip ingår inom tillämpningsområdet för lagen alla djur och alla sådana djursjukdomar som kan smitta från ett djur till ett annat eller till en människa. Lagen tillämpas dock inte på djur eller djurprodukter som importerats från länder utanför Europa.

Skyldigheterna som föreskrivs i lagen gäller förutom djurhållarna även vissa andra driftansvariga såsom företag som förädlar livsmedel från djur samt djurtransportörer och djurförmedlare. Anmälningsskyldigheten för misstanke om djursjukdomar är omfattande och gäller alla sådana personer som deltar i skötsel, hantering, fångst och observation av djur eller annan motsvarande verksamhet.

Djursjukdomarna uppdelas enligt lagen i djursjukdomar som ska bekämpas, anmälas och övriga. Djursjukdomarna som ska bekämpas indelas som i nuläget i djursjukdomar som lätt sprider sig, är farliga och kräver tillsyn på grund av deras smittsamhet, spridning och de skador som sjukdomen orsakar.

I lagen om djursjukdomar ingår flera bestämmelser som ger de lagenliga tillsynsmyndigheterna befogenheter att besluta om åtgärder vid utbrott av djursjukdomar även med avseende på produkter. Med stöd av 23 § i lagen om djursjukdomar kan regionförvaltningsverket bland annat förbjuda förflyttning av animaliska produkter, inklusive biprodukter, utanför djurhållningsplatsen och med stöd av bestämmelserna i 5 kap. i lagen kan Livsmedelssäkerhetsverket bestämma om transport, tillåtna tillvägagångssätt, förvaring och hantering inom restriktionszonen eller -området som skapats runt platsen för utbrottet. Livsmedelssäkerhetsverket kan dessutom med stöd av 26 § i lagen utfärda en bestämmelse om att utrota en farlig djursjukdom eller en djursjukdom som lätt sprider sig och förordna om bortskaffandet av biprodukter såsom kadaver av djur som avlivats.

1.1.3 Veterinärvårdslag

I veterinärvårdslagen (765/2009) föreskrivs om kommunens skyldighet att producera veterinärtjänster samt utöva tillsyn över den privata veterinärvården. I de veterinärvårdstjänster som kommunen ansvarar för att ordna ingår förutom den egentliga veterinärhjälp

pen även utfärdandet av veterinärintyg samt förebyggande hälsovårdsarbete. I veterinärvårdslagen ingår dessutom föreskrifter om de arvoden och ersättningar som tas ut för veterinärtjänster som kommunen producerar samt planeringen av veterinärvården.

Enligt lagen om djursjukdomar och djurvårdslagen grundar sig kommunalveterinärens ställning som tillsynsmyndighet på bestämmelserna i de nämnda lagarna men även på veterinärvårdslagen. Enligt veterinärvårdslagen ingår tillsynen över djursjukdomar inte i kommunens uppgifter utan kommunen ska endast sörja för ordnandet av förutsättningarna för skötseln av för kommunalveterinären föreskrivna uppgifter. Enligt 15 § i veterinärvårdslagen har kommunen som uppgift att sörja för ordnandet av förutsättningarna för de tillsynsuppgifter som kommunalveterinären har eller som åläggs kommunalveterinären med stöd av lagen i enlighet med den regionala planen och det riksomfattande programmet. Kommunen ska ha ett behövligt antal kommunalveterinärtjänster som kan vara gemensamma för kommunerna eller samkommunerna. Enligt 23 § i veterinärvårdslagen betalas ersättning av statens medel till kommunerna för skötseln av de uppgifter kommunalveterinären har för tillsyn av djursjukdomar och djurskydd. Tillsynen av biprodukter ingår i tillsynen över djursjukdomar. Ersättningen beräknas utifrån de direkta kostnaderna utförandet av uppgifterna har förorsakat kommunen. Ersättning betalas inte för de uppgifter för vilka kommunalveterinären har rätt att ta ut en avgift från den driftansvariga.

1.1.4 Livsmedelslag

I 3 § 3 mom. i livsmedelslagen (23/2006) föreskrivs att till den del förordningen om animaliska biprodukter gäller livsmedelslokaler i enlighet med livsmedelslagen eller verksamhet som bedrivs där, är de behöriga tillsynsmyndigheterna Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverken och de kommunala tillsynsmyndigheterna i enlighet med befogenhetsfördelningen enligt livsmedelslagen. De nämnda myndigheterna utövar även tillsyn över att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning om

animaliska biprodukter (EG) nr 1069/2009 iakttas i livsmedelslokaler.

1.1.5 Lag om gödsel­fabrikat

Lagen om gödsel­fabrikat (539/2006) till­lämpas vid tillsyn av förordningen om animaliska biprodukter och annat genomförande som den förutsätter till den del förordningen om animaliska biprodukter gäller gödsel­fabrikat. Enligt lagen om gödsel­fabrikat måste gödsel­fabrikaten även uppfylla de krav som ställs i förordningen om animaliska biprodukter. Kraven i förordningen om animaliska biprodukter måste iakttas vid märkning och förpackning av gödsel­fabrikat samt vid verksamhetsutövarens anmälningsförfarande och vid upprätthållandet av dataregister samt vid egenkontroll.

Verksamhetsutövare som tillverkar organiska gödsel­fabrikat eller råvaror till sådana, hanterar dem tekniskt eller lagrar dem förut­setts ha Livsmedelssäkerhetsverkets godkännande. Anläggningen måste godkännas, om den uppfyller kraven som ställs i förordningen om animaliska biprodukter, lagen om gödsel­fabrikat och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den. Vid godkännandet av de anläggningar som tillverkar och bearbetar animaliska gödsel­fabrikat tillämpas förordningen om animaliska biprodukter.

Livsmedelssäkerhetsverkets laboratorium verkar som det officiella analyslaboratoriet för tillsyn av gödsel­fabrikat och egenkontroll som avses i förordningen om gödsel­medel (EG) nr 2003/2003, förordningen om animaliska biprodukter och lagen om gödsel­fabrikat. Analyserna som ingår i egenkontroll kan även genomföras i ett annat laboratorium som är godkänt av Livsmedelssäkerhetsverket.

Myndigheterna som utövar tillsyn över gödsel­fabrikat utövar även delvis tillsyn över att förordningen om animaliska biprodukter iakttas och kan tillämpa tvångsmedel i enlighet med lagen om gödsel­fabrikat om förordningarna om animaliska biprodukter inte iakttas. Myndigheten som ansvarar för tillsynen av gödsel­fabrikat är Livsmedelssäkerhetsverket, som kan anlita närings-, trafik- och miljöcentralerna vid tillsynen. Tullen utövar tillsyn över import och export. Livsme-

delssäkerhetsverket kan även anlita auktoriserade inspektörer vid tillsynen.

1.1.6 Foderlag

Syftet med foderlagen (86/2008) är att säkerställa att det på marknaden endast finns foder som uppfyller de fastställda kraven, som är äkta, av god kvalitet och trygga samt ändamålsenliga. Foderlagen tillämpas även för tillsyn av förordningen om animaliska biprodukter om inte något annat föreskrivs i en annan lag. För biprodukter som används för utfodring av djur tillämpas de i foderlagen föreskrivna allmänna kvalitetskraven samt uppgifterna om foder och märknings- och förpackningskraven för foder. För verksamhetsutövare inom foderbranschen fastställs krav som gäller verksamheten och de driftansvariga måste anmäla sig för registrering eller godkännande till Livsmedelssäkerhetsverket. Godkännande kan krävas enligt foderlagen på grund av antingen hygienförordningen (183/2005/EG) eller TSE-förordningen (999/2001/EG).

Tillsynsmyndigheten i enlighet med foderlagen är Livsmedelssäkerhetsverket, som kan anlita närings-, trafik- och miljöcentralerna vid tillsynen. Förutom Livsmedelssäkerhetsverket utövar även regionförvaltningsverken tillsyn över foderläkemedel. Tullen utövar tillsyn över import och export. Livsmedelssäkerhetsverket kan även anlita auktoriserade inspektörer vid tillsynen. I foderlagen ingår omfattande administrativa tvångsmedel.

1.1.7 Lag om ett system för identifiering av djur

I lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010) föreskrivs om identifieringen av aktörer som är ansvariga för djur, djurhållningsplatser samt identifiering, registrering och spårning av djur. Med stöd av lagen upprätthålls register över djurhållare och djurförmedlare samt register över djurhållningsplatser och platser för kadaverutfodring av vilda djur. De aktörer som avses i lagen har en skyldighet att meddela myndigheterna om information som ska föras in i registret. En aktör som använder biprodukter från djur för utfodring av vilda djur bör enligt 10 §

2 mom. anmäla till registret över platser för utfodring av vilda djur med ka-daver placeringen för platsen för utfodring av vilda djur med kadaver, tidpunkten för påbörjad utfodring av vilda djur med kadaver, typ av biprodukt eller kvalitet och biproduktens uppsamlingsområde eller -plats.

1.1.8 Lag om veterinär gränskontroll

I lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996) föreskrivs kraven för djur och varor som importeras från länder utanför Europeiska unionen till Finland eller genom finländskt territorium vidare till annat territorium inom Europeiska unionen eller djur och varor som transporteras utanför unionen för att bekämpa djursjukdomar samt för att trygga den hygieniska kvaliteten hos livsmedel och foder. I lagen utfärdas dessutom bestämmelser om veterinärkontroller vid gränskontroll-stationer i samband med import och transitering.

Veterinärkontrollen vid gränsstationen utförs av en gränsveterinär som är anställd inom Livsmedelssäkerhetsverket eller en annan veterinär som är utsedd av Livsmedelssäkerhetsverket för denna uppgift. Om importsändningen inte uppfyller sina krav måste ett beslut tas för att föra sändningen ut ur landet, isoleras eller placeras i karantän, användas eller hanteras på ett sätt som fått gränsveterinärens godkännande eller avlivas eller bortskaffas.

Gränsveterinärkontroller görs inte för alla djur, varor eller produkter i enlighet med lagen utan en del av dem kontrolleras vid ett av jord- och skogsbruksministeriet förordnat tullkontrollställe som en del av tullövervakningen. Genom jord- och skogsbruksministeriets förordningar fastställs de djur och produkter som inte behöver levereras till gränsveterinärkontrollen.

1.1.9 Jord- och skogsbruksministeriets förordning (1192/2011) om animaliska biprodukter och insamling, transport och bortskaffande av därav framställda produkter

I jord- och skogsbruksministeriets förordning 1192/2011 föreskrivs i enlighet med artikel 19 i förordningen om animaliska bipro-

dukter om insamling, transport och bortskaffande i vissa undantagsfall såsom i avlägsna områden, i samband med naturkatastrofer och sjukdomsepidemier samt då det gäller s.k. små mängder. I förordningen föreskrivs även om kraven i samband med nedgrävning och förbränning av biprodukter samt om leverans av bearbetade livsmedel vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel och bearbetade sällskapsdjursfoder till en godkänd avstjälningsplats i enlighet med genomförandeförordningen (kommissionens förordning (EU) nr 142/2011). Förordningen har utfärdats med stöd av 12 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar (55/1980).

1.1.10 Jord- och skogsbruksministeriets förordning (1193/2011) om tillsyn över driftansvariga som bearbetar vissa animaliska biprodukter och därav framställda produkter och om användning av vissa biprodukter

I jord- och skogsbruksministeriets förordning 1193/2011 föreskrivs i enlighet med artikel 23 och 24 i förordningen om animaliska biprodukter om registrering och godkännande av anläggningar. Kraven gäller bearbetningsanläggningar, anläggningar för framställning av sällskapsdjursfoder och lagringsanläggningar, anläggningar på mellannivå, förbrännings- och samförbränningsanläggningar, uppsamlingscentraler, foderblandningscentraler och fodercentraler på gård, anläggningar som tillverkar och lagrar produkter för tekniska ändamål, transportföretag samt driftansvariga som är ansvariga för uppsamling av internationellt matavfall i kategori 1 från transportmedel i internationell trafik. Även driftansvariga som inte besitter en anläggning men som hanterar eller använder biprodukter registreras. Det finns en förteckning över alla registrerade och godkända anläggningar samt registrerade användare.

Genom förordningen föreskrivs även användningen av biprodukter som foder för specifika ändamål såsom för pälsdjur, djurparksdjur, vilda djur. Genom förordningen föreskrivs även tillsynen av biproduktsektorn och arbetsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna. Förordningen har utfärdats med stöd av 12 § 2 mom. samt 12 f § 2 och 3 mom. i lagen om djursjukdomar (55/1980).

1.1.11 Jord- och skogsbruksministeriets förordning (665/2010) om användning av mjölk, mjölkbaserade produkter och biprodukter som uppkommer vid bearbetningen av mjölk vid utfodringen av djur för livsmedelsproduktion

Genomförandeförordningen (EU) nr 142/2011 förutsätter att medlemsstaterna inför förfaranden genom vilka en trygg användning av mjölk och produkter som de produkter som fås därav säkerställs. Foderanvändningen bör vara tillståndspliktig och grunda sig på riskbedömning. Genom jord- och skogsbruksministeriets förordning 665/2010 föreskrivs kraven på registreringskyldighet och bokföring för driftansvariga som hanterar och använder mjölk, mjölkbaserade produkter och biprodukter som uppkommer vid bearbetningen av mjölk vid utfodringen av djur för livsmedelsproduktion samt på produkternas spårbarhet. Förordningen har utfärdats med stöd av 12 § 2 mom. och 13 § 6 mom. i lagen om djursjukdomar (55/1980) samt 18 § 4 mom. och 37 § 6 mom. i foderlagen (86/2008).

1.1.12 Statsrådets förordning (96/2010) om statsunderstöd till djurägare för kostnader för uppsamling och bortskaffande av kadaver av nötkreatur, får, getter, svin och fjäderfä

Enligt förordningen om animaliska biprodukter får döda djur inte nedgrävas i jorden eller föras till en avstjälpningsplats utan de måste insamlas och bortskaffas i en förbränningsanläggning eller bearbetas i en bearbetningsanläggning. Undantagna från detta är de så kallade avlägsna områden som befinner sig långt borta från bearbetningsanläggningar och där djurtätheten är låg.

I statsrådets förordning (96/2010) som utfärdats med stöd av 8 § i statsunderstödslagen (688/2001) föreskrivs grunder och förfaringssätt som följs då statsunderstöd beviljas för kostnader som föranleds djurägaren för uppsamling och bortskaffande av kadaver av på gården självdöda eller avlivade nötkreatur, får, getter, svin och fjäderfä. Statens stöd används för partiell ersättning av ägarens kostnader och för att säkerställa att de självdöda djuren uppsamlas och bortskaffas i en-

lighet med kraven i förordningen om animaliska biprodukter. Anslaget för stödet finns i mom. 30.20.62 i statens budget för 2015.

1.1.13 Jord- och skogsbruksministeriets förordning (1367/2011) om livsmedelshygienen i anmälda livsmedelslokaler

Enligt 5 § i förordningen om livsmedelshygienen i anmälda livsmedelslokaler ska en livsmedelsföretagare till planen för egenkontroll bifoga en redogörelse om hur biprodukterna i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter som uppkommit i samband med verksamheten i livsmedelslokalerna ska hanteras. Förordningen har utfärdats med stöd av 10 § 2 och 3 mom., 11 § 2 mom. och 20 § 4 mom. i livsmedelslagen

1.1.14 Jord- och skogsbruksministeriets förordning (1369/2011) om livsmedelshygienen i anläggningar

Bestämmelser om biprodukter finns även i jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygienen i anläggningar som utfärdas med stöd av livsmedelslagen. Enligt bilaga 1 i förordningen ska inverkan biprodukternas transporttrutt har på verksamhetens hygien enligt förordningen om animaliska biprodukter beaktas i de strukturella kraven på livsmedelslokaler.

1.2 Nuvarande organisering av biproduktstillsyn

I nuläget ankommer den högsta ledningen för tillsyn, verksamhetsstyrning och lagberedning på jord- och skogsbruksministeriet. Handlednings- och verkställighetsuppgifterna ankommer på Livsmedelssäkerhetsverket och regionförvaltningsverken. Även om biproduktstillsynen är på statens ansvar, utför även kommunalveterinären tillsynsuppgifter i enlighet med principerna i veterinärvårdslagen.

Regionförvaltningsverken godkänner och registrerar de anläggningar inom biproduktbranschen som de förordats och utövar tillsyn över deras verksamhet. Regionförvaltningsverken kontrollerar även en del av de anläggningar och driftansvariga inom biproduktbranschen som Livsmedelssäkerhets-

verket har godkänt och registrerat. Anläggningar inom biproduktbranschen har godkänts och registrerats inom alla regionförvaltningens områden med undantag av Åland. Inom regionförvaltningens verksamhetsområden koncentreras vanligtvis biproduktstillsynen till en läsveterinär. Regionförvaltningen utövar tillsyn över fem typer av anläggningar och driftansvariga inom biproduktbranschen och det totala antalet är cirka 30.

Kommunalveterinärerna godkänner och registrerar anläggningar och driftansvariga inom biproduktbranschen som de förordats kontrollera inom sitt område samt kontrollerar deras verksamhet. Kommunalveterinärerna kontrollerar även en del av de anläggningar och driftansvariga som Livsmedelssäkerhetsverket godkänt och registrerat. Kommunalveterinärerna inspekterar dessutom platser där biprodukter hanteras, samlas, transporteras, används eller bortskaffas. En del av kommunalveterinärerna är tillsynsveterinärer som enbart koncentrerar sig på tillsynsuppgifter. Uppskattningsvis förekommer cirka 150–200 uppgifter som hänför sig till biproduktstillsyn inom kommunens område vilket gör att tillsynsuppgifterna sysselsätter i viss mån ett motsvarande antal kommunalveterinärer. Det finns nio olika typer av anläggningar och driftansvariga inom biproduktbranschen som kommunalveterinärerna kontrollerar och i hela landet förekommer det sammanlagt cirka 250.

Kommunernas livsmedelstillsynsmyndigheter ansvarar för tillsyn och registrering av anmälningspliktiga livsmedelslokaler och av övriga livsmedelsanläggningar än de som godkänns av Livsmedelssäkerhetsverket. Tiden som behövs för tillsynen beror på antalet och typen av livsmedelstillsynsobjekt inom området. Det finns cirka 550 godkända livs-

medelslokaler. Det finns tusentals livsmedelsaktörer som hör till tillämpningsområdet för förordningen om animaliska biprodukter. Både kommunens livsmedelstillsynsmyndigheters och Livsmedelssäkerhetsverkets tillsyn av animaliska biprodukter görs i samband med tillsynen som omfattas av livsmedelstillsyn.

Auktoriserade inspektörer används för tillfället endast för biproduktstillsynen inom gödselsektorn. Livsmedelssäkerhetsverket kan för tillsyn anlita inspektörer som verket skriftligen bemyndigat att sköta uppgiften och som utför sitt uppdrag under Livsmedelssäkerhetsverkets överinseende. De auktoriserade inspektörerna får utföra sådana inspektioner, undersökningar och utredningar som myndighetstillsynen kräver. En inspektör ska ha för uppgiften tillräcklig yrkeskunskap som behövs för tillsyn över efterlevnaden av lagen.

1.3 Sektorn för biprodukter i Finland

Registrerade och godkända anläggningar inom biproduktbranschen

Lagstiftningen om animaliska biprodukter förutsätter att anläggningar som hanterar, lagrar och bortskaffar animaliska biprodukter och därav framställda produkter måste ha en behörig myndighets godkännande eller registrering. I Tabell 1 presenteras antalet biproduktanläggningar under åren 2010–2012 samt antalet anläggningar som godkändes år 2012. Anläggningarna inom livsmedelsbranschen är i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter utgångspunkten för biproduktkedjan, men inte anläggningar som avses i förordningen om animaliska biprodukter.

Tabell 1. Antal godkända och registrerade anläggningar i Finland

Anläggning	Antal i slutet av 2010 (st.)	Antal i slutet av 2011 (st.)	Godkändes eller registrerades 2012 (st.)	Antal i slutet av 2012 (st.)
Förbränningsanläggning som bortskaffar hela kadaver	93	112	22	144
Teknisk anläggning	27	28	1	29
Fodercentral på gård	47	47	4	51
Lagringsanläggning för tekniska produkter	5	4	0	4
Anläggning som bedriver mellanhantering	8	12	2	14
Bearbetningsanläggning		9	1	10
Anläggning för framställning av sällskapsdjursfoder		25	5	28
Foderblandningscentral för utfodring av pälsdjur		11	1	12
Uppsamlingscentral		21	0	21
Lagringsanläggning för foder (biprodukt)		14	0	12
Anläggning inom gödselindustranschen		63	9	72
Sammanlagt	180	346	45	397

Användning och bortskaffande av biprodukter

I Finland uppkommer varje år slaktbiprodukter, som utgör den största källan för sidoprodukter, på drygt 200 miljoner kilo. I siffran ingår inte djur som avlidit på lantgårdar och som levereras till bearbetningsanläggningar i en mängd på 20 miljoner kilo per år. En stor del av slaktbiprodukterna används syrade för utfodring av pälsdjur. Av slaktbiprodukter och avlidna djur som levereras till bearbetningsanläggningar erhålls genom processning köttbenmjöl. Köttbenmjöl i kategori 2 används för tillverkning av foder för päls-

djur och som råvara för gödsel. Köttbenmjöl i kategori 1 bortskaffas genom förbränning. Det är förbjudet att använda köttbenmjöl vid utfodring av djur som används för livsmedelsproduktion. Däremot används mjölk och biprodukter från mjölk och djurfett i foder för djur som används vid livsmedelsproduktion. Slaktbiprodukter används i viss mån även vid framställning av sällskapsdjursfoder. Skinn och hudar från djur används för tekniska ändamål. Detaljerad information om biproduktssektorn i Finland och dess tillsyn finns i Livsmedelssäkerhetsverkets publikation Evira/2386/0411/2013.

Tabell 2. Slaktbiprodukter och biprodukter från avlidna djur samt deras huvudsakliga användning i Finland (talen är avrundade och insamlade under åren 2012 och 2013).

Biprodukt	Bearbetning	Användningsändamål
– Slaktbiprodukter i kategori 1 (<20 000 ton/år) – Biprodukter från idisslare som avlidit på lantgårdar och från gårdsslaktade idisslare (13 000 ton/år)	Bearbetas i bearbetningsanläggning för kategori 1, köttbenmjöl och fett i kategori 1 erhålls	Köttbenmjöl i kategori 1 bortskaffas genom förbränning (8 400 ton/år) Fett i kategori 1 säljs till andra EU-länder
– Slaktbiprodukter i kategori 2 och 3 (60 000 ton/år) – Grisar och fjäderfå som avlidit på lantgårdar (7 200 ton/år)	Bearbetas i bearbetningsanläggning för kategori 2 och 3, köttbenmjöl, bearbetat animaliskt protein och fett erhålls	– Köttbenmjöl i kategori 2 (11 000 ton/år) används som råvara för gödsel och i foder för pälsdjur – Köttbenmjöl i kategori 3 (6 700 ton/år) används i foder för sällskapsdjur och pälsdjur – Fett används i foder och som biodrivmedel
Slaktbiprodukter i kategori 3 (130 000 ton/år)	Bearbetas genom upphettning eller syrabehandling	Användning i foder för pälsdjur

Användning för utfodring av pälsdjur

En betydande del av slaktbiprodukterna och köttbenmjölet används för utfodring av pälsdjur. Innan de används som foder upphettas slaktbiprodukterna eller behandlas med syra. Vid produktionen av foder för pälsdjur används dessutom fisk och biprodukter från fisk. År 2012 fanns 12 foderblandningscentraler för pälsdjursfoder i Finland. Samma år fanns 51 fodercentraler på gård som producerade foder för gårdens egna djur. För utfodring av pälsdjur importeras slaktbiprodukter och biprodukter från fisk till Finland från andra medlemsstater. Pälsfarmerna är koncentrerade till Österbotten.

Gödselanvändning

Gödsel som erhålls från djur är bl.a. ben-, köttben-, hår- och fjädermjöl samt flis av horn. De används främst vid ekologisk produktion som egentligt gödsel samt som råvara i komposter. Dessutom används kompost och rötningsrester av biprodukter som jord-

förbättringsmedel och som komponent i växtunderlag. Återvinningsgraden för naturgödsel från djur som uppkommer i samband med jordbruksproduktion är nästan 100 procent i Finland. Nitratdirektivet begränsar spridningen av gödsel på åkrar och lagring. Beroende på näringshalten sprids 30–50 m³/ha naturgödsel på åkrarna. På djurtäta områden kan en stor andel gödsel orsaka problem för odlingen. Den höga fosforhalten i naturgödsel från pälsdjur begränsar dess användning som gödsel.

Användning som energikälla

Biprodukter utnyttjas vid energiproduktion närmast som råvara för biodrivmedel. Biodrivmedel tillverkas i tre anläggningar i Finland. Som råvara för biodrivmedel används djur- och fiskfett.

Användning vid utfodring av vilda djur

Den driftansvariga måste göra en anmälan om användningen av obearbetade biproduk-

ter för utfodring av vilda djur (användning av kadaver). Enligt registret över kadaverplatser fanns år 2012 179 kadaveraktörer som hade sammanlagt 210 platser för kadaverutfodring i Finland. Flest kadaverplatser fanns på regionförvaltningsverken i Norra Finland och Östra Finlands områden. Inom regionförvaltningsverkens områden i både Sydvästra Finland samt Västra och Inre Finland fanns även över 30 kadaverplatser. Majoriteten av kadaverplatserna har etablerats för att kunna fotografera och beskåda björn. Särskilt i Kajana-land erbjuder företagen inom naturturism möjligheten att fotografera och beskåda björn.

Bortskaffande av självdöda eller dödade djur

Döda nötkreatur

På gårdar dog eller avlivades år 2012 enligt nötkreatursregistret sammanlagt 39 395 nötkreatur i hela landet. Av dessa dog 91 % på uppsamlingsplatser. Av de nötkreatur som dog på avlägsna områden bortskaffades 95 % genom nedgrävning. På uppsamlingsplatserna bortskaffades cirka 95 % av kadavren genom leverans till bearbetningsanläggning, genom nedgrävning cirka 4,6 % och på annat sätt 0,5 %. Bild 1 visar att 87 % av alla döda nötkreatur som dött på gårdar i Finland kom till en bearbetningsanläggning och 13 % grävdes ned.

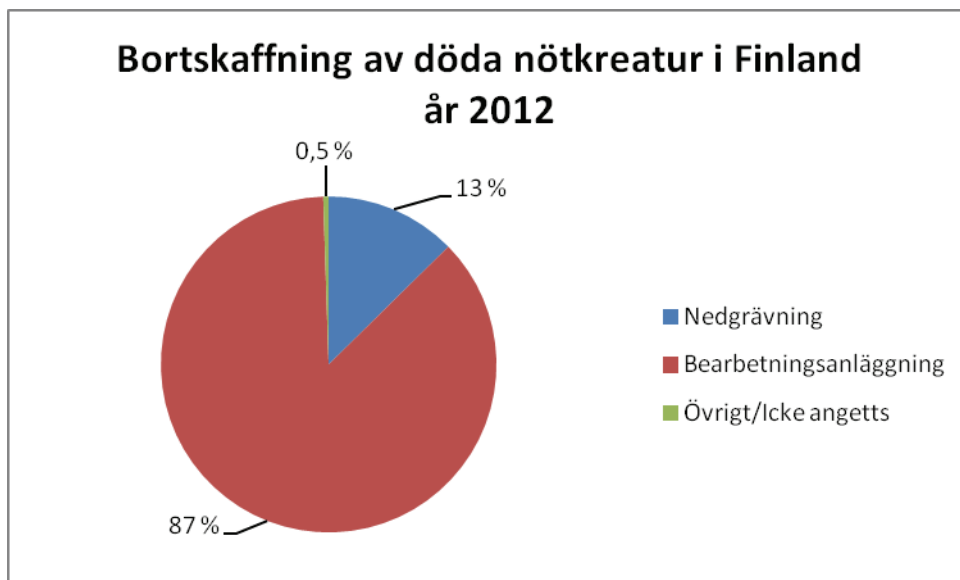

Bild 1. Sätt att bortskaffa döda nötkreatur år 2012.

Döda får och getter

Enligt registret över får och getter fanns år 2012 6 356 st. döda och avlivade får och getter på gårdarna i hela landet. Inom uppsamlingsområdet levererades 67 % av kadavren till en bearbetningsanläggning, 17 % av kadavren bortskaffades genom nedgrävning och 4 % genom förbränning. Av kadavren bortskaffades 11 % på annat sätt. På avlägsna

områden transporterades 2 % av kadavren till en bearbetningsanläggning. Genom nedgrävning bortskaffades 88 %, genom förbränning 2 % och på annat sätt 8 %.

Döda svin och fjäderfän

Genom uppsamling kom år 2012 sammanlagt cirka 7 milj. kg kadaver av svin och fjäderfä till bearbetningsanläggningar. Svin-

och fjäderfäkadaver bortskaffas även genom förbränning på gårdsvisa förbränningsanläggningar. År 2012 fanns 144 gårdsvisa förbränningsanläggningar i Finland.

Import och export av animaliska biprodukter

Till skillnad från nuläget krävdes enligt lagstiftningen år 2012 importtillstånd vid import av animaliska biprodukter från ett annat medlemsland till Finland. Under detta år beviljades 22 importtillstånd för animaliska biprodukter: 9 st. för slaktbiprodukter från fisk, 12 st. för slaktbiprodukter (däggdjur och fåglar) samt 1 st. för forskningsändamål. Sammanlagt registrerades 33 driftansvariga som importörer och 18 driftansvariga som exportörer. Importregistreringen gällde behandlade naturgödselprodukter i kategori 2, tekniska blodprodukter, produkter för djurutfodring och för gödslingsändamål samt renderat fett.

Vid gränskontrollstationerna i Helsingfors (hamnen och flygplatsen), i Vaalimaa och Fredrikshamn registrerades sammanlagt 442 biproduktspartier av vilka 93 var transiteringar.

1.4 Europeiska unionens lagstiftning

1.4.1 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter)

Djursjukdomsepidemier, särskilt mul- och klövsjuka samt sjukdomen BSE, som förekommit inom EU och livsmedelskriserna som orsakats av dioxinsmitta i djurfoder var i sina tider en betydande anledning till att förordningen om animaliska biprodukter utfärdades för första gången 2002. Animaliska biprodukter uppstår huvudsakligen vid slakt av djur till människoföda, vid produktion av animaliska livsmedel såsom vid produktion av mjölkprodukter samt vid bortskaffande av döda djur och vid åtgärder för bekämpning av djursjukdomar. Biprodukterna anses ut-

göra en risk för människors och djurs hälsa samt för miljön. Därför måste risken som är anknuten till förordningen om animaliska biprodukter kontrolleras på behörigt sätt genom att antingen leverera produkterna på ett säkert sätt för bortskaffande eller för användning med beaktande av eventuella hälsorisker.

Tillämpningsområdet för förordningen om animaliska biprodukter är omfattande och täcker insamling, transport, hantering, utsläppande på marknaden och bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter. Förordningen om animaliska biprodukter tillämpas även för import, export och transitering av animaliska biprodukter. I tillämpningsområdet för förordningen om animaliska biprodukter ingår dock vissa undantag. I tillämpningsområdet ingår bland annat inte vattenlevande djur som fångas för andra ändamål än kommersiella eller frilevande vilt om de inte anses bära på djursjukdomar. Inom tillämpningsområdet för förordningen om animaliska biprodukter ingår inte heller sällskapsdjursfoder i rå form, som tillhandahållits från ursprungsgården från slaktade djur för egen livsmedelsanvändning.

De animaliska produkterna kan klassificeras som biprodukter av två anledningar. Om produkterna inte uppfyller de lagstiftade kraven för animaliska livsmedel eller om det inte finns efterfrågan på produkterna som livsmedel, uppkommer det biprodukter.

Biprodukter och därav framställda produkter indelas i tre olika kategorier beroende på deras risker så att kategori ett anses vara anknuten till en mycket stor risk och kategori tre till den minsta risken. Orsaken till risken i samband med biprodukter kan antingen vara fara för spridning av djursjukdomar eller kemikalierester som finns i biprodukterna. De kemikaliska orenheterna kan till exempel vara miljögifter eller läkemedelsrester. Möjligheterna i samband med användning av biprodukter och därav framställda produkter samt kraven i samband med användning och bortskaffande är starkt kopplade till vilken kategori biprodukten tillhör.

I förordningen om animaliska biprodukter ingår registrering och godkännande av driftansvariga inom biproduktsbranschen. Driftansvariga vars verksamhet anses vara kopp-

lad till en mindre risk ska göra en anmälan till tillsynsmyndigheten för registrering. På motsvarande sätt förutsätts godkännande av driftansvariga vars verksamhet anses vara mer riskfylld. Tillsynsmyndigheten ska offentliggöra en förteckning över registrerade och godkända driftansvariga. I förordningen om animaliska biprodukter ingår driftansvarigas egenkontroll, spårbarhet av biprodukter och därav framställda produkter samt kraven på anläggningarnas allmänna hygien.

Förordningen om animaliska biprodukter är som sådan till alla delar tillämplig lagstiftning i medlemsländerna. Förordningen erbjuder dock en möjlighet till nationella bestämmelser för vissa undantag som gäller biprodukter och därav framställda produkter enligt artikel 17 i förordningen för forskningsändamål och särskilda ändamål, användning av biprodukter i kategori 2 och 3 i enlighet med artikel 18 i förordningen om särskilda utfodringsändamål samt insamling, transport och bortskaffande av biprodukter enligt artikel 19.

I förordningen om animaliska biprodukter ingår betydelsefulla och principiella bestämmelser om biprodukter och därav framställda produkter inklusive förfaranden för tillsyn av biprodukter. De detaljerade bestämmelserna och genomförandeförfaranden i förordningen om animaliska biprodukter bekräftas genom kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 142/2011.

1.4.2 Kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 samt genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen (genomförandeförordning)

Genomförandeförordningen innehåller närmare bestämmelser om användning, användningsrestriktioner och bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter samt fastställer undantag från vissa bestäm-

melser i förordningen om animaliska biprodukter. Närmare bestämmelser för registrering och godkännande av anläggningar, utsläppande på marknaden, import, transitering och export samt myndighetstillsyn och verkställande av officiella inspektioner och förutsättningar för tillsyn av leverans av biprodukter och därav framställda produkter mellan medlemsländerna utfärdas också.

Genomförandeförordningen innehåller dessutom 16 bilagor som innefattar bl.a. definitioner och närmare detaljerade krav. Kraven gäller exempelvis insamling och transport av animaliska biprodukter, anläggningar som bearbetar biprodukter och därav framställda produkter och anläggningarnas lokaler, krav på utrustning och hygien, tekniska krav och förutsättningar för biprodukter och därav framställda produkter, foder, gödsel, mellanprodukter, omvandling av produkterna till biogas eller kompostering och modeller för hälsointyg.

Genomförandeförordningen är under kontinuerlig omarbetning. Den har omarbetats genom kommissionens förordningar¹ sex gånger sedan den trädde i kraft år 2011.

1.4.3 Lagstiftning om animaliska biprodukter i olika länder

England

Förordningen om animaliska biprodukter har verkställts i England genom förordning SI 2011/881 (Animal By-Products (Enforcement) (England) Regulations 2011 SI 2011/881). Genom förordningen SI 2011/881 utfärdas bestämmelser i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter om en behörig myndighet som på central nivå är Secretary of State. Genom förordningen utfärdas även bestämmelser om myndigheternas skyldigheter och ansvar. Genom förordningen utfärdas även direktiv som kompletterar utfodringsförbudet som ingår i artikel 11 i förordningen om animaliska biprodukter.

Enligt förordning SI 2011/881 kan bearbetningsanläggningar i kategori 2 verka som

¹ Kommissionens förordningar nr 749/2011, 1063/2012, 1097/2012, 294/2013, 555/2013, 717/2013, 592/2014

uppsamlingscentraler. Genom förordning SI 2011/881 utfärdas även bestämmelser om s.k. avlägset belägna områden som i England är vissa öar, samt utsläppande på marknaden av obearbetad ull. Dessutom föreskrivs i förordningen SI 2011/881 om godkännande av driftansvariga och registrering samt godkännande- och registreringsförfaranden. I förordning 2011 SI 2011/881 ingår även direktiv för försummelse och straff.

I förordningen om animaliska biprodukter ingår ett stort antal artiklar där den behöriga myndigheten ges befogenheter att besluta om tillämpningen av undantagsmöjligheter. I England är Secretary of State behörig myndighet med befogenhet att ge tillstånd för tillämpning av följande undantagsmöjligheter:

Utfodring av djur

- leverans av råmjölk för utfodring från en gård till en annan
- användning av animaliska biprodukter i kategori 2 och 3 för utfodring av djurparksdjur, cirkusdjur och andra kräldjur och fåglar än djurparksdjur och cirkusdjur
- användning av animaliska biprodukter i kategori 3 för utfodring av vilda djur
- användning av animaliska biprodukter i kategori 2 och 3 för utfodring av hundar i kennlar
- användning av animaliska biprodukter i kategori 2 och 3 vid utfodring av hundar på hem för hittedjur
- användning av animaliska biprodukter i kategori 2 och 3 för utfodring av maskar och larver som ska användas som fiskagn
- användning av material i kategori 1 från djurparksdjur för utfodring av djurparksdjur
- användning av material i kategori 3 för utfodring av sällskapsdjur
- fastställande av kraven för fiskfoder och fiskagn vid användning av animaliska biprodukter från fiskar och ryggradslösa vattenlevande djur och vid utfodring av fiskagn
- användning av mjölkprodukter i kategori 3 som inte hanterats i enlighet med kraven i förordning 142/2011, för godkännande av utsläppande på den nationella marknaden

Gödselanvändning

- spridning på mark av vissa oprocessade material i kategori 2 och 3

- fastställande av kraven för spridning av snäckor och äggskal på mark
- fastställande av kraven för biodynamiska preparat vid användning av material i kategori 2 och 3 vid framställningen
- godkännande av material som blandas i gödsel och jordförbättringsmedel

Biogas och kompostering

- kompostering och bearbetning av vissa material i kategori 2 (t.ex. naturgödsel) i biogasanläggning utan förbehandling
- användning av alternativa parametrar i biogas- och komposteringsanläggningar
- fastställande av kraven vid bearbetning av vissa material såsom livsmedelsavfall i biogas- och komposteringsanläggningar

Bortskaffande av animaliska biprodukter

- bortskaffande av livsmedel vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel och sällskapsdjursfoder
- bortskaffande av döda sällskapsdjur och hästar genom nedgrävning
- bortskaffande av animaliska biprodukter på avlägsna områden genom nedgrävning eller på annat sätt. Om avlägset belägna områden föreskrivs i lagstiftningen
- bortskaffande av animaliska biprodukter på svårtillgängliga platser genom nedgrävning eller på annat sätt
- bortskaffande av animaliska biprodukter genom nedgrävning eller förbränning i samband med sjukdomsepidemier
- bortskaffande av bin eller deras produkter
- bortskaffande av biprodukter i kategori två och tre som uppkommer vid kirurgiska åtgärder på lantgårdar
- transport av fett från material i kategori 1 och 2 till andra anläggningar för förbränning.

Sverige

I Sverige utfärdas genom lag (2006:805) bestämmelser om foder och om animaliska biprodukter enligt förordningen om animaliska biprodukter om behöriga myndigheter, straff och tvångsåtgärder samt tillsynskostnader. Kommunen har en central roll vid biproduktstillsynen i Sverige. Kommunerna ansvarar för nedgrävning av animaliska biprodukter och tillsyn av transport av livsme-

delsavfall. Kommunerna utövar dessutom tillsyn över lagring av animaliska biprodukter, gårdsvis förbränning och användningen av naturgödsel samt andra organiska gödselmedel.

Genom förordning (Statens jordbruksverks föreskrifter 2006:84) utfärdas bestämmelser om godkännande och registrering av anläggningar och driftansvariga som Jordbruksverket ansvarar för. Genom förordningen i fråga utfärdas dessutom bestämmelser om förvaring av döda djur på lantgårdar och användningen av de animaliska biprodukterna och därav framställda produkter. Animaliskt protein som är avsett att användas i gödsel ska bearbetas enligt metod 1 och dess lagring på gårdar med djuruppfödning är tillståndspliktig; dessutom registreras användarna. Användningen av organisk gödsel på betesmarker har sex veckors karenstid. Köttbenmjöl i kategori 2 för gödselanvändning får endast släppas ut på marknaden i en blandning med annan gödsel, detta för att förhindra användning som foder. Användningen av animaliska biprodukter i kategori 2 och 3 för särskilda utfodringsändamål är tillståndspliktig.

I Sverige får enligt förordningen döda sällskapsdjur och husdjur samt biprodukter från hemslakt och renslakt på avlägsna områden bortskaffas genom nedgrävning. Döda bin och deras produkter får dessutom bortskaffas genom nedgrävning eller förbränning. Under särskilda omständigheter får slaktbiprodukter och mogna livsmedel som inte längre är avsedda som livsmedel bortskaffas som avfall på avlägset belägna områden med Jordbruksverkets tillstånd. Användningen av animaliska biprodukter och produkter framställda därav för forsknings- och utbildningsändamål är tillståndspliktig.

1.5 Bedömning av nuläget

I den nya lagen om djursjukdomar finns inga nya bestämmelser om animaliska biprodukter med undantag av vissa avvikelser. Eftersom de animaliska biprodukterna även är kopplade till lagstiftningen om livsmedel, foder och gödsel och biprodukterna även berörs av unionens omfattande reglering ansågs det vara ändamålsenligt att bereda en separat lag

om animaliska biprodukter i samband med totalreformen av lagen om djursjukdomar. Tillämpningsområdet för den gamla lagen om djursjukdomar omfattar inte heller tillämpningsområdet för förordningen om animaliska biprodukter med avseende på biprodukter innehållande kemikalierester. Därför skapades en tillfällig lösning genom att lämna i kraft punkterna om animaliska biprodukter i den gamla lagen om djursjukdomar tills den föreslagna lagen är färdig.

Förordningarna som gäller animaliska biprodukter finns för tillfället i de punkterna i den upphävda lagen om djursjukdomar som är i kraft och i huvudsak på förordningsnivå. Till den delen är situationen inte hållbar. Grundproblemet för lagen om djursjukdomar från 1980 är att de individuella rättigheterna och skyldigheterna till stor del föreskrivs genom förordningar som getts med stöd av lagen och inte på lagnivå i enlighet med vad 80 § i grundlagen förutsätter. Bemyndiganden att utfärda förordning med stöd av lagen är inte heller tillräckligt exakt begränsade och de sakförhållanden som täcks av befogenheterna är inte tillräckligt tydligt fastställda i lagen. Förordningarna om bemyndiganden täcker inte alla de behov som ingår i unionens mycket omfattande reglering av animaliska biprodukter i medlemsländerna. Bestämmelserna om tillsyn av animaliska biprodukter har endast varit på förordningsnivå. Tvångsåtgärderna enligt den gamla lagen om djursjukdomar har dessutom varit bristfälliga.

Tillsynen över animaliska biprodukter i livsmedelslokaler sker med stöd av livsmedelslagen. Livsmedelslagstiftningen saknar dock straffbestämmelser gällande biprodukter samt grunder för avgifter för tillsynen.

Genom jord- och skogsbruksministeriets förordning utfärdas bestämmelser om till exempel insamling, transport och bortskaffande av animaliska biprodukter och därav framställda produkter i vissa undantagsfall såsom på avlägset belägna platser, i samband med naturkatastrofer och sjukdomsepidemier samt då det gäller en s.k. liten mängd, vilket kan anses vara en för låg författningsnivå. Genom förordningen utfärdas även bestämmelser om krav vid nedgrävning och förbränning av biprodukter.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning och alternativ

Målsättningen är en reglering på lagnivå för animaliska biprodukter och därav framställda produkter för verkställande av unionens lagstiftning gällande animaliska biprodukter. Målet är att förnya och uppdatera den nationella lagstiftningen om animaliska biprodukter och få den att motsvara kraven som grundlagen förutsätter.

Den största delen av förpliktelseerna som ingår i den föreslagna lagen ingår i jord- och skogsbruksministeriets gällande förordningar. Genom den nya lagen om animaliska biprodukter bortskaffas problemen som berör grundlagsenligheten i den gällande lagstiftningen genom att de grundläggande bestämmelserna om individernas rättigheter och skyldigheter på förordningsnivå lyfts upp till lagnivå.

I samband med beredningen av den nya djurskyddslagen ansågs det ändamålsenligt att separera regleringen av biprodukter från totalreformen av lagen om djursjukdomar och sammanställa den till en ny lag. Regleringen som gäller användningen av biprodukter, hanteringen och bortskaffandet är kopplad till såväl lagen om djursjukdomar som till lagstiftning som gäller livsmedel, foder, gödsel och veterinär gränskontroll och som måste beaktas vid lagberedningen. Dessutom täcker inte tillämpningsområdet för lagen om djursjukdomar alla delar av tillämpningsområdet för förordningen om animaliska biprodukter.

Alternativet vid verkställandet av biproduktstillsynen är att fortsätta nuvarande tillsynssystem då tillsynsuppgifterna sköts av Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverket och kommunalveterinären. Kommissionen konstaterade dock brister i det nuvarande systemet i samband med kontrollen i Finland år 2011. Kommissionen förutsätter i sina rekommendationer åtgärder av Finland som effektiviserar tillsynen och förtydligar myndigheternas ansvarsfördelning.

Därför föreslås en övergång från ett tillsynssystem i tre steg till ett tillsynssystem i två steg. Målet är att förtydliga bipro-

duktstillsynen. Några förslag till förändring av myndigheternas inbördes befogenhet att registrera och godkänna driftansvariga och anläggningar samt tillsyn presenteras. Tillsynsmyndigheternas parallella tillsyn minskas.

2.2 De viktigaste förslagen

Det viktigaste innehållet i propositionen är att föreskriva om de nationella lättnader i användningen av animaliska biprodukter när det gäller utfodring, gödsling och bortskaffande som förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen möjliggör samt att sammanställa ärenden som berör biprodukter i en lag. Den totala regleringen har förenhetligats genom att i propositionen innefatta användningen av biprodukter som gödsel. Därför innefattas även bestämmelserna om användningen av animaliska biprodukter som organiskt gödsel och som jordförbättringsmedel i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter i denna lag och samtidigt avlägsnas från lagen om gödselindustri hänvisningarna till förordningen om animaliska biprodukter.

Genom den föreslagna omorganiseringen av tillsyn fås särskild uppmärksamhet vid ordnandet av tillsyn och förtydligandet av tillsynsregleringen. Den föreslagna lagen ska ytterligare förtydliga fördelningen av uppgifter mellan myndigheterna. De praktiska tillsynsuppgifterna koncentrerades till Livsmedelssäkerhetsverket och kommunalveterinären. Regionförvaltningsverket ska utöva tillsyn över handlednings- och koordinationsuppgifter inom sitt område.

En nyhet i förslaget är att även förmedlare som verkar enbart som återförsäljare och som inte i något skede förvarar produkter i sina utrymmen ingår inom ramen för registreringsskyldighet. Livsmedelssäkerhetsverket är registeransvarig. I Finland uppskattas det förekomma högst ett tiotal sådana förmedlare.

Den föreslagna lagen gäller biprodukter och därav framställda produkter som ingår i förordningen om animaliska biprodukter. Lagens tillämpningsområde begränsas till import från länder utanför Europeiska unionen som i sin tur omfattas av lagen om vete-

rinär gränskontroll. I lagen ingår registrering och godkännande av driftansvariga och anläggningar i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter och definierar behöriga myndigheter.

Det föreslås att det gällande ersättningssystemet huvudsakligen behålls oförändrat. För ersättningen av tillsynskostnader till kommunen för arbete som kommunalveterinären utför tillämpas, som i nuläget, enligt förslaget lagen om djursjukdomar. Biproduktstillsynen som utförs av kommunalläkaren har hittills varit avgiftsfri för de driftansvariga men enligt förslaget kommer i regel en avgift som motsvarar kostnaderna enligt principerna i EU:s lagstiftning att tas ut. Kommunalveterinärens roll som myndighet som sörjer för att uppgifter kopplade till djursjukdoms- och djurskyddstillsyn förtydligas genom veterinärvårdslagen som trädde i kraft i slutet av 2009. Genom den föreskrivs kommunens skyldighet att sörja för förutsättningarna för kommunalveterinärens tillsynsuppgifter samt statens skyldighet att ersätta kommunen för kostnader för kommunalveterinärens arbetstid för utförda tillsynsuppgifter. I enlighet med förslaget kan inte bara myndigheterna utan också auktoriserade inspektörer sköta uppgifter som hänför sig till tillsyn.

I livsmedelslokaler utförs biproduktstillsyn av tillsynsmyndigheter i enlighet med livsmedelslagen och avgiften för tillsynen är enligt bestämmelserna i livsmedelslagen.

I lagen föreslås reglering av tvångsåtgärder gällande tillsyn av iakttagandet av lagstiftningen om animaliska biprodukter. Gällande straff för orsakande av risk för spridning av djursjukdom hänvisas till bestämmelser om straff i enlighet med strafflagen. För gärningar av lindrigare omfattning som kan leda till högst bötesstraff utfärdas bestämmelser.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenser för myndigheternas uppgifter och statens ekonomi

Kommissionen konstaterade brister i biproduktstillsynen i inspektionsslutrapporten för Finland 2011. Enligt rapporten kan man inte genom den nuvarande uppgiftsfördelningen mellan olika behöriga myndigheter

säkerställa att uppföljning och säkerställande av kraven i förordningen sker på ett behörigt sätt genom den offentliga tillsynen genom hela kedjan av animaliska biprodukter och därav framställda produkter. I sina rekommendationer förutsätter kommissionen att Finland vidtar åtgärder som effektiviserar den offentliga tillsynen som olika behöriga myndigheter genomför. Av denna anledning beslöt Livsmedelssäkerhetsverket att sammanställa en nationell utvecklingsplan för biproduktstillsynen där lösningar presenteras för att avlägsna svagheter inom hela tillsynssystemet för biprodukter samt förtydliga uppgiftsfördelningen för mellan olika myndigheter.

Eftersom målet är att förtydliga biproduktstillsynen och minska den administrativa belastningen presenteras i förslaget en övergång från en tillsyn som är organiserad i tre steg till en tillsyn i två steg. Några förslag till förändring av myndigheternas inbördes befogenhet att registrera och godkänna driftansvariga och anläggningar samt tillsyn presenteras. Tillsynsmyndigheternas parallella tillsyn minskas. Förslaget innehåller inga nya myndighetsuppgifter, med undantag av registrering av vissa förmedlare, och förslaget påverkar inte inspektionsfrekvensen för tillsyn. Årsverken som används för tillsyn hålls oförändrade. Förslaget medför ingen betydelsefull förändring i mängden tillsynsarbete för Livsmedelssäkerhetsverket. Genom propositionen utvidgas möjligheten att använda auktoriserade inspektörer. Tidigare var detta inte möjligt inom biproduktssektorn med undantag av gödselsektorn. Genom detta eftersträvas ett underlättande av myndigheternas arbete samt resursfördelningen inom tillsyn.

Registrering och godkännande

Registreringen av fodercentraler på gårdar och andra insamlingscentraler än i samband med slakterier övergår från Livsmedelssäkerhetsverket till kommunalveterinärerna. Registreringen av tekniska anläggningar som tillverkar medicinska och kosmetiska produkter och godkännandet av anläggningar på mellannivå övergår från regionförvaltningsverket till kommunalveterinären. Beroende på verksamhet godkänner Livsmedelssäker-

hetsverket även anläggningar som bedriver mellanhantering.

Livsmedelssäkerhetsverket ska godkänna och registrera driftansvariga som använder nya och tidigare okända tekniker och därmed är utmanade (cascade) driftansvariga. Enligt förslaget registrerar Livsmedelssäkerhetsverket även förmedlare som verkar enbart som återförsäljare och som inte i något skede förvarar produkter i sina utrymmen. Motsvarande krav förekommer inte i den nuvarande lagstiftningen. I Finland uppskattas det förekomma högst ett tiotal sådana förmedlare.

Livsmedelssäkerhetsverket kan även överföra godkännandeinspektioner av små driftansvariga genom en separat föreskrift till kommunalveterinären. Då sammanställer Livsmedelssäkerhetsverket ett godkännandebeslut utgående från kommunalveterinärens inspektionsberättelse. Det har på senaste tiden kommit cirka sex nya godkännanden av anläggningar som tillverkar sällskapsdjursfoder per år och nästan alla har varit små driftansvariga.

Tillsynsbesök

Enligt förslaget ligger huvudansvaret för tillsynen av de anläggningar och driftansvariga som Livsmedelssäkerhetsverket godkänt eller registrerat hos Livsmedelssäkerhetsverket. Enligt tillsynsplanen ska kommunalveterinären inom sitt verksamhetsområde som lokal tillsynsmyndighet även utöva tillsyn över dem som godkänts eller registrerats av Livsmedelssäkerhetsverket. En förändring jämfört med den tidigare situationen är att kommunalveterinären och Livsmedelssäkerhetsverket istället för regionförvaltningsverket utövar tillsyn över bearbetningsanläggningar i kategori 1 och 2 samt anläggningar som bedriver mellanhantering, men fortfarande på statens ansvar i enlighet med veterinärvårdslagen. Målet är att Livsmedelssäkerhetsverket utför omfattande inspektionsbesök och kommunalveterinären gör mindre inspektioner i enlighet med tillsynsplanen som

till exempel kan vara inriktade på bokföring, hygien, registrering av parametrar.

Tillsynen av anläggningar och driftansvariga som godkänts och registrerats av kommunalveterinären utförs endast av kommunalveterinären. Sålunda försvinner parallell tillsyn över fodercentraler på gård och övriga insamlingscentra med undantag av i samband med slakteriet samt tekniska anläggningar som tillverkar medicinska och kosmetiska produkter. Kommunalveterinären har tillsynsansvar för lokala driftansvariga och för driftansvariga som utövar en begränsad verksamhet.

Vid tillsyn av hela kedjan för biogas- och komposteringsanläggningar ligger huvudansvaret hos Livsmedelssäkerhetsverket. Tillsynen av transportföretag ingår, som i nuläget, i Livsmedelssäkerhetsverkets och kommunalveterinärens uppgifter. Inspektion av transportföretag kan även i fortsättningen utföras i samband med inspektioner av anläggningar eller uppgiften kan ges till en auktoriserad inspektör under Livsmedelssäkerhetsverkets tillsyn.

Till skillnad från nuläget kan Livsmedelssäkerhetsverket använda auktoriserade inspektörer vid biproduktstillsynen även för andra sektorer än gödselsektorn. Livsmedelssäkerhetsverket betalar arvode till den auktoriserade inspektören.

Regionförvaltningsverket har enligt förslaget inga praktiska tillsynsuppgifter i samband med den planlagda biproduktstillsynen utan verket koordinerar biproduktstillsynen inom sitt eget område. Uppgiften är att handleda kommunalveterinärer samt ansvara för att den årliga tillsynsplanen genomförs inom regionförvaltningsverkets område. Regionförvaltningsverkets uppgift är dessutom som för tillfället att sammanställa tillsynsuppgifterna inom sitt område och rapportera dem till Livsmedelssäkerhetsverket.

För övrigt motsvarar förslaget den rådande registreringen och godkännandet samt tillsynen.

Tabell 3. Den behöriga myndigheten för anläggningar inom biproduktbranschen samt inspektioner av anläggningar för biprodukter 2012 samt behörig myndighet i enlighet med förslaget.

Evira=Livsmedelssäkerhetsverket, KV=kommunalveterinär, RFV=regionförvaltningsverket

	Myndighet som godkänner/registrerar anläggning		Myndighet som utövar tillsyn		Utförda inspektioner 2012
	Nuläge	Förslag	Nuläge	Förslag	
Förbränningsanläggning	KV godk.	KV godk.	KV	KV	23
Teknisk anläggning (medicinska och kosmetiska produkter)	RFV reg.	KV reg.	RFV	KV	2
Teknisk anläggning (andra än medicinska och kosmetiska produkter)	KV reg.	KV reg.	KV	KV	2
Teknisk lagringsanläggning	KV reg.	KV reg.	KV	KV	1
Fodercentral på gård	Evira reg.	KV reg.	Evira+KV	KV	5(KV)
Anläggning för framställning av sällskapsdjursfoder	Evira godk.	Evira godk.	Evira+KV	Evira+KV	7(KV)+15(Evira)
Foderblandningscentral för utfodring av pälsdjur	Evira reg.	Evira reg.	Evira+KV	Evira+KV	4(KV)+8(Evira)
Uppsamlingscentral (inte i samband med slakteri)	Evira reg.	KV reg.	Evira+KV	KV	4(Evira)
Uppsamlingscentral (i samband med slakteri)	Evira reg.	Evira reg.	Evira	Evira	11
Anläggning som bedriver mellanhantering	RFV godk.	KV/Evira	RFV	Evira+KV	4
Bearbetningsanläggning för kategori 1	Evira	Evira	Evira+RFV	Evira+KV	0(RFV)+Evira 1
Bearbetningsanläggning för kategori 2	Evira	Evira	Evira+RFV	Evira+KV	1(RFV)+Evira 5
Bearbetningsanläggning för kategori 3	Evira godk.	Evira godk.	Evira+KV	Evira+KV	1(KV)+Evira 2
Lagringsanläggning för foder ²	Evira	Evira	Evira	Evira	5
Anläggningar inom gödsel-fabrikatbranschen	Evira	Evira	Evira	Evira+KV	31
Sammanlagt					132

² Godkänd i enlighet med foderlagen

Konsekvenser för statsfinanserna

Propositionen kan verkställas och genomföras inom ramarna för statsfinanserna och budgetpropositionen för 2015. Organisationen av tillsyn har ingen betydande inverkan på statens ekonomi eftersom veterinärvårdslagen tillämpas på normalt sätt för ersättningen till kommunerna av kostnaderna för tillsyn och kostnader i samband med tillsynsuppgifterna som avsetts för kommunalveterinären från statens medel. Enligt 23 paragrafen i veterinärvårdslagen täcker ersättningen även de kontroller som är avgiftsbelagda för den driftansvariga. Årsverken som används för tillsyn hålls oförändrade.

Livsmedelssäkerhetsverket tar ut registrerings- och godkännandeavgifter från anläggningar och driftansvariga enligt lagen om grunderna för avgifter till staten som i nuläget. Livsmedelssäkerhetsverket tog enligt sina beräkningar ut 14 000 euro i registrerings- och godkännandeavgifter från driftansvariga inom biproduktsbranschen under 2012. Detta inkluderar inte avgifter som tagits ut från driftansvariga för gödseltillsyn. Under samma år lade Livsmedelssäkerhetsverket 719 000 euro på biproduktstillsyn. I siffran ingår inte utgifterna för kontrollveterinärerna för köttkontroll, och inte heller kostnaderna för livsmedelssäkerhetsverkets gödseltillsyn. År 2012 var lönekostnaderna för kontrollveterinärernas, regionförvaltningsverkets och kommunalveterinärernas biproduktstillsyn enligt Livsmedelsverkets beräkningar totalt cirka 52 000 euro.

För ersättningen av tillsynskostnader till kommunen för arbete som kommunalveterinären utför tillämpas, som i nuläget, enligt förslaget lagen om djursjukdomar. Hittills har godkännandet och registreringen av anläggningar och driftansvariga samt tillsynsbesöken som genomförs av kommunalveterinären varit avgiftsfria för driftansvariga, men enligt förslaget tas det ut en avgift som motsvarar kostnaderna enligt principerna i EU-lagstiftningen. Regionförvaltningsverket tar ut kostnaderna för kommunalveterinärens avgiftsbelagda prestationer. Enligt de beräkningar som gjorts i samband med beredningen av lagen om djursjukdomar är kostnaderna

för kommunalveterinärens tillsyns- och provtagningsbesök i genomsnitt 200 euro per besök. År 2012 utförde kommunalveterinärerna totalt cirka 50 besök för biproduktstillsyn.

3.2 Konsekvenser för företagen

Den ekonomiska effekten av propositionen på företagsverksamhet begränsar sig till tillsynsavgifterna. Enligt propositionen är biproduktstillsynen som utförs av kommunalveterinären i regel avgiftsbelagd. Avgiften för driftansvariga och anläggningar är en summa som motsvarar kostnaderna för tillsynsbesöken som riktar sig till anläggningar för animaliska biprodukter och som är cirka 200 euro per tillsynsbesök. Även registreringen av driftansvariga och godkännandet av anläggningar och driftansvariga som utförs av kommunalveterinärerna är avgiftsbelagda. Enligt propositionen förutsätts registrering av förmedlare som enbart verkar som återförsäljare och som inte förvarar produkter i sina utrymmen. För registrering tas ut en avgift. I övrigt förblir kostnaderna för godkännande av anläggningar, godkännande och registrering av driftansvariga oförändrad.

Förordningen om animaliska biprodukter ger en möjlighet att utfärda nationella bestämmelser om kraven i förordningen om animaliska biprodukter med undantag av användningen av biprodukterna i kategori 3 och 2 vid utfodring av vissa djur. Användningen av obehandlade animaliska biprodukter vid utfodring är inte tillåten utan nationella bestämmelser. Enligt förordningen om animaliska biprodukter är det möjligt att ställa villkor för användningen genom nationella bestämmelser.

Enligt propositionen är det tillåtet att använda biprodukter i kategori 2 och 3 för utfodring av pälsdjur. Närmare föreskrifter om foderråvaran och dess bearbetning och bearbetningsförhållanden kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Syftet med kraven i fråga är att säkerställa en god hygienisk kvalitet och trygg användning av foder för pälsdjur. Motsvarande krav finns i den nuvarande lagstiftningen. Möjligheten att använda animaliska biprodukter i kategori 2 och 3 för utfodring av pälsdjur ge-

nom det nationella undantaget är av en mycket stor ekonomisk betydelse för pälsdjursnäringen.

Enligt propositionen tillåts användningen av biprodukter i kategori 2 och 3 för utfodring av vilda djur. I Finland används döda svin som ingår i biproduktkategori 2 särskilt vid kadaverutfodring av björnar. För användningen avsätts gränser med syftet att utsluta möjligheten att läkemedelsrester kommer ut i livsmedelskedjan med döda svin. Propositionens innehåll motsvarar den nuvarande lagstiftningen med avseende på utfodring av vilda djur.

I propositionen beaktas alla eventuella nationella lättnader om bortskaffande av animaliska biprodukter. Propositionen innehåller i enlighet med nuvarande lagstiftning ett nationellt undantag enligt vilket nedgrävning av döda djur är möjligt djurartsspecifikt på fastställda avlägsna områden. Produktionsdjuren på avlägsna områden utgör drygt 10 % av Finlands djurbestand. Möjligheten att bortskaffa döda djur enligt nuvarande praxis genom nedgrävning i marken utgör en betydande årlig besparing för gårdar med småskalig djuruppfödning. Enligt propositionen kan, som i nuläget, exempelvis biprodukter från renslakt och biprodukter från hemslakt bortskaffas på avlägsna områden genom nedgrävning i marken. Detta utgör också besparingar för de driftansvariga. Nedgrävningen förutsätter dock att miljöskyddssynpunkterna iakttas.

3.3 Konsekvenser för kommunerna

Propositionen ingriper inte i den utgångspunkt i veterinärvårdslagen enligt vilken staten svarar för tillsynen över djursjukdomar och kommunerna ombesörjer för ordnandet av förutsättningar för kommunalveterinärerna att genomföra de föreskrivna tillsynsuppgifterna i enlighet med den regionala planen och det nationella programmet. Genom propositionen förtydligas dock bestämmelserna gällande kommunalveterinärernas uppgifter, och överlappande behörigheter inom Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverket och kommunalläkarens elimineras.

Propositionen bedöms inte påverka den finansiella ställningen inom kommunerna. En-

ligt veterinärvårdslagen får kommunerna ersättning från staten för den arbetstid som kommunalveterinärerna använder i deras tjänst för att utföra uppgifter i enlighet med den föreslagna lagen. Eftersom alla avgifter som tas ut för prestationer som avses i lagen om animaliska biprodukter enligt förslaget i fortsättningen ska tas ut till staten, beaktas ersättningen också den arbetstid som kommunalveterinärerna använder till att producera de avgiftsbelagda prestationerna.

3.4 Miljökonsekvenser

I enlighet med kraven i förordningen om animaliska biprodukter ska biprodukter och därav framställda produkter i princip bortskaffas genom förbränning i förbränningsanläggningar som avfall eller i vissa fall genom att levereras till godkänd avstjälningsplats. Det bör observeras att restriktionen i förordningen om avstjälningsplatser för bionedbrytbart avfall inte gäller biprodukter. Enligt förordningen om animaliska biprodukter ska döda djur (kadaver) bearbetas i bearbetningsanläggningar innan de kan utnyttjas som material eller energikälla på andra ställen än i godkända förbränningsanläggningar. I Finland finns för tillfället endast en bearbetningsanläggning (Honkajoki Oy) som bearbetar nötkadaver samt två bearbetningsanläggningar som bearbetar svinkadaver.

Genom förordningen om animaliska biprodukter är det möjligt att tillåta nationellt bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter i vissa undantagsfall, såsom på avlägset belägna områden där djurtätheten är låg samt i samband med naturkatastrofer och sjukdomsepidemier, på ett från förordningen om animaliska biprodukter avvikande sätt såsom genom nedgrävning i marken eller förbränning på plats. Förutsättningen för nedgrävning är att det inte orsakar risker för omgivningen.

Under finländska förhållanden är det inte möjligt eller befogat att i hela landet kräva att biprodukter, särskilt döda djur (kadaver), levereras för bortskaffande till avfallsförbränningsanläggningar eller för bearbetning till bearbetningsanläggningar. I propositionen ingår av denna anledning möjligheten att bortskaffa vissa animaliska biprodukter ge-

nom nedgrävning i marken i avlägset belägna och svårtillgängliga områden. Propositionen innehåller dessutom möjligheten att bortskaffa biprodukter på plats genom förbränning i samband med djursjukdomsepidemier. På denna punkt motsvarar propositionen den nuvarande lagstiftningen.

Det finns ingen tillgänglig bedömning om vad insamling av kadaver från avlägset belägna områden skulle kosta. För insamling och transport av kadaver från så kallade uppsamlingsområden där nedgrävning inte är tillåten för leverans till Honkajoki beviljas djurhållare (lantgårdar) statligt stöd på cirka 4,8 miljoner euro per år. Det statliga stödet täcker högst hälften av uppsamlingskostnaderna. Knappt 90 % av djuren för livsmedelsproduktion omfattas av ramen för insamling. Transportsträckorna och kostnaderna till bearbetningsanläggningen i Honkajoki är mångdubbla från avlägset belägna områden jämfört med uppsamlingsområdet.

I propositionen ingår ett nationellt undantag enligt vilket vissa biprodukter såsom kasserade livsmedel (livsmedel från affärer som inte längre är avsedda att användas som livsmedel) kan bortskaffas genom att avvika från kraven i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter genom att leverera dem till en godkänd avstjäpningsplats. I samband med beredningen av propositionen har bortskaffandet på avstjäpningsplatsen dock inte jämförts med miljökonsekvenserna för bortskaffandet i avfallskraftverken eftersom sättet att bortskaffa produkterna i fråga i praktiken avgör avfallskraftverkens placering och inte lagstiftningen om animaliska biprodukter.

Genomförda utredningar

1) Jord- och skogsbruksministeriets enkät om miljökonsekvenser för nedgrävning av kadaver

I samband med beredningen av propositionen utredde jordbruks- och skogsbruksministeriet miljökonsekvenserna av nedgrävningen av animaliska biprodukter genom att sommaren 2013 skicka en enkät till alla närings-, trafik- och miljöcentraler (NTM-centraler) i Finland. Tio NTM-centraler sva-

rade. Trots att lagstiftningen tillåter nedgrävning är nedgrävningen av biprodukter inte tillåten för alla driftansvariga inom vissa NTM-centralers områden, utgående från beviljade miljötillstånd. Alla NTM-centraler följer dock inte nedgrävning av biprodukter. En del av NTM-centralerna får uppgifter om nedgrävning av biprodukter från driftansvariga som innehar miljötillstånd. Enligt informationen från NTM-centralerna kan det konstateras att nedgrävningen av biprodukter inte orsakat miljöproblem. Enligt NTM-centralernas åsikt ska möjligheten till bortskaffande av biprodukter genom nedgrävning bibehållas inom lagstiftningen. Möjligheten till nedgrävning ansågs vara särskilt viktig inom områden där djurtätheten är mycket låg.

2) Lantbrukets forskningscentralers undersökning av klimatpåverkan vid nedgrävning av kadaver

Lantbrukets forskningscentral gjorde på uppdrag av jordbruks- och skogsbruksministeriet sommaren 2013 en undersökning om klimatpåverkan av nedgrävning av kadaver. Syftet med undersökningen var att göra en utredning av utsläppen av växthusgaser från nedgrävda djur som dött på avlägsna områden och jämföra dem med en alternativ bearbetning där kadavren levereras till Honkajoki bearbetningsanläggning där de kan omvandlas till energiråvara, foder och gödsel.

Enligt undersökningen är kadavertransportens miljöpåverkan, med de antaganden som användes vid undersökningen, betydligt lägre än för nedgrävning av kadavren, med undantag av fall då kolet i de inre delarna i kadavren antas sönderfalla till enbart koldioxid. Miljöpåverkan vid nedgrävningen av kadavren beror på förhållandet mellan metan och koldioxid som uppkommer när organiskt kol sönderfaller. Mängden av gas som uppkommer beror på förhållandena, som varierar med jordmånen och dess täthet. Om över en procent av kolet i kadavren sönderfaller till metan är transporten av kadaver till Honkajoki ett miljövänligare bearbetningssätt än nedgrävning. Det bör observeras att det är svårt att uppskatta sönderfallet av kol i samband med nedgrävning av kadaver och be-

räkningen innehåller stora osäkerhetsfaktorer.

Vid bearbetningen av kadaver i Honkajoki kan en stor del av kväve och fosfor som finns i kadavren återvinnas. Enligt rapporten från undersökningen producerar bearbetningsprocessen mer energi än den förbrukar. Enligt undersökningen är det osannolikt att förhållandena för nedgrävning av kadaver i genomsnitt är så aerobiska att allt kol skulle frigöras som koldioxid, och inte heller i detta fall uppnås miljöfördelarna från bearbetningen av slaktkroppen om kadavren grävs ned på avlägset belägna platser.

Enligt undersökningen undviks utsläpp av växthusgaser motsvarande cirka 2 125 ton CO₂-ekv, vilket motsvarar 15 200 000 km körning med personbil och 215 personers årliga genomsnittliga mängd utsläpp av växthusgaser, om svin- och nötkadavren transporteras till en bearbetningsanläggning.

3.5 Samhälleliga konsekvenser

Genom propositionen försöker man förhindra spridningen av djursjukdomar samt säkerställa livsmedelssäkerheten. Genom att lagstiftningen förnyas förtydligas ansvarsfördelningen mellan driftansvariga och myndigheter, förbättras de driftansvarigas rättssäkerhet och grundrättigheter samt sätts lagstiftningen att motsvara kraven i grundlagen.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet och i samarbete med Livsmedelssäkerhetsverket. Propositionen behandlades innan detta i arbetsgruppen för beredning av lagen om djursjukdomar som beslöt att dra gränsen för de animaliska biprodukterna utanför djurskyddslagen. Samarbetsgruppen för ärenden om animaliska biprodukter inom ministeriet och Livsmedelsverket har sammanträtt 13 gånger för att behandla beredningen av propositionen. I beredningsskedet diskuterades ärendet även vid två möten som hölls tillsammans med representanter för miljöministeriet. Propositionen

presenterades under två dagar som anordnades för regionförvaltningsverken. I samband med beredningen utredde jordbruks- och skogsbruksministeriet miljökonsekvenserna för nedgrävning av animaliska biprodukter genom att sommaren 2013 skicka en enkät till alla NTM-centraler i Finland. En utredning om klimatpåverkan vid nedgrävning av kadaver beställdes från Lantbrukets forskningscentral.

Vid beredningen av lagförslaget har tillämpliga delar beaktats vid Livsmedelssäkerhetsverket i samband med beredningen av en nationell utvecklingsplan för biproduktstillsyn. Den innehåller ett förslag på utveckling av tillsynsorganisationen och tillsynen.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Propositionen sändes på remiss till naturresursavdelningen vid jord- och skogsbruksministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket, Tulen, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi, Finlands viltcentral, Finlands kommunförbund rf, regionförvaltningsverken, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Ålands landskapsregering, veterinärmedicinska fakulteten vid Helsingfors universitet, Föreningen för bekämpning av djursjukdomar ETT rf, Finlands Veterinärförbund rf, Finlands Kommunalveterinärförbund, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Livsmedelsindustriförbundet rf, Finlands Dagligvaruhandel rf, Finlands Hippos rf, Suomen Sikaritajät ry, Finlands Fjäderfäförbund, Finlands Färförening rf, Suomen Vuohiyhdistys r.y., Paliskuntain Yhdistyksen Toimihenkilöt r.y., Finlands Fiskodlarförbund rf, Centralförbundet för Fiskerihushållning rf, Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf, Finlands Biodlares Förbund FBF rf, Finska Kennelklubben, Suomen Kissaliitto ry, Suomen alpakkayhdistys ry, Alpackauppfödare rf, Riistankasvattajat ry, Biodynamiska föreningen, Biolaitosyhdistys ry, Finlands Vattenverksförening rf, Jätelaitosyhdistys ry, Finlands Biogasfö-

rening rf, Miljöindustrin och -tjänster YTP rf, centralen för turistfrämjande, Honkajoki Oy.

Det kom in 25 remissyttranden. Propositionen ansågs vara nödvändig och värd att understödjas. Ändringsförslagen i remissyttrandena har till största delen beaktats i den fortsatta beredningen av propositionen. Finlands Kommunförbund ansåg att det var problematiskt med förslagens konsekvenser för kommunalveterinärernas arbetsbelastning. Finansministeriet föreslog att man ska vänta på utredningen om en eventuell organisering av tillsynen som ingår i projektet för att refor-

mera djurskyddslagen. Miljöministeriet fäste vikt vid avgränsningen av den föreslagna lagens och avfallslagens tillämpningsområde och var bekymrat över effekterna av att biprodukter grävs ner i marken. Livsmedelssäkerhetsverket föreslog att i tvångsmedlen ska också ingå en avgift för försummelser och kom med flera förslag som preciserar paragraferna.

Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om animaliska biprodukter

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Förordningen om animaliska biprodukter utfärdar bestämmelser om kraven som ställs på animaliska biprodukter som inte är avsedda som människoföda. I förordningen fastställs förutsättningarna för när biprodukter och därav framställda produkter kan användas och bortskaffas utan att medföra risk för människors och djurs hälsa och för livsmedelskedjan. Kraven gäller insamling, transport, hantering, behandling, omvandling, bearbetning, lagring, utsläppande på marknaden, distribution, användning och bortskaffande av en biprodukt samt produkternas spårbarhet. I förordningen föreskrivs registreringen och godkännandet av driftansvariga och anläggningar. Bestämmelser om kraven utfärdas mer detaljerat i kommissionens genomförandeförordning.

I den föreslagna lagen utfärdas även bestämmelser om de nationella undantagen och åtgärderna som förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen möjliggör samt om registrering och godkännande av driftansvariga och anläggningar, om de driftansvarigas skyldigheter, behöriga myndigheter, tillsyn, godkännandet av laboratorier, administrativa tvångsmedel, straffpåföljder och ändringssökande.

2 §. Förhållande till andra författningar. I paragrafen utfärdas bestämmelser om lagen i relation till vissa andra lagar. I paragrafens 1 mom. utfärdas bestämmelser om lagen i relation till lagen om djursjukdomar. Den föreslagna lagen och lagen om djursjukdomar strävar båda efter att förhindra utbredningen av djursjukdomar. Eftersom bestämmelserna om hantering, användning och bortskaffande av biprodukter som är en förutsättning för verkställigheten av förordningen om animaliska biprodukter och innefattas i den föreslagna lagen, ingår motsvarande bestämmelser inte i lagen om djursjukdomar. I lagen om

djursjukdomar ingår dock flera bestämmelser som ger i lagen avsedda tillsynsmyndigheter befogenheter att besluta om åtgärder för bekämpning av utbrott av smittsamma djursjukdomar vilket gör att lagen om djursjukdomar på denna punkt kan tillämpas parallellt med den föreslagna lagen. Enligt 23 § i lagen om djursjukdomar kan regionförvaltningsverket bland annat förbjuda förflyttning av produkter framställda från djur utanför djurhållningsplatsen och med stöd av 5 kapitlet i lagen kan Livsmedelssäkerhetsverket förordna om förflyttning av produkterna, tillåtna användningssätt, förvaring och hantering inom restriktionszonen eller -området som inrättats kring den plats där sjukdomen förekommer. Livsmedelssäkerhetsverket kan dessutom med stöd av 26 § i lagen utfärda ett beslut till en driftansvarig vid en djurhållningsplats med farlig eller smittsam djursjukdom om bortskaffande av produkter, såsom kadaver från avlivade djur.

Sättet att bortskaffa biprodukter föreskrivs inte närmare i lagen om djursjukdomar eller i förordningar utfärdade med stöd av lagen förutom i vissa undantag. Därför fastställs sättet för bortskaffande endast av förordningen om animaliska biprodukter och den föreslagna lagen. Om det gäller en sjukdom som är farlig eller smittsam i enlighet med lagen om djursjukdomar och myndigheterna ansvarar för genomförandet av åtgärder för bortskaffande och staten betalar kostnaderna för bortskaffande, väljer myndigheten istället för den driftansvariga mellan alternativa sätt för bortskaffande i enlighet med lagstiftningen om animaliska biprodukter och tar i sitt övervägande hänsyn till bl.a. risken för sjukdomsspridning och övriga omständigheter kring fallet. Bestämmelser om export av biprodukter och därav framställda produkter till tredjeländer finns i 10 kap. i lagen om djursjukdomar.

I paragrafens andra moment utfärdas bestämmelser om den föreslagna lagens primära ställning avseende användningen och bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter i relation till avfallslagen och miljöskyddslagen. Tillämpningsområde-

na för avfallslagen och lagen om animaliska biprodukter är delvis överlappande. Gränsen för animaliska biprodukter dras utanför avfallslagen i 3 § 6 punkten i avfallslagen med undantag av biprodukter och därav framställda produkter som ska brännas, placeras på avstjälningsplats eller användas i en biologisk bearbetningsanläggning. Gränsen för bortskaffande av biprodukter på avstjälningsplatser och avfallsförbränningsanläggningar samt transporter till avstjälningsplatser och avfallsförbränningsanläggningar dras i sin tur utanför lagen om animaliska biprodukter. Sålunda tillämpas endast lagen om animaliska biprodukter vid till exempel nedgrävning av biprodukter och vid hantering av biprodukter i biologiska bearbetningsanläggningar tillämpas både lagen om animaliska biprodukter och avfallslagen. Med stöd av avfallslagen omfattar tillsynen även omlastningsstationer, ifall biprodukterna och därav framställda produkter transporteras vidare för bortskaffande i enlighet med avfallslagen.

Enligt paragrafens tredje moment ska förutom denna lag dessutom kraven i foderlagen och med avseende på gödselanvändning kraven i lagen om gödselafabrikat tillämpas vid användningen av biprodukter för utfodring av djur. I foderlagen utfärdas bland annat bestämmelser om kraven för verksamhetsutövare inom foderbranschen och i lagen om gödselafabrikat om utövandet av verksamheten.

Enligt paragrafens fjärde moment tillämpas för livsmedelslokaler och verksamhet som utövas där även kraven i enlighet med livsmedelslagen. Kraven gäller till exempel isärhållande av biprodukter och livsmedel och syftet är att säkerställa livsmedelssäkerheten. I förordningen om animaliska biprodukter innefattas även kraven på livsmedelslokaler men dessa ingår inte i livsmedelssäkerheten. Kraven ställs exempelvis på att olika kategorier av biprodukter ska hållas isär vid slakt börjande från slaktlinjen och täcka hanteringen av biprodukter och lagring i slakteriet om biprodukterna senare utnyttjas till exempel vid utfodring av djur. På motsvarande sätt ingår i förordningen om animaliska biprodukter krav på förvaring av biprodukter från fisk i fiskrensenserier om biprodukterna senare används för utfodring av djur. Lagen om animaliska biprodukter ska sålunda tillämpas

för gällande krav i lagen om animaliska biprodukter för livsmedelslokaler. Lagen om animaliska biprodukter ska även tillämpas av de behöriga tillsynsmyndigheterna för livsmedelslokaler i livsmedelslokaler i den omfattning de gäller biprodukter.

Enligt paragrafens 5 mom. stannar sålunda produktkraven för biprodukter från djur som importeras från andra länder än från medlemsstaterna eller som transporteras vidare från dessa stater genom Finland och kontroller av nämnda produkter som är en förutsättning för import samt tvångsåtgärder i samband med försummelse av dessa krav eller kontroller såsom bortskaffande av produkter eller återsändning till utgångslandet utanför lagens tillämpningsområde. På dessa produkter tillämpas, liksom för närvarande, lagen om veterinär gränskontroll.

Tillsynen av lagen om animaliska biprodukter ingår i veterinärvårdlagens tillämpningsområde med undantag av tillsyn av livsmedelslokaler i enlighet med livsmedelslagen.

Eftersom den föreslagna lagen om animaliska biprodukter är en lag som verkställer unionens förordningar ska dess tillämpningsområde enligt bedömning i praktiken inte orsaka problem vid tillämpningssituationer av lagarna.

3 §. Klassificering av biprodukter. De animaliska biprodukterna klassificeras enligt förordningen om animaliska biprodukter som material i kategorierna 1—3 beroende på hur allvarlig risk för människors och djurs hälsa de medför. För framställda produkter tillämpas den specialkategori för biprodukter från vilken de är framställda.

4 §. Definitioner. I paragrafen definieras de centrala begreppen som används i lagen samt vissa nationellt etablerade begrepp. I förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen ingår dessutom definitioner som tillämpas som sådana.

I punkt 21 i paragrafen definieras hundar i hundgårdar. Med hundar i hundgårdar avses hundar som inte är sällskapsdjur. Vid utfodring av sådana hundar tillämpas enligt artikel 18 i förordningen om animaliska biprodukter användningen av vissa biprodukter i kategori 2 och 3. Dessa biprodukter får inte användas vid utfodring av sällskapsdjur. Det viktiga är

att hundar i hundgårdar är hundar som inte vistas i bostadsutrymmen där biprodukterna kan komma i kontakt med livsmedel eller kan komma i händerna på små barn.

2 kap. **Användning av biprodukter och därav framställda produkter**

5 §. Användning av biprodukter och undantag i fråga om användningen. Enligt paragrafen ingår bestämmelserna om användning och restriktioner av biprodukter och därav framställda produkter i förordningen om animaliska biprodukter. I bilaga X till genomförandeförordningen ställs noggrannare krav på foderämnen och i bilaga XI på organiskt gödsel och jordförbättringsåmnen. I detta kapitel föreskrivs nationella undantag för tillåten användning i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen.

6 §. Särskilda utfodringsändamål. Enligt paragrafen tillåts biprodukter i kategori 2 och 3 och därav framställda produkter för utfodring av djurparksdjur, andra kräldjur och rovfåglar än djurparksdjur och cirkusdjur, pälsdjur, hundar i hundgårdar, vilda djur och maskar och fluglarver som ska användas som fiskagn. Paragrafen motsvarar i stor utsträckning de nuvarande bestämmelserna. Det enda undantaget är att produkterna i fråga inte tillåts för utfodring av cirkusdjur. I praktiken har inte produkterna i fråga använts för utfodring av cirkusdjur i Finland.

Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen ställs nationella krav på bearbetningen av produkter för utfodring av pälsdjur och hundar i hundgårdar så, att fodret ska framställas i en registrerad foderblandningscentral. Kraven motsvarar den nuvarande situationen och har visat sig vara fungerande och trygga metoder för att garantera att fodret håller en god hygienisk kvalitet. Foderblandningscentralen har dessutom rätt att använda fodret som den tillverkar av material i kategori 2 och 3 för utfodring av djur på sin egen gård.

Enligt 1 mom. 2 punkten i paragrafen begränsas användningen av biprodukter i kategori 2 och därav framställda produkter innehållande läkemedelsrester vid utfodring av

vilda djur. De tillåtna nivåerna av läkemedelsrester som föreskrivs i gemenskapens lagstiftning får inte överstigas. Syftet är att förhindra att läkemedelsrester hamnar i livsmedelskedjan vid användning av biprodukter i kategori 2 som används som vilt vid kada-verutfodring av björnar.

Enligt paragrafens 2 mom. utfärdas närmare bestämmelser om bearbetnings- och framställningskraven för uppsamlingscentraler, foderblandningscentraler och fodercentraler på gård genom jord- och skogsbruksministeriets förordning, som i nuläget. Dessutom får närmare bestämmelser om användning av biprodukter vid utfodring av vilda djur utfärdas genom förordning av ministeriet. Registreringskraven för uppsamlingscentraler, foderblandningscentraler och fodercentraler på gård föreskrivs senare i kapitel 4.

7 §. Förbud och begränsningar i fråga om utfodring. Enligt paragrafens 1 mom. förbjuds användningen av material i kategori 2 vid utfodring av vilda djur under björnjakt. Förbudet motsvarar den nuvarande situationen och syftet är att säkerställa en säker användning av björnköttet som livsmedel.

I paragrafens 2 mom. förbjuds användningen av kadaver från pälsdjur och delar därav för andra ändamål än utfodring av pälsdjur. Sålunda får inte pälsdjurskadaver och kadaverdelar därav användas för exempelvis utfodring av vilda djur, djurparksdjur, maskar och larver för fiskbete, kräldjur och rovfåglar samt naturligtvis inte för utfodring av djur avsedda för livsmedelproduktion. Förbudet motsvarar den nuvarande lagstiftningen och syftet med den är att säkerställa att pälsdjurens sjukdomar, särskilt minkarnas TSE-sjukdom, inte sprids till andra djur.

I momentet hänvisas till restriktioner för utfodring inom arten avseende pälsdjur. I artikel 11 i förordningen om animaliska biprodukter ingår förbud mot användning av bearbetade animaliska proteiner inom arten. I kap. I i bilaga II till genomförandeförordningen föreskrivs undantagen för förbudet mot utfodring med bearbetat animaliskt protein gällande sjubb och räva i Finland. Med anledning av TSE-sjukdomen hos minkar gäller undantaget inte användningen av protein från minkar vid utfodring av minkar. Sålunda är det förbjudet att använda protein

som framställs av minkar vid utfodring av minkar.

8 §. Utfodring av djurparksdjur med kategori 1-material. Biprodukter som kommer från djurparksdjur klassificeras i sin helhet som material i kategori 1 enligt förordningen om animaliska biprodukter. Enligt paragrafen kan kommunalveterinären ge tillstånd att använda material som framställs av djurparksdjur vid utfodring av djurparksdjur i enlighet med artikel 18.2 a i förordningen om animaliska biprodukter samt artikel 14.2 och kapitel II avsnitt 4 i bilaga VI till genomförandeförordningen. Kommunalveterinären kontrollerar vid sina tillsynsbesök att de föreskrivna förutsättningarna i enlighet med förordningen uppfylls och kan förbjuda utfodring med materialet i fråga om de föreskrivna förutsättningarna inte följs.

Den driftansvariga som ansvarar för utfodring måste enligt förordningen föra journal över antalet använda kadaver, typ, vikt och ursprung samt om det vid användningen använts kadaver från idisslare som innehåller TSE-risksubstans, resultat från TSE-test och utfodringsdatum. Vid tillsynen kontrolleras förutom journalföringen om materialet lagrats på rätt sätt och om kadaver från idisslare använts vid utfodringen och om de ingår i TSE-uppföljningsprogrammet.

9 §. Överlåtelse av biprodukter för utfodring av sällskapsdjur. Enligt artikel 16 g i förordningen om animaliska biprodukter kan biprodukter i kategori 3 användas för utfodring av sällskapsdjur. I paragrafen görs det därmed möjligt för en livsmedelsföretagare att för utfodring av sällskapsdjur överlåta kadaver och kadaverdelar av slaktade djur och fällt vilt som konstaterats lämpliga som livsmedel i enlighet med gemenskapens lagstiftning men som inte är avsedda som livsmedel av kommersiella skäl från en lokal i detaljhandeln i anslutning till en livsmedelslokal. Dessutom tillåts överlåtelse av livsmedel vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel, vissa vattenlevande djur och därav framställda biprodukter samt djur av ordningen Rodentia eller Lagomorpha i enlighet med artikel 10 m i förordningen om animaliska biprodukter för utfodring av sällskapsdjur. Motsvarande möjlighet finns inte i den nuvarande lagstiftningen.

Det bör observeras att förordningen om animaliska biprodukter inte gäller på lantgårdar för djur som slaktats på samma gård för livsmedelsbruk där biprodukterna och därav framställda produkter från samma gård används för utfodring av sällskapsdjur.

10 §. Krav för visst fiskfoder och fiskagn. I genomförandeförordningen föreskrivs kraven för visst fiskfoder och vissa fiskagn. Nationellt tillåts dock att krav ställs på obehandlat fiskfoder samt fiskagn för att förhindra sjukdomsspridning. Enligt paragrafen kan därför jord- och skogsbruksministeriets förordning användas för att utfärda bestämmelser om användningen av vattenlevande djur och ryggradslösa djur som lever i vatten eller på land vid utfodring av vattenbruksdjur även om foder materialet i fråga inte bearbetats i en bearbetningsanläggning genom en metod som säkerställer mikrobiologisk säkerhet. Krav kan även föreskrivas för användningen av nämnda material som fiskagn för att förhindra spridningen av djursjukdomar.

11 §. Användning av mjölk och därav framställda produkter för utfodring av djur. I kapitel II avsnitt 4 del I i bilaga X till genomförandeförordningen föreskrivs om krav för mjölk för utfodring. Dessutom får nationella bestämmelser utfärdas om undantag för användning av mjölk som foder i enlighet med den föreslagna paragrafen, så som föreskrivs i kapitel II avsnitt 4 del II i ovannämnda bilaga. Paragrafen motsvarar kraven på gällande förordningsnivå. I paragrafen föreslås att bestämmelser om de nationella kraven utfärdas enligt vilka i enlighet med artikel 21.2 i genomförandeförordningen användningen av mjölk och mjölkbaserade produkter och därav framställda produkter samt råmjölk kan tillåtas för utfodring av djur. Produkterna kan exempelvis vara obehandlad mjölk som är fri från sjukdomar, överbliven mjölk från förädlingen av mjölk och mjölk eller mjölkprodukt som passerat bäst före datum men som är riskfria.

Enligt paragrafens 1 mom. kan en godkänd anläggning inom mjölksektorn leverera ovan nämnda mjölkprodukter för foderanvändning. Eftersom användningen av mjölk och produkter därav för foderanvändning kan omfattas av risken för mul- och klövsvjuka är

förutsättningen för foderanvändning villkorlös spårbarhet.

För att säkerställa spårbarheten ska en aktör som använder produkter i enlighet med paragrafens 2 mom. anmäla till Livsmedels säkerhetsverket uppgifter om utfodringsplatsen, använda produkter och leverantörer innan produkterna börjar användas för utfodring. Anmälningsskyldigheten gäller även aktörer som använder obehandlad mjölk.

I paragrafens 3 mom. ingår bestämmelserna om foderanvändning av obehandlad mjölk från en anläggning inom mjölksektorn. I genomförandeförordningen förutsätts att foderanvändningen av obehandlad mjölk som kommer från en anläggning inom mjölksektorn tillåts endast baserat på riskbedömningsåtgärderna som gjorts i medlemsstaten. Därför tillåts användningen av obehandlad mjölk som foder endast på svingårdar och under de för användning ställda villkoren. En förutsättning för användningen kunde vara att de svin som utfodrats med produkterna i fråga levereras från djurhållningsplatsen direkt till slakteriet när uppfödningen upphör och att djurhållningsplatsen hör till ett riksomfattande djurhälsovårdsprogram och att djurhållningsplatsen för en förteckning över mottagna obearbetade produkter och över svin som levererats till slakteriet. Det bör dock noteras att artikel 2.2 e i förordningen om animaliska biprodukter inte begränsar användningen av obehandlad mjölk, råmjölk och därav framställda produkter på den ursprungsgård där mjölken produceras.

I paragrafens 4 mom. föreslås att om anläggningen inom mjölksektorn mottar obehandlad mjölk och vassle från en annan medlemsstat inom unionen eller från länder utanför unionen får den inte leverera det eller produkter som varit i kontakt med det vidare som djurfoder. Anledningen till förbudet är att förebygga spridningen av mul- och klövsjuka.

Enligt paragrafens 5 mom. kan mjölkproducenten överlämna råmjölk från en gård till en annan i enlighet med föreskrifterna i genomförandeförordningen.

Enligt paragrafens 6 mom. får närmare bestämmelser om utsläppande på marknaden och användning av sådana produkter som avses i 1 mom. samt om förutsättningarna för

användning av sådana produkter som avses i 3 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §. *Krav för prover för forskning och diagnostik samt varuprover och visningsobjekt.* Enligt den föreslagna paragrafen kan biprodukterna användas bland annat för forskningsändamål, utbildningsändamål och konstnärliga ändamål samt utställningar under förutsättning att användningen inte medför fara för människors eller djurs hälsa. Användningen av produkter i kategori 1 och därav framställda produkter förutsätter dock tillstånd från kommunalveterinären inom användarens verksamhetsområde med undantag för biprodukter och därav framställda produkter som levereras till Livsmedelssäkerhetsverket och till veterinärmedicinska fakulteten vid Helsingfors universitet. Paragrafen motsvarar nuläget. Förutom artikel 17 i förordningen om animaliska biprodukter utfärdas i artikel 11 och 12 i genomförandeförordningen bestämmelser om krav på prover för forskning och visningsobjekt.

13 §. *Utsläppande på marknaden av obearbetad ull, obearbetat hår och obearbetat hästtagel.* I paragrafen föreslås att försäljning och marknadsföring av obearbetad ull, obearbetat hår och obearbetat hästtagel direkt från jordbruk och från registrerade anläggningar tillåts inom Finland. Förflyttning mellan medlemsstaterna och export till tredje land är inte tillåten. Paragrafen grundar sig på kapitel VII punkt B andra stycket i bilaga XIII till genomförandeförordningen.

14 §. *Användning av kräftdjur och äggskal som gödselmedel eller råvara för gödselmedel.* Enligt propositionen kan kräftdjur som räknas som biprodukter i klass 3 från vilka mjukvävnad och kött inte avlägsnats, samt äggskal användas som gödsel eller som dess råvara i enlighet med artikel 14 h i förordningen om animaliska biprodukter. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för gödselanvändning föreskrivs genom jord- och skogsbruksministeriets förordning. Som kräftdjur räknas hummer och krabba. Sådana kräftdjur, musslor och blötdjur (snäckor) från vilka mjukdelen och köttet avlägsnats ingår inte i tillämpningsområdet i enlighet med artikel 2.2 f i förordningen om animaliska biprodukter.

15 §. *Användning av vissa biprodukter vid ekologisk växtproduktion.* Enligt den föreslagna paragrafen tillåts användningen av material i kategori 3 (såsom horn, tarmar) och obehandlat gödsel i kategori 2 vid ekologisk produktion och vid framställning och spridning på mark av biodynamiska preparat enligt märkningen som utfärdas i artikel 12.1 c i rådets förordning 834/2007 om ekologiskt framställda produkter.

16 §. *Transport och användning av obearbetad naturgödsel.* Enligt den föreslagna paragrafen behövs inte ett handelsdokument eller hälsointyg när obearbetad naturgödsel transporteras inom samma bondgård mellan två platser eller mellan lantgårdar och användare i Finland. Möjligheten att låta bli att kräva handelsdokument eller hälsointyg enligt artikel 21.2 andra stycket i förordningen om animaliska biprodukter motsvarar dagens praxis.

Obearbetad naturgödsel får användas för gödsling, och den driftansvariga får som i nuläget överlåta naturgödsel från gården eller en gemensam gödselstad direkt från gården som bulkvara genom s.k. direktförsäljning om naturgödseln inte medför risk för spridning av allvarlig smittsam sjukdom eller om det inte konstaterats finnas flyghavre på gården. Sådan verksamhet behöver inte anmälas till myndigheterna.

17 §. *Förlängning av väntetiden för användning av gödslade vallväxter som foder.* Enligt paragrafen kan minimiväntetiden på 21 dygn som krävs för att låta produktionsdjur beta eller för att utfodra produktionsdjur med växter från gödslad mark förlängas för att förhindra hälsorisker enligt jord- och skogsbruksministeriets förordning. Den föreskrivna väntetiden gäller inte naturgödsel som sprids på marken utan endast animaliskt organiskt gödsel och jordförbättringsmedel.

I kapitel II i bilaga II till genomförandeförordningen föreskrivs kraven för animaliskt organiskt gödsel som används för vallväxter och som jordförbättringsmedel.

18 §. *Godkännande av komponenter som ska blandas i vissa organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel.* Enligt den föreslagna paragrafen godkänner Livsmedelssäkerhetsverket som behörig myndighet inblandningen av en komponent av benkött-

mjöl av material i kategori 2 eller animaliskt bearbetat protein av material i kategori 3 i därav framställda gödsel och jordförbättringsmedel för att förhindra att de används för utfodring. Enligt artikel 32.1 d i förordningen om animaliska biprodukter är inblandningen av en komponent som hindrar foderanvändning en förutsättning för marknadsföring och användning av de nämnda materialen. Enligt artikel 22.3 måste godkännandet göras enligt principerna i kapitel II avsnitt 1 punkt 3 i bilaga XI till genomförandeförordningen.

Det krävs inte att en komponent blandas i organiskt gödsel och jordförbättringsmedel som släpps ut på marknaden i storsäckar på högst 1 000 kg och som endast är avsedda för köksträdgårdar och motsvarande iståndsättande av landskap och grönområdesbyggnade, plantskolor, frukt- och bärträdgårdar eller handelsträdgårdar och odlingar som producerar blommor och grönsaker.

Enligt artikel 32 punkt 1 tredje stycket i förordningen om animaliska biprodukter kan dessutom bestämmelser om begränsning av användningen av nationella animaliska organiska gödsel och jordförbättringsmedel utfärdas för att skydda människors och djurs hälsa. Grundat på detta ska förpackningar av gödsel och jordförbättringsmedel som innehåller den inblandade komponenten märkas så att produkten inte används för utfodring.

19 §. *Användning av mjölkprodukter som råvara i biogasanläggningar.* Enligt paragrafen möjliggörs användningen av mjölkprodukter och råmjölkprodukter i kategori 3 som råvara i biogasanläggning utan att genomgå pastörisering eller hygienisering i enlighet med genomförandeförordningen. Materialet har fastställts i kapitel III avsnitt 1 punkt 1 i andra stycket i bilaga V till genomförandeförordningen. Dessutom får mjölkprodukter i kategori 2 i enlighet med artikel 13 e ii) i förordningen om animaliska biprodukter användas utan bearbetning i sådana biogasanläggningar som avses i förordningen.

20 §. *Vissa bearbetningsmetoder på biogas- och komposteringsanläggningar.* Enligt paragrafen behöver inte biprodukterna eller därav framställda produkter genomgå pastörisering eller hygienisering om omvandlingen

i anläggningen sker endast av enligt hygienförordningen bearbetade livsmedel i kategori 3 vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel, sällskapsdjursfoder eller annat foder som inte medför skada för människors eller djurs hälsa eller om rötresterna som bildas efter omvandlingen av biprodukterna till biogas komposteras eller bortskaffas i enlighet med kraven. I komposteringsanläggningarna tillåts även andra typer av komposteringsmetoder om de ovan nämnda materialen omvandlas i dessa. Närmare bestämmelser om kraven för hantering kan utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning.

21 §. Alternativa metoder på biogas- och komposteringsanläggningar. Enligt paragrafen kan Livsmedelssäkerhetsverket även vid ansökan bevilja en biogas- och komposteringsanläggning tillstånd att använda alternativa metoder om den sökande på ett tillförlitligt sätt visar att de biologiska riskerna minskar i en tillräcklig omfattning. I ansökan måste en validering som genomförandeförordningen förutsätter presenteras. Vid ansökan kan Livsmedelssäkerhetsverket istället för bearbetad gödsel och därav framställda produkter samt kravet på värmebehandling av guano även godkänna andra bearbetningsmetoder om den sökande på ett tillförlitligt sätt visar en minimering av de biologiska riskerna och att bearbetningsmetoderna uppfyller de i genomförandeförordningen fastställda kraven.

3 kap. **Bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter**

22 §. Bortskaffande av biprodukter. Bestämmelser om bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter utfärdas i förordningen om animaliska biprodukter. Särskilda krav för bortskaffande finns i kapitel III och IV i bilaga VI till genomförandeförordningen. Eventuella undantag vid bortskaffande föreskrivs förutom av bestämmelserna i förordningen även i detta kapitel. Vid bortskaffande måste även kraven i miljöskyddslagen följas.

I rådets direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall förutsätts att medlemsstaterna gradvis minskar deponeringen av biologiskt nedbrytbart avfall på avstjälningsplatser under åren 2006—2016. I 28 § i statsrådets förordning om avstjälningsplatser föreskrivs den maximala mängden för deponering av biologiskt nedbrytbart avfall och annat organiskt material. De däri föreskrivna begränsningarna gäller dock inte de animaliska produkterna enligt förordningen om animaliska biprodukter om deras deponering på avstjälningsplatsen godkänns i förordningen om animaliska biprodukter eller i genomförandeförordningen. Vid transport av biprodukter och därav framställda produkter som bortskaffas som avfall till förbränningsanläggningar och avstjälningsplatser utövas i enlighet med gällande praxis tillsyn i enlighet med avfallslagen, och det är inte motiverat att skapa ett dubbelt tillsynssystem.

23 §. Undantag i fråga om avlägsna områden. I förordningen om animaliska biprodukter ges en möjlighet att utfärda bestämmelser om nationella avvikelser vid bortskaffande av biprodukter i avlägsna områden under förutsättning att bortskaffandet inte medför risk för människors eller djurs hälsa. Bortskaffandet kan enligt förordningen om animaliska biprodukter ske genom nedgrävning i marken på plats eller genom förbränning på annan plats under myndigheternas övervakning.

Med avlägset område avses i enlighet med artikel 3.23 i förordningen om animaliska biprodukter områden där djurstammen är så liten och som är så långt borta från bearbetningsanläggningarna att arrangemangen kring insamlingen och transporten av de animaliska biprodukterna skulle vara oproportionellt arbetsdryga jämfört med bortskaffande på plats.

De avlägsna områdenas storlek är enligt förordningen om animaliska biprodukter bunden till storleken på området djurpopulation enligt djurart. Enligt kapitel III avsnitt 2 i bilaga VI till genomförandeförordningen får det inom området med avseende på nötkreatur finnas högst 10 % av medlemsstatens nötkreatur, 25 % av getterna och fåren samt 10 % av svinen. I genomförandeförordningen ingår inte motsvarande begränsning för av-

lägsna områden gällande fjäderfä. I Finland tillämpas samma geografiska område för fjäderfä som för svin eftersom de djurtäta områdena i stor utsträckning är desamma för svin som för fjäderfä. Gällande övriga djurarter kan medlemsstaterna föreskriva ytan för avlägsna områden. Det bör dock observeras att med avlägsna områden avses ett område som är avlägset beläget från bearbetningsanläggningar för biprodukter och där djurtätheten är låg.

Enligt paragrafens 1 mom. tillåts som i nuläget bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter från samma områden antingen genom nedgrävning i marken på plats eller genom leverans till godkänd avstjälpningsplats. Syftet med kravet att biprodukterna kommer från samma område är att utesluta möjligheten att biprodukterna transporteras till avlägsna områden för bortskaffning från områden som ligger utanför.

De anvisningar som utfärdats ska följas vid nedgrävning, och nedgrävningen får inte medföra fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön. Med godkänd avstjälpningsplats avses en avstjälpningsplats som har ett sådant miljötillstånd för mottagande av materialet i fråga som avses i miljöskyddslagen. På grund av långa avstånd orsakar transporten av biprodukter till bearbetningsanläggningar oproportionerliga kostnader vilket gör det befogat att fortsätta att tillåta de nuvarande sätten för bortskaffande. Nedgrävningen får dock inte orsaka skada i miljön. Vid nedgrävning måste de noggrannare kraven i genomförandeförordningen och i miljöskyddslagen följas. Särskilt förbudet mot förorening av mark i 16 § och förbudet mot förorening av grundvatten i 17 § i miljöskyddslagen (527/2014) ska beaktas. I de kommunvisa miljöbestämmelserna kan det finnas begränsningar om vilka produkter som får grävas ned inom området.

Alternativet till nedgrävning i marken är att de i 1 mom. nämnda biprodukterna levereras till en godkänd avstjälpningsplats. Förbudet att föra bionedbrytbart avfall till avstjälpningsplats enligt direktivet om deponering av avfall gäller inte biprodukter i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter då leverans till avstjälpningsplatsen är tillåten i enlighet med förordningen om animaliska

biprodukter. Förbudet gäller inte heller annat sådant avfall som är nödvändigt att deponera på avstjälpningsplatsen för att bekämpa djursjukdomar. Sådant avfall är förutom djurkadaver smittsamt foder- och ströavfall samt annat motsvarande avfall som är riskfyllt med avseende på sjukdomsspridning. I Finland har direktivet om deponering av avfall verkställts genom statsrådets förordning om avstjälpningsplatser.

Enligt paragrafens 1 mom. 1 punkten tillåts nedgrävning av hela kadaver av de i punkten nämnda djuren eller leverans till godkänd avstjälpningsplats på djurartsspecifika avlägsna områden. I praktiken gäller det vanligtvis djur som dött eller avlivats på lantgårdar.

I paragrafens 1 mom. 2 punkten tillåts att små mängder av de i punkten uppräknade biprodukterna i kategori 2 och 3 från slaktande slakterier eller små mängder styckat kött från styckerier grävs ner i marken eller levereras till godkända avstjälpningsplatser inom djurartsspecifika avlägsna områden. I anläggningarna i fråga uppkommer så små mängder biprodukter från slakt och styckning att det inte är motiverat att förutsätta transport av dessa till bearbetningsanläggningar som kan vara mycket avlägset belägna. Detta undantag gäller inte s.k. TSE-riskmaterial från idisslare. Litet slakteri definieras i jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygienen i anläggningar (1369/2011) (den s.k. förordningen om anläggningar).

I paragrafens 1 mom. 3 punkt tillåts bortskaffande av de nämnda animaliska biprodukterna från slakt på lantgården för producentens egen livsmedelsanvändning (s.k. hemslakt) på avlägsna områden genom nedgrävning eller genom leverans till en godkänd avstjälpningsplats. Det gäller enstaka djur från slakt på lantgårdar. I praktiken bortskaffas biprodukter från slakt på lantgårdarna genom nedgrävning i marken. Eftersom nedgrävningen i marken inte kan anses vara anknuten till en fara för spridning av djursjukdomar är det inte motiverat att kräva att biprodukterna från hemslakt levereras till en bearbetningsanläggning för bortskaffande. I punkten nämns inte biprodukterna från hemslakt av fjäderfä eftersom möjligheten att bortskaffa dessa genom nedgrävning i marken inte grundar sig på avlägsna områden

utan detta är möjligt att tillåta i hela landet enligt artikel 15.2 i förordningen om animaliska biprodukter.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. kan livsmedel vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel, kasserat foder och sällskapsdjursfoder bortskaffas på avlägsna områden genom leverans till avstjälningsplats. Dessa biprodukter får inte bortskaffas genom nedgrävning. Livsmedel vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel kan vara kokade eller råa. Enligt förordningen om animaliska biprodukter kan nationella avvikelser i kraven enligt förordningen om animaliska biprodukter tillåtas för bortskaffande av material i kategori 3 på avlägsna områden på ett av myndigheterna godkänt sätt förutsatt att det inte orsakar risk för djursjukdomar eller att livsmedelssäkerheten äventyras. För biprodukterna som uppräknas i paragrafens 1 mom. 2 och 3 punkten tillämpas djurartsspecifika avlägsna områden så att till exempel avlägset område för nötkreatur tillämpas på slaktbiprodukter från nötkreatur, för slaktbiprodukter från svin avlägset område för svin osv. I paragrafens 2 mom. tillämpas för bortskaffande av livsmedel vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel från affärer och foder och sällskapsdjursfoder ett område som klassificeras som avlägset för alla djurarter.

I paragrafens 3 mom. ges befogenheter att reglera indelningen av landet i avlägsna områden genom jord- och skogsbruksministeriets förordning. Storleken för avlägsna områden föreskrivs noggrant i artikel 19.2 i förordningen om animaliska biprodukter och i kapitel III avsnitt 2 i bilaga VI till genomförandeförordningen. Avlägsna områden definieras i jord- och skogsbruksministeriets förordning enligt djurart för idisslare, svin och fjäderfä samt pälsdjur.

24 §. *Bortskaffande i hela landet genom nedgrävning i marken eller genom transport till avstjälningsplats.* Den föreslagna paragrafen motsvarar i huvuddrag de nuvarande bestämmelserna. Bestämmelsen gäller enstaka kadaver eller små mängder av kadaver och små mängder biprodukter som kommer från slakt eller anläggning. I paragrafen tillåts bortskaffande av nämnda döda djur och därav framställda produkter genom nedgräv-

ning i marken på plats eller genom leverans till godkänd avstjälningsplats enligt förordningen om animaliska biprodukter. Rennärningen är en näringsverksamhet i Norra Finland som orsakar oproportionerliga kostnader för uppsamling och transport av kadaver samt slaktbiprodukter. Sättet för bortskaffande gäller för vilda djur som misstänks ha insjuknat i en för människor och djur smittsam sjukdom. I övrigt ingår bortskaffandet av döda vilda djur inte i förordningen om animaliska biprodukter och omfattas därför inte av den föreslagna lagens tillämpningsområde.

Vilt slaktas även ute i naturen där biprodukterna bortskaffas på plats. Djurarter som får födas upp i farm fastställs i 25 § i djurskyddsförordningen (396/1996) och bortskaffande av dessa djur tillåts enligt paragrafen med undantag av hägnade vildsvin och bison. Hästslakten är obetydlig i Finland vilket gör att biprodukterna från slakt och häststyckningsanläggningar kan bortskaffas på föreslaget sätt utan hälsorisker. Genom de föreslagna bestämmelserna underlättas hanteringen av biprodukter från små slakterier genom att möjliggöra bortskaffande av biprodukter vid slakt av häst såväl som renar och hägnat vilt på det föreslagna sättet. I paragrafen avses uttryckligen med styckerier för renkött, hästkött och kött från vilt en anläggning som styckar kött men inte styckning av kött som sker i affären som säljs till konsumenten.

Döda vattenbruksdjur från en vattenbruksanläggning och färska vattendjur från anläggningar som framställer livsmedel tillåts bortskaffas på föreslaget sätt. För kadaver från fåglar som räknas som fjäderfä gäller förordningen endast om antalet insamlade fåglar på djurhållningsplatsen understiger 100.

Dessutom kan de särskilt nämnda djurens dödfödda avkomma bortskaffas enligt det i paragrafen presenterade sättet.

Det är motiverat att möjliggöra de nuvarande i paragrafen föreslagna sätten för bortskaffande eftersom det finns få bearbetningsanläggningar och de långa avstånden vid transport av biprodukter till dessa orsakar oproportionerliga kostnader för de driftansvariga. Vid nedgrävning måste dock de

närmare bestämmelserna i genomförandeförordningen samt miljöskyddslagen följas. Särskilt förbudet mot förorening av mark i 16 § och förbudet mot förorening av grundvatten i 17 § i miljöskyddslagen (527/2014) ska beaktas. I de kommunvisa miljöbestämmelserna kan det dessutom finnas begränsningar om vilka produkter som får grävas ned inom området.

25 §. Bortskaffande av livsmedel av animaliskt ursprung vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel, foder och sällskapsdjursfoder. Den föreslagna paragrafen motsvarar de nuvarande bestämmelserna. Enligt paragrafen tillåts i enlighet med EU:s hygienförordning bortskaffande av förädlade livsmedel, men som t.ex. passerat sista användningsdatum och därför är odugliga att användas som livsmedel, genom transport till avstjälningsplatsen. Det gäller enbart tillredda livsmedel samt bearbetat sällskapsdjursfoder och bearbetat foder som av kommersiella anledningar eller på grund av framtällnings- eller förpackningsproblem inte kan användas även om de är riskfria. Dessa kan bortskaffas genom transport till avstjälningsplatsen.

Det bör observeras att matavfall är annat än livsmedel vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter. I artikel 2.2 g i förordningen om animaliska biprodukter tillämpas förordningen inte på matavfall, förutom om det härstammar från ett internationellt transportmedel eller är avsett för användning vid utfodring eller för bearbetning till biogas eller komposteras enligt de i artikel 15.1 b första stycket avsedda metoderna. Med matavfall avses enligt punkt 22 i bilaga I till genomförandeförordningen matavfall men även matolja från restauranger, matleverantörer och kök inklusive centralkök och hemhushållens kök. Enligt artikel 21.4 i förordningen om animaliska biprodukter ska matavfallet insamlas, transporteras och bortskaffas i enlighet med de nationella åtgärderna som förutsätts i artikel 13 i direktivet om avfall (2008/98).

26 §. Bortskaffande av små mängder. Den föreslagna paragrafen motsvarar de nuvarande bestämmelserna. Enligt förordningen om animaliska biprodukter kan bortskaffandet

ske genom förbränning i avfallsförbränningsanläggningar men nationellt kan även små mängder bortskaffas på annat sätt i enlighet med artikel 19.1 d i förordningen om animaliska biprodukter. Enligt paragrafen kan vissa driftansvariga som bearbetar livsmedel såsom detaljhandeln och små livsmedelsanläggningar bortskaffa små mängder av produkterna i fråga genom att transportera dem till en avstjälningsplats. Ifrågavarande ringa mängd av livsmedel som inte längre är avsedda att användas som livsmedel fastställs i genomförandeförordningen till 20 kilogram per vecka oberoende av materialets ursprungsart. Dessutom förutsätts att materialet insamlas och bortskaffas så att det inte medför risker för människors och djurs hälsa och att tillsynen över efterlevnaden av bestämmelsen genomförs genom regelbundna kontroller.

27 §. Bortskaffande av vissa biprodukter på djurhållningsplatsen. Enligt den föreslagna paragrafen får sådana mjölkprodukter som avses i artikel 13 f och artikel 14 l i förordningen om animaliska biprodukter spridas på mark utan bearbetning. Mjölk får således fortsättningsvis bortskaffas på gården genom att den hålls ut på marken. Dessutom tillåts att biprodukter som avlägsnas i samband med kirurgiska ingrepp eller biprodukter som uppkommer vid djurfödelse på djurhållningsplatsen bortskaffas på samma gård. Det gäller snarast riskfria små delar som uppstår vid små operationer som veterinären utför på plats eller avkomma och som på sedvanligt sätt bortskaffas på plats. Det kan inte anses att verksamheten i fråga hänger samman med någon risk för spridning av djursjukdomar.

28 §. Bortskaffande av döda sällskapsdjur, hästdjur och bin. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. kan döda sällskapsdjur och hästdjur bortskaffas genom nedgrävning i marken eller genom transport till avstjälningsplatser som i nuläget. I vissa kommuner erbjuds en möjlighet att begrava mindre sällskapsdjur på en begravningsplats för smådjur.

I paragrafens 2 mom. föreslås möjligheten att bortskaffa döda bin och biprodukterna från biodling genom nedgrävning i marken. Yrkesbiodlare har bisamhällen inom ett vidsträckt område på hyrda platser runt om i

hela Finland och som de kontrollerar med vissa tidsintervall. Bina får inte brännas på plats och förbränningen utnyttjas vanligtvis inte vid bortskaffandet av döda bin. I kapitel III avsnitt 3 i bilaga VI till genomförandeförordningen får nedgrävningen av bin eller produkter från bin inte medföra fara för djurs eller människors hälsa eller för miljön.

29 §. Förbud mot bortskaffande av biprodukter genom förbränning på öppen eld. Enligt artikel 19 i förordningen om animaliska biprodukter kan förbränning av biprodukter tillåtas i särskilda fall såsom på avlägsna områden eller i brådskande fall för bortskaffande av sjukdomar. Enligt den föreslagna paragrafen förbjuds bortskaffandet av biprodukter genom förbränning på öppen eld. Förbränning på öppen eld är endast möjlig i sjukdomsfall enligt 30 § i den föreslagna paragrafen. I alla andra fall är förbränning endast möjlig i godkända förbränningsanläggningar. Bortskaffandet av biprodukter genom förbränning i öppen eld är mycket sällsynt för finländska förhållanden. Förbränning på öppen eld har tillämpats under de senaste årtiondena endast år 2002 när kadaver från pälsdjur bortskaffades i Södra och Mellersta Österbotten i samband med en epidemi bland pälsdjur orsakad av botulin.

30 §. Bortskaffande under exceptionella förhållanden. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen kan med regionförvaltningsverkets tillstånd kadaver från nötkreatur och kadaverdelar som innehåller riskmaterial och material i kategori 2 och 3 i undantagsfall bortskaffas genom nedgrävning i marken eller genom transport till avstjälpningsplats. Undantaget gäller svårtillgängliga områden och områden där det på grund av naturkatastrofer föreligger fara för hälsa eller säkerhet för personalen som sköter insamling eller transport. Naturkatastrofer är exempelvis bränder, översvämningar och exceptionella naturfenomen. Undantaget kan även gälla andra exceptionella omständigheter t.ex. slaktbiprodukter som bearbetats med syra som bearbetningsanläggningen inte kan ta emot och inget annat alternativ finns.

I paragrafens 2 mom. utfärdas bestämmelser om bortskaffandet av biprodukter och därav framställda produkter om en djursjukdom som ska bekämpas bryter ut och trans-

porten till närmaste bearbetningsanläggning ökar risken för spridningen av hälsorisk eller om epidemin redan är så utbredd att bearbetningsanläggningen inte längre har kapacitet att bearbeta biprodukter. Det är alltså frågan om en situation som är mycket exceptionell och riskfylld. I sådana fall kan produkterna brännas på öppen eld eller grävas ned i marken med avvikelse från förbudet i 29 §. I en sådan situation ska i första hand lagen om djursjukdomar tillämpas eftersom det gäller förebyggande och bortskaffande av spridning av en djursjukdom som ska bekämpas i bredare omfattning än enbart biprodukter. Tillämpningen av undantaget avgörs i enstaka fall av den i lagen om djursjukdomar avsedda tillsynsmyndigheten i samband med beslut baserade på nämnda lag om förhindrande av spridning eller bortskaffande av en djursjukdom som ska bekämpas.

Undantaget gäller dock inte sådana kadaver från nötkreatur som misstänks ha TSE-smitta eller där TSE-sjukdomen konstaterats.

Enligt 6 § i räddningslagen är det förbjudet att tända en brasa eller annan öppen eld om förhållandena på grund av torka, vind eller annan anledning är sådana att risken för skogsbrand, gräsbrand eller annan eldsvåda är uppenbar. Förbränning på öppen eld på marken anses vara en uppenbar fara för eldsvåda. Begränsningen av förbränningen på öppen eld till endast det erforderliga stöds även av miljöskyddsfaktorer.

31 §. Bokförings- och anmälningskyldighet för den som bortskaffar biprodukter genom nedgrävning. I paragrafens 1 mom. utfärdas bestämmelser om kraven på bokföring som ställs på den driftansvariga och som i huvudsak motsvarar de nuvarande kraven. Kraven på bokföring vid nedgrävning av hästar är en ny punkt.

Enligt paragrafens 2 mom. ska nedgrävningen av biprodukter anmälas till regionförvaltningsverket innan nedgrävning om biprodukterna kommer från djur som konstaterats bära på en sjukdom. Motsvarande krav finns i gällande bestämmelser. Anmälan till myndighet om nedgrävning av hela kadaver av produktionsdjur förutsätts inte till den del det gäller uppgifter som måste anmälas till data-systemet och som är tillgängliga för myndigheterna enligt bestämmelserna i den djurarts-

specifika förordningen i enlighet med lagen om system för identifiering av djur.

4 kap. **Registrering och godkännande av driftansvariga och anläggningar**

32 §. Registeransvarig. Enligt paragrafen är Livsmedelssäkerhetsverket registeransvarig och ansvarar för upprätthållandet av registret enligt lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (lagen om informationssystem). De övriga behöriga myndigheterna enligt denna lag ska använda, föra in och uppdatera registeruppgifterna i den omfattning som föreskrivs i 5 § i lagen om informationssystem. I registret antecknas driftansvariga och anläggningar i enlighet med artikel 23 och 24 i förordningen om animaliska biprodukter och uppgifter om deras verksamhet.

Bestämmelser om uppgifter som antecknas finns i kapitel IV i bilaga VIII till genomförandeförordningen. I artikel 18—20 i genomförandeförordningen och i bilaga IX till densamma anges kraven som tillämpas på registrerade och godkända anläggningar.

33 §. Registrering av driftansvariga och anläggningar samt godkännande av anläggningar. Enligt paragrafens 1 mom. ska alla driftansvariga inom biproduktsbranschen göra en skriftlig anmälan till behörig myndighet om sin verksamhet i enlighet med artikel 23 och 24 i förordningen om animaliska biprodukter. Senare i paragrafen föreskrivs verksamheterna som måste anmälas i detalj och berörda behörig myndighet som ska underrättas. Beroende på verksamhetens typ och omfattning ska anmälan göras till Livsmedelssäkerhetsverket eller kommunalveterinären.

Kraven som gäller registrering och godkännande av anläggning finns i artikel 23—29 i förordningen om animaliska biprodukter samt i artikel 18—20 och 33 i och i kap. IV i bilaga IX till genomförandeförordningen. Driftansvariga som ska registreras och är godkända antecknas i registret som avses i 32 §.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att den driftansvariga ska anmäla de nödvändiga

kontaktuppgifterna för respektive anläggning. Den driftansvariga ska anmäla företags- och organisationsnummer eller, om detta saknas, personbeteckning samt information om verksamhetens karaktär.

I paragrafens 3 mom. införs de lättnader i anmälningsskyldigheten som möjliggörs genom artikel 20 i genomförandeförordningen. Från anmälningsskyldigheten befrias driftansvariga som bl.a. hanterar jakttroféer, prover för undervisningsändamål samt obearbetat hår och obearbetad ull. Även användning av biprodukter vid utställningar och konstnärlig verksamhet omfattas av undantaget i fråga. Dessutom är det möjligt med lokal leverans av små mängder material i kategori 2 och 3 utan anmälningsplikt eller tillstånd till slutanvändare, lokala marknader eller detaljhandeln. Undantaget gäller dock inte produkter avsedda för utfodring av djur för livsmedelsproduktion. Anmälningsskyldigheten gäller inte heller överlåtelse eller mottagande av gödsel mellan lantgårdarna eller överlåtelse av obehandlad gödsel till gödselproducent som innehar miljötillstånd. Anmälningsskyldigheten finns inte heller för verksamhet i enlighet med artikel 23.4 i förordningen om animaliska biprodukter som anläggningarna fått godkännande för.

Enligt paragrafens 4 mom. upprätthåller Livsmedelssäkerhetsverket en förteckning över registrerade och godkända driftansvariga och anläggningar i enlighet med bestämmelserna i artikel 47 i förordningen om animaliska biprodukter.

Enligt paragrafens 5 mom. kan närmare bestämmelser om de uppgifter som ska anmälas och vad ansökan ska innehålla samt om anmälnings- och ansökningsförfarandet utfärdas av jord- och skogsbruksministeriet. Anmälningsförfarandet gäller till exempel sättet på vilket informationen levereras och tidpunkten när uppgifterna ska lämnas.

34 §. Livsmedelssäkerhetsverkets behörighet. I paragrafens 1 mom. utfärdas även bestämmelser om de driftansvariga och anläggningar som Evira registrerar på grundval av anmälan. För att undvika överlappande registrering behöver däremot inte ett transportföretag som redan är registrerat och godkänt med stöd av exempelvis foderlagen återregistrera sig som transportföretag i enlighet med

lagen om animaliska biprodukter. I paragrafens 2 mom. uppräknas anläggningar som kräver Livsmedelssäkerhetsverkets godkännande. Eftersom syftet är att övergå från en tillsyn i tre steg till tillsyn i två steg överförs behörigheten att godkänna och registrera driftansvariga från regionförvaltningsverket till Livsmedelssäkerhetsverket.

Paragrafens 1 mom. punkterna 1—2, 4—5 och 9 motsvarar nuläget. Avvikande från nuläget i enlighet med punkt 3 registrerar Livsmedelssäkerhetsverket istället för regionförvaltningsverket vissa anläggningar som framställer produkter i enlighet med artikel 36 i förordningen om animaliska biprodukter med undantag av anläggningar som framställer produkter med kriterier som fastställs i bilaga XIII till genomförandeförordningen. Livsmedelssäkerhetsverkets nya uppgift är i enlighet med 1 mom. 6 punkten att registrera de förmedlare som endast verkar som återförsäljare och som inte i något skede förvarar produkter i sina utrymmen. Dessutom ska Livsmedelssäkerhetsverket registrera anläggningar som använder biprodukter eller därav framställda produkter för forskningsändamål. Inom gödselbrikatsektorn krävs registrering i enlighet med lagen om animaliska biprodukter av anläggningar som endast tillsätter den enligt artikel 32 i förordningen om animaliska biprodukter krävda komponenten (såsom 6 % behandlat naturgödsel från fjäderfä eller pälsdjur) i köttbenmjöl i kategori 2 eller bearbetat animaliskt protein i kategori 3 och som därefter förpackar produkten igen. Registrering krävs även av de anläggningar som för detaljhandeln omförpackar organisk gödsel för användning vid grönområdesbyggande eller i köksträdgårdar eller animaliska produkter såsom till exempel köttbenmjöl, flis av horn, blodmjöl i förpackningar på högst 50 kg.

Paragrafens 2 mom. 1 och 3—5 punkten motsvarar nuläget. Enligt punkt 2 godkände Livsmedelssäkerhetsverket alla bearbetningsanläggningar i enlighet med artikel 24.1 a i förordningen om animaliska biprodukter. Sålunda överförs godkännandet av anläggningar som använder så kallade alternativa bearbetningsmetoder från regionförvaltningsverket till Livsmedelssäkerhetsverket. Med de i punkt 6 nämnda hygieniseringsenheterna av-

ses anläggningar som hygieniserar biprodukter och därav framställda produkter i enlighet med genomförandeförordningen men som inte är belägna i samband med biogas- eller komposteringsanläggningar. Godkännandet av även dessa anläggningar överförs från regionförvaltningsverket till Livsmedelssäkerhetsverket.

Godkännande i enlighet med 2 mom. 3 punkten krävs inom gödselbrikatsektorn för biogas- och komposteringsanläggningar som använder biprodukter i kategori 3 eller naturgödsel i kategori 2 som råvara och som tillverkar organiska animaliska gödselprodukter såsom råkompost, jordförbättringskompost, rötrest. Godkännande av anläggning krävs även för lantgårdar med tillverkning för eget bruk om andra animaliska biprodukter än naturgödsel, obehandlad mjölk eller äggskal från gården hanteras. Godkännande i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter krävs endast för anläggningar som bearbetar, komposterar eller rötar tekniskt naturgödsel från produktionsdjur som släpps ut på marknaden i Finland eller på den inre marknaden som gödselbrikat. Anläggningens slutprodukt kan då vara t.ex. en naturgödselblandning eller torrgranulat. En biogas- eller komposteringsanläggning som finns på en gård och vars enda råvara är naturgödsel och växtavfall behöver inte godkännande för anläggningen i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter när slutprodukten används på lantgården och slutprodukten fortsättningsvis behålls som obearbetad naturgödsel. Godkännande enligt 4 mom. krävs av andra anläggningar än de i punkt 2 och 4 som framställer organiska animaliska naturgödselprodukter.

35 §. Kommunalveterinärens behörighet. I paragrafen uppräknas de i paragrafen registrerade eller godkända driftansvariga och anläggningar som omfattas av kommunalveterinärens befogenhet.

Enligt 1 mom. 1 och 2 punkten i paragrafen registrerar kommunalveterinären till skillnad från i nuläget istället för Livsmedelssäkerhetsverket uppsamlingscentralerna och fodercentralerna på gård. Anläggningar som fungerar i samband med slakteri ska dock liksom för närvarande registreras av Livsmedelssäkerhetsverket. Enligt 5 punkten regi-

strerar kommunalveterinären alla anläggningar som framställer och bearbetar produkter för teknisk användning. I nuläget ingår registreringen av alla anläggningar som framställer tekniska produkter i regionförvaltningens uppgifter och till denna del övergår tillsynens enligt förslaget till lokal nivå. Punkterna 3, 4 och 6 motsvarar nuläget. Plats för utfodring med kadaver som nämns i 4 punkten definieras i 5 § 12 punkten i lagen om ett system för identifiering av djur.

Paragrafens 2 mom. 1 och 3 punkten motsvarar nuläget. Enligt 2 punkten övergår godkännandet av de så kallade anläggningarna på mellannivå från regionförvaltningsverket till kommunalveterinären med undantag av hygieniseringsenheterna. Med anläggningar på mellannivå avses anläggningar som bedriver verksamheter såsom sortering, styckning, kylning, nedfrysning eller bortskaffande av risksubstans. Lagring av biprodukter ses även som verksamhet på mellannivå.

36 §. Anmälan om förändringar. Enligt paragrafen ska ändringar i verksamheten som påverkar förutsättningen för registrering och godkännande anmälas utan dröjsmål till den myndighet till vilken anmälan om registrering och ansökan om godkännande gjorts. Även anmälan om avslutad verksamhet ska anmälas utan dröjsmål.

37 §. Övriga uppgifter i registret. Enligt paragrafen ska i registret antecknas information om den driftansvariga, verksamheten och övrig information som berör förändringar i verksamheten även information om tillsynsinspektioner, resultaten för inspektionerna och övrig vid tillsyn nödvändig information, brott mot bestämmelserna och följder och annan information som är nödvändig för hanteringen av godkännandet.

38 §. Avförande av uppgifter. Med avvikelse från informationssystemslagen föreslås att informationen avförs från registret tre år efter att den driftansvariga anmält till myndigheten om avslutad verksamhet eller tillstånd eller godkännandet återkallats. Enligt lagen om informationssystem avförs uppgifterna först om 10 år.

5 kap. Utövande av verksamhet

39 §. Driftansvarigas skyldigheter. I artikel 4 och 21—29 i förordningen om animaliska biprodukter utfärdas bestämmelser om de driftansvarigas allmänna skyldigheter. Skyldigheterna gäller insamling, transport, spårbarhet, registrering av biprodukter och godkännande av driftansvariga och anläggningar, allmänna hygienkrav samt tillämpning av egenkontroll. I bilaga VIII till genomförandeförordningen ingår närmare bestämmelser om insamling, transport och spårbarhet. Skyldigheten att utöva egenkontroll och därmed anknutna krav grundar sig huvudsakligen på kraven i den officiella EU-förordningen om tillsyn (EG nr 882/2004).

40 §. Identifieringsuppgifter vid transport av biprodukter. Bestämmelser om identifiering av biprodukter och därav framställda produkter finns i kapitel II i bilaga VIII till genomförandeförordningen. Enligt paragrafen kan bestämmelserna för förpackningar, behållare som används vid transport av produkterna och färgkoderna för fordonen samt märkningen av produkterna utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning i enlighet med kapitel II punkterna 3 och 4 i bilaga VIII till genomförandeförordningen.

41 §. Driftansvarigas anmälningskyldighet. Enligt paragrafens 1 mom ska driftansvariga på begäran till Livsmedelssäkerhetsverket anmäla uppgifter om de biprodukter och därav framställda produkter som de tagit emot, använt och överlåtit. Genom begäran kan Livsmedelssäkerhetsverket vid behov till exempel för utredning av anledningar till djursjukdomsepidemier, riskbedömning eller rapportering kartlägga användningen av biprodukter och därav framställda produkter.

Motsvarande krav finns i de gällande bestämmelserna om slaktbiprodukter, bearbetat animaliskt protein och köttbenmjöl så att anläggningarna måste anmäla uppgifterna en gång i halvåret till Livsmedelssäkerhetsverket. Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska anmälas får enligt 3 mom. utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning. Genom förordningen kan vid behov exempelvis bestämmelser utfärdas om vilka biprodukter som omfattas av anmälningskyldigheten.

Enligt paragrafens 2 mom. ska den driftansvariga anmäla till tillsynsmyndigheten om det finns anledning att misstänka att den använda biprodukten eller därav framställda produkten kan vara en fara för människors och djurs hälsa. Med anledning av kraven kan tillsynsmyndigheten i ett så tidigt skede som möjligt vidta åtgärder genom vilka till exempel spridningen av djursjukdomar genom biprodukter hindras.

6 kap. Tillsynsmyndigheterna och deras uppgifter

42 §. Jord- och skogsbruksministeriet. Enligt paragrafen ingår de allmänna anvisningarna och tillsynen av att lagen om animaliska biprodukter och bestämmelser utfärdade med stöd av denna samt unionens förordning om animaliska biprodukter genomförs och följs som i nuläget i jord- och skogsbruksministeriets uppgifter.

43 §. Livsmedelssäkerhetsverket. Livsmedelssäkerhetsverket har som lagenlig myndighet i centralförvaltningen i enlighet med paragrafens 1 mom. en allmän skyldighet att planera, utveckla och utöva tillsyn nationellt att biprodukter och därav framställda produkter överensstämmer med kraven. Verket genomför dessutom de uppgifter som uttryckligen ålagts det i enlighet med lagen och som delvis föreskrivs i den föreslagna paragrafen och delvis i andra bestämmelser i lagen.

Enligt den föreslagna lagen agerar som behörig myndighet vid genomförandet av förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordning alltid den avsedda behöriga tillsynsmyndigheten som även annars ankommer enligt lagen. Om några dylika uppgifter ingår i framtida förordningar om animaliska biprodukter som unionen utfärdar, har Livsmedelssäkerhetsverket enligt den föreslagna paragrafen allmän behörighet att som behörig myndighet genomföra de övriga uppgifterna som föreskrivs i förordningarna om genomförandet.

Till Livsmedelssäkerhetsverket övergår från regionförvaltningsverket tillsyn av anläggningar med så kallade alternativa bearbetningsmetoder samt vissa anläggningar på mellannivå (separata enheter för hygienise-

ring). Syftet är att minska antalet steg vid tillsynen.

44 §. Regionförvaltningsverket. Enligt den föreslagna paragrafen ska regionförvaltningsverket styra och kontrollera att kraven för biprodukter och därav framställda produkter följs inom dess verksamhetsområde i enlighet med Livsmedelssäkerhetsverkets tillsynsplan samt utvärdera ordnandet och förverkligandet av kommunernas biproduktstillsyn. Regionförvaltningsverket ger även information och utbildning till kommunalveterinärer om frågor om verkställandet av lagen. Syftet är att undanröja överlappande befogenheter gällande kommunalveterinärens och regionförvaltningsverkets tillsynsuppgifter som omfattar driftansvariga och anläggningar och sålunda förtydliga regleringshelheten. Regionförvaltningsverket har dock fortfarande befogenheter gällande förvaltningsbeslut kring tillsynsåtgärder samt vid de särskilda omständigheterna som regleras senare i 48 §.

45 §. Kommunalveterinären. Enligt förslaget har kommunalveterinären även i fortsättningen tillsynsuppgifter som tillsynsmyndighet på lokalnivå för användning och borttagande av biprodukter och därav framställda produkter och för driftansvariga. Kommunalveterinären sköter om tillsynen i enlighet med tillsynsplanen. Vid utarbetandet av den riksomfattande tillsynsplanen ska Livsmedelssäkerhetsverket ta hänsyn till kommunens tillsynsresurser.

I huvudsak förblir tillsynsuppgifterna inom kommunen oförändrade men inom vissa kommuners område kan det finnas anläggningar som gör att den behöriga myndigheten för tillsyn byts. En del av uppgifterna som enligt rådande bestämmelser ingår fullständigt eller delvis i regionförvaltningsverkets uppgifter överförs till kommunalveterinären. Dessa är tillsyn av bearbetningsanläggningar som använder alternativa bearbetningsmetoder, bearbetningsanläggningar i kategori 1 och 2 samt separata enheter för hygienisering tillsammans med Livsmedelssäkerhetsverket. I Finland finns 11 sådana anläggningar. Livsmedelsverket utför omfattande och kommunalveterinären mindre inspektionsbesök i dessa anläggningar. Kommunalveterinären kan till exempel inspektera att en brist

som uppdragats vid Livsmedelssäkerhetsverkets inspektion åtgärdats.

Kommunalveterinärens nya uppgift är dessutom att agera som tillsynsmyndighet för anläggningar på mellannivå samt anläggningar som tillverkar kosmetiska och medicinska produkter. Regionförvaltningsverken utförde 2012 totalt sex tillsynsbesök på anläggningarna i fråga i hela landet.

Kommunalveterinärens nya uppgift är att verka som övervakare på lokalnivå för biogas- och komposteringsanläggningar och anläggningar som tillverkar och lagrar organiskt gödsel och jordförbättringsmedel. För tillfället övervakas dessa anläggningar endast av Livsmedelssäkerhetsverket utan tillsynsmyndighet på lokalnivå. Det anses dock att det i vissa fall är fördelaktigt att ha tillsyn på lokalnivå även om kommunalveterinären inte sköter om de egentliga rutinmässiga övervakningsuppgifterna för de ovan nämnda anläggningarna. Huvudansvaret för dessa är ändå hos Livsmedelssäkerhetsverket.

Enligt 1 mom. 3 punkten i paragrafen ingår i kommunalveterinärens ansvar även att inom sitt eget område övervaka transport av biprodukter och därav framställda produkter. Kontroll av transportutrustning kan även göras som nu i samband med inspektion av anläggning. Enligt 3 punkten ska kommunalveterinären även övervaka användningen inom arten med avseende på pälsdjur. Enligt paragrafens 2 mom. utfärdar kommunalveterinären på den driftansvarigas begäran som officiell veterinär även hälsointyg för obearbetad naturgödsel.

Vanligtvis har statliga myndigheter inte direkt kontroll över kommunala myndigheter på grund av det kommunala självstyret. Det bör dock observeras att enligt veterinärvårdslagen ingår tillsynen över djursjukdomar i statens ansvar. Kommunens uppgift är att ordna förutsättningar för kommunalveterinären att sköta de förordnade eller lagstadgade tillsynsuppgifterna i enlighet med den regionala planen och det statliga programmet. De statliga myndigheternas bestämmanderätt i förhållande till kommunalveterinärens betyder sålunda inte inblandning i det kommunala självstyret med avseende på uppgifter vid tillsyn över djursjukdomar i samband med biprodukter.

46 §. Tillsynsmyndigheter för livsmedelslokaler. Enligt livsmedelslagen sköter Livsmedelssäkerhetsverket, när det gäller anläggningar som hanterar biprodukter och därav framställda produkter, om livsmedelstillsynen i slakterier, i bearbetningsanläggningar för vilt och anläggningar i anknytning till dessa. Med avvikelse från detta sköter regionförvaltningsverket livsmedelstillsynen i renslakterier och i anläggningar i anslutning till dem. Kommunerna sköter tillsynen i anläggningar inom mjölkbranschen. Vid tillsynen över livsmedelslokaler tillämpas tvångsmedel och straffbestämmelser enligt biproduktlagen.

47 §. Auktoriserad inspektör. Enligt paragrafens 1 mom. anlitar Livsmedelssäkerhetsverket inspektörer som verket skriftligen bemyndigat och som verkar under Livsmedelssäkerhetsverkets överinseende. Livsmedelssäkerhetsverket kan även anlita auktoriserade inspektörer att utföra inspektioner som förordnats kommunalveterinären om kommunalveterinären framför behov därav. De auktoriserade inspektörerna kan anlitas som hjälp vid myndighetstillsyn i samband med inspektions- och provtagningsuppdrag. Bemyndigandet kan beviljas personer som har tillräcklig yrkeserfarenhet för att sköta uppgiften gällande inspektion eller undersökning av driftansvarig eller anläggning eller produkt inom biproduktbranschen. Den auktoriserade inspektören kan till exempel bevaka transportutrustningen som används för transport av biprodukter. Bemyndigandet beviljas i enlighet med paragrafen för viss tid eller tillsvidare och i beslutet preciseras uppgiften som bemyndigandet omfattar. Rätten att utföra inspektioner och undersökningar och ta prover kan även avgränsas till att gälla vissa biprodukter eller vissa inspektioner och undersökningar. I praktiken kan innehållet i bemyndigandet samt kompetenskraven på inspektörerna och övriga villkor variera med provtagning eller annan jämförbar uppgift, inspektörens verksamhetsområde eller placeringsort och andra motsvarande faktorer. Livsmedelssäkerhetsverket ansvarar för de auktoriserade inspektörernas kompetens för uppgifterna. Den auktoriserade inspektören har inte rätt att beträda utrymmen som omfattas av hemfriden.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts-säkerheten eller andra krav på god förvaltning. Det är ändamålsenligt att anförtro andra än myndigheter den verksamhet som avses i paragrafen, eftersom det i praktiken är nödvändigt att använda auktoriserade kontrollörer i kontroll- och provtagningsuppgifter för att kontroll- och provtagningsverksamheten ska vara flexibel och effektiv. Verksamheten kan förutsätta oväntade brådsakande åtgärder, verksamhetsområdet kan vara hela landet eller ett särskilt mål eller verksamheten kan vara fast förankrad till ett tidsschema. Utökandet av myndighetsorganisationen till att omfatta hela verksamheten i fråga kan inte anses vara ändamålsenligt i nuläget. Som auktoriserade inspektörer fungerar i praktiken oftast privatpersoner. På de auktoriserade inspektörerna tillämpas förvaltningens allmänna lagar, såsom förvaltningslagen, språklagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Enligt paragrafens 2 mom. ska en auktoriserad inspektör på begäran visa upp ett skriftligt bemyndigande.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att Livsmedelssäkerhetsverket kan återkalla bemyndigande vid försummelse av villkor i anslutning till det eller om den auktoriserade personen på annat uppenbart sätt bryter mot de förpliktelser som följer av uppdraget. Innan bemyndigandet återkallas ska den auktoriserade personen informeras om bristerna och sålunda ge personen möjlighet att rätta till bristerna.

I paragrafens 4 mom. föreslås för tydlighetens skull att hänvisning till strafflagen ska ingå. Enligt strafflagen tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på auktoriserade inspektörer. Gällande skadeståndsansvar hänvisas till skadeståndslagen.

48 §. Handräckning av regionförvaltningsverket och kommunalveterinären. I paragrafen föreslås att Livsmedelssäkerhetsverket vid behov kan få hjälp av kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket med inspektionen. Till exempel kan en rättelseupp-

maning som Livsmedelssäkerhetsverket utfärdar vid upptäckt brist inspekteras av en lokal tillsynsmyndighet. Därmed gäller det en efterkontroll av en tillsynsmyndighet som känner till den driftansvariga eller är insatt i ärendet och endast kontrollerar om bristen är åtgärdad i enlighet med Livsmedelssäkerhetsverkets rättelseuppmaning.

7 kap. Tillsyn

Bestämmelserna om tillsyn finns i artiklarna 44—50 i förordningen om biprodukter, artikel 32 i genomförandeförordningen och bilaga XVI till genomförandeförordningen. Enligt genomförandeförordningen måste tillsynen verkställas enligt principerna i artikel 3 i förordningen EG nr 882/2004 om offentlig kontroll.

49 §. Tillsynsplan. Bestämmelser om utformning av och innehåll i fleråriga kontrollplaner finns i parlamentets och rådets förordning om offentlig kontroll. I paragrafen föreskrivs en årlig riksomfattande tillsynsplan som utfärdas av Livsmedelssäkerhetsverket. I den riksomfattande tillsynsplanen anges åtminstone inspektionerna, inspektionsfrekvensen för tillsynsobjekten, riskbedömningen av de olika tillsynsobjekten samt utvärderingen av genomförandet av planen. Tillsynsplanens primära syfte är att styra biproduktstillsynen och med hjälp av den samordna den i kap. 6 avsedda tillsynen som utförs av tillsynsmyndigheterna.

Inspektionerna ska definieras så att det är klart vilka åtgärder de innehåller i praktiken och den uppskattade arbetstiden som behövs för dessa. I kriterierna för riskbedömningen som ingår i tillsynsplanen ska åtminstone verksamhetens karaktär och omfattning beaktas. Utgående från riskbedömningen ska inspektionsfrekvensen för tillsynsobjekten omnämnas. Om verksamheten i vissa tillsynsobjekt inte förutsätter regelbundna kontroller behöver inspektionsfrekvensen inte fastställas. Tillsynsplanen ska innehålla provtagning samt allmänna anvisningar för provtagning.

Enligt paragrafens 2 mom. kan närmare bestämmelser om tillsynsplanen och dess innehåll utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning.

50 §. Inspektionsrätt och rätt att få uppgifter. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs tillsynsmyndighetens och den auktoriserade inspektörens inspektionsrätt och rätt att få uppgifter. Tillsynen förutsätter att den som verkställer inspektionen har rätt att få tillträde till de platser där verksamheten utövas. Eftersom inspektionen av biproduktanläggningar kan kräva särskilt tekniskt eller kemiskt kunnande eller annan kompetens kan även annan myndighet närvara vid inspektionen. Enligt artikel 32 i genomförandeförordningen ska tillsynsåtgärder genomföras i enlighet med principerna i EU:s kontrollförordning (EG) nr 882/2004. I artikel 3—10 i kontrollförordningen finns bestämmelser om genomförande av kontroller, kontrollförfaranden, kontrollverksamhet och rapporter.

Enligt paragrafens 2 mom. gäller hemfrid alla lokaler och utrymmen som används för permanent boende. Gårdens gårdsplan eller lager- och produktionsbyggnader omfattas till exempel inte av hemfriden.

Enligt det föreslagna 3 mom. har tillsynsmyndigheten och den auktoriserade inspektören rätt att få tillräckliga uppgifter för tillsyn över den driftansvariga och personer som dessa skyldigheter i enlighet med lagen avser. Enligt paragrafens 4 mom. har även inspektörerna för den Europeiska unionens lagstiftning samma inspektionsrätt och rätt att få uppgifter som de finländska myndigheterna. Närmare bestämmelser om förfarandet vid inspektion och tillsyn samt om provtagning och undersökning av prover får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

51 §. Handräckning av polisen. Paragrafen innehåller bestämmelser om polisens handräckning. Vid inspektion av att lagen följs kan det vara nödvändigt med handräckning om tillsynsmyndigheten hindras från att utföra sin tillsynsuppgift och avvärijandet av hindret förutsätter användningen av polisens befogenheter.

52 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. I lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) bestäms om rätten att ta del av myndigheternas offentliga handlingar samt om tystnadsplikt för den som är verksam vid en myndighet, om hand-

lingssekretess samt andra för skyddande av allmänna och enskilda intressen nödvändiga begränsningar av rätten att ta del av en handling. En myndighet kan till en annan myndighet lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling bland annat om i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. Enligt paragrafen kan annars sekretessbelagda uppgifter utlämnas till tillsynsmyndigheterna som kontrollerar att den föreslagna lagen följs för att genomföra uppgifterna i enlighet med lagen samt till åklagar- och polismyndigheter för att utreda brott. Enligt den föreslagna 3 punkten kan information även överlätas till utländska organ och inspektörer, om detta förutsätts i den Europeiska unionens lagstiftning eller någon annan internationell förpliktelse som är bindande för Finland. Bestämelsen är nödvändig för att uppfylla de skyldigheter som ställs på medlemsstaterna genom förordningen.

8 kap. Laboratorier

53 §. Nationella referenslaboratorier. I paragrafen föreslås att jord- och skogsbruksministeriet utser de nationella referenslaboratorierna för biproduktstillsyn. Detta sker genom ministeriets förvaltningsbeslut där även referenslaboratoriernas uppgifter samt matriser och analyser som berörs av de nämnda uppgifterna preciseras.

Med nationella referenslaboratorier avses laboratorier som ska utses av medlemsstaterna i enlighet med artikel 33 i kontrollförordningen för vissa kontrollområden för att motsvara unionens referenslaboratorier. Enligt kraven i artikel 12.2 och 12.3 i kontrollförordningen för nationella referenslaboratorier som förutsätter att laboratorierna måste verka och de måste bedömas och ackrediteras i enlighet med standarderna EN ISO/IEC 17025 och EN ISO/IEC 17011 med beaktande av kriterierna som fastställts för de olika testmetoderna inom gemenskapens lagstiftning.

De nationella referenslaboratorierna som avses i kontrollförordningen ska samarbeta med unionens referenslaboratorier, koordinera de nationella laboratoriernas verksamhet som ansvarar för metoderna i enlighet med artikel 11 i förordningen, vid behov anordna

jämförelsetester mellan dessa och säkerställa att uppgifterna från gemenskapens referenslaboratorier förmedlas till behörig myndighet och nationella laboratorier, i enlighet med artikel 53 assistera vid implementeringen av de godkända koordinerade tillsynsplanerna samt ansvara för att de enligt artikel 33.1 f avsedda övriga särskilda uppgifterna sköts.

54 §. Godkända laboratorier. Enligt paragrafens 1 mom. ansvarar Evira för godkännande av laboratorium som undersöker myndighetsprover samt godkännande av laboratorier för egenkontroll vid bearbetningsanläggningar och biogas- och komposteringsanläggningar. Enligt genomförandeförordningen ska nämnda anläggningar ha ett eget laboratorium eller utnyttja externa laboratorietjänster. Till Livsmedelssäkerhetsverket koncentreras godkännandet av de i denna lag avsedda laboratorierna. Laboratoriets uppgift är att ansöka om godkännande.

I paragrafens 2 och 3 mom. föreskrivs de krav som ställs på laboratorierna. För laboratorier som undersöker myndighetsprover gäller kraven som ställs i artikel 12.2 i kontrollförordningen. Dessa krav förutsätter att laboratoriet verkar i enlighet med standard EN ISO/IEC 17025 mot vilken det måste ackreditera enligt standard EN ISO/IEC 17011 med beaktande av de i gemenskapens lagstiftning fastställda kraven för de olika testmetoderna. Enligt artikel 12.3 i kontrollförordningen kan ackrediteringen även gälla enskilda metoder. Kraven gäller laboratorier oberoende om de är statligt, kommunalt eller privat ägda. Myndigheten och det använda forskningsinstitutets oavhängighet föreskrivs i artikel 4 och 5 i kontrollförordningen. Standard EN ISO/IEC 17025 innehåller de allmänna kriterierna för laboratoriets oavhängighet. I samband med ackreditering och bedömning av laboratoriet ska varje laboratorium kontrolleras för att se att kriterierna för oavhängighet uppfylls. Av laboratorier för egenkontroll krävs i enlighet med genomförandeförordningen kompetent utförande av analyser, ackreditering och regelbundna inspektioner som måste utföras av myndigheten.

Syftet är att ge laboratorierna godkännanden som gäller tills vidare men enligt paragrafens 4 mom. kan de vid behov ges för viss

tid. Livsmedelssäkerhetsverket kan dessutom enligt 5 mom. ställa särskilda krav, begränsningar och övriga villkor på verksamheten i godkända laboratorier om de avsedda undersökta produkterna orsakar fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön.

Enligt paragrafens 6 mom. kan närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet om de fastställda kraven på laboratoriernas kvalitetssystem och om andra krav som förutsätts för godkännande av laboratorier samt organ som ansvarar för bedömningen av laboratoriet.

55 §. Undersökning av prover. I paragrafen föreskrivs att myndighetsprover endast kan undersökas i ett laboratorium som godkänts för undersökning av myndighetsprover eller i ett nationellt referenslaboratorium. Prover inom ramen för egenkontroll kan förutom i de nämnda laboratorierna även undersökas i ett laboratorium för egenkontroll.

56 §. Godkända laboratoriers anmälningskyldighet. Enligt paragraf 1 ska de godkända laboratorierna utan dröjsmål underrätta uppdragsgivaren om provresultat för produkter som strider mot bestämmelserna och leverera proverna till ett nationellt referenslaboratorium för uppföljning och tillsyn av zoonoser. Enligt paragrafens 2 mom. ska ett godkänt laboratorium till Livsmedelssäkerhetsverket på deras begäran leverera en sammanfattning av de utförda undersökningarna som avses i föreslagna 56 § 1 mom. och resultatet därav.

De godkända laboratorierna ska i enlighet med 3 mom. även underrätta Livsmedelssäkerhetsverket om ändringar i sin verksamhet. Dessa är åtminstone ändringar som gäller förutsättningarna för godkännande, såsom kvalitetssäkringssystemet och återkommande utvärdering. Laboratoriet måste meddela Livsmedelssäkerhetsverket om dess verksamhet avbryts och avslutas.

Enligt paragrafens 4 mom. kan genom statsrådets förordning föreskrivas mer detaljerat om vilka uppgifter anmälan och sammandragen ska innehålla samt när och hur de skickas från laboratoriet. Utfärdandet av föreskrifter genom statsrådets förordning är mer ändamålsenligt eftersom bestämmelserna med stöd av lagen om animaliska biprodukter, foderlagen, livsmedelslagen samt häl-

soskyddslagen om laboratorier som utför undersökningar finns i en föreskrift.

57 §. Nationella referenslaboratoriernas anmälningskyldighet. Tillägg till paragrafens 1 mom. är referenslaboratoriernas skyldighet att även leverera information om de i 57 § 1 mom. avsedda proverna till Livsmedelssäkerhetsverket. Enligt 2 mom. kan genom statsrådets förordning närmare bestämmelser utfärdas om vilken information anmälan och sammandragen ska innehålla samt när och hur de ska levereras från laboratorierna.

58 §. Tillsyn och register över laboratorier. I lagen föreslås att Livsmedelssäkerhetsverket ska ha rätt att övervaka att laboratorierna som analyserar myndighetsproverna i enlighet med 55 § följer kraven som ställs i 8 kap. i lagen. Om laboratoriet inte följer kraven kan Livsmedelssäkerhetsverket utfärda nödvändiga bestämmelser för att rätta till bristerna i verksamheten. I bestämmelsen måste en tid inom vilken ändringarna ska göras anges. Bestämmelser om återkallande av godkännande föreskrivs i 69 §.

Enligt paragrafens 2 mom. ska Livsmedelssäkerhetsverket upprätthålla ett register över laboratorierna och i registret antecknas alla godkända analysmetoder samt information om godkännande i enlighet med 54 §. Livsmedelssäkerhetsverket publicerar en lista över godkända laboratorier med beaktande av kraven i offentlighetslagen. Information om de i registret antecknade laboratorierna avförs enligt lagen om landsbygdsnäringförvaltningens informationssystem.

9 kap. Avgifter och arvoden

59 §. Avgifter som tas ut till staten för myndigheternas prestationer. I den nya lagen om djursjukdomar (441/2013) föreskrivs att vissa bestämmelser om biprodukter i den gamla lagen om djursjukdomar (55/1980) samt förordningarna om biproduktstillsyn med stöd av den gamla lagen kvarstår tills vidare. Till den delen tillämpas veterinärvårdslagen på normalt sätt för ersättningen av tillsynskostnaderna till kommunen. Anslagen för ersättningarna för år 2015 finns i mom. 30.20.20 i statens budgetanslag. Syftet med reformen av lagen om djursjukdomar är uttryckligen att tillsynen över biprodukter läm-

nas oförändrad och stöder sig på de tidigare bestämmelserna under övergångsperioden tills en ny lag om animaliska biprodukter träder i kraft.

Enligt 2, 15 och 23 § i veterinärvårdslagen är staten skyldig att ersätta kommunerna för kostnaderna för veterinärvård (exklusive livsmedelstillsyn) som uppkommer i samband med tillsynsuppgifter som föreskrivs för kommunalveterinären. Enligt 23 paragrafen i veterinärvårdslagen täcker ersättningen även de kontroller som är avgiftsbelagda för den driftansvariga. Biproduktstillsynen som genomförs av kommunalveterinären har hittills varit i princip kostnadsfri men i fortsättningen är prestationerna avgiftsbelagda.

Enligt det föreslagna 1 mom. tillämpas för avgifter som tas ut till staten för prestationer som ut förs av statliga myndigheter och auktoriserad inspektör lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Utgångspunkten vid prissättningen för prestationerna är självkostnadspriset.

Enligt det föreslagna 2 mom. bestämmer regionförvaltningsverket avgiften för kommunalveterinärens avgiftsbelagda prestationer och tar ut dem till staten. Bestämmelser om storleken på de avgifter som tas ut för kommunalveterinärernas prestationer utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten föreskrivs om de allmänna grunderna för när statliga myndigheters prestationer ska vara avgiftsbelagda och för storleken av avgifterna samt om övriga grunder för avgifterna. Bestämmelser om det förfarande som ska iaktas vid fakturering av prestationer utfärdas också genom jord- och skogsbruksministeriets förordning. Syftet är att utfärda bestämmelser om hur information som behövs för faktureringen levereras från kommunerna till regionförvaltningsverket.

När kommunen tar ut avgifter för intyg som utfärdas av kommunalveterinären med stöd av livsmedelslagen eller kontrollförordningen ska i enlighet med den föreslagna lagen avgift inte tas ut till staten för samma prestation.

I paragrafens 3 mom. hänvisas till artikel 28 i kontrollförordningen gällande sådana extra kostnader för kontrollätgärder som or-

sakas av att bestämmelserna inte följs. Enligt kontrollförordningen är den nämnda extra tillsynen alltid avgiftsbelagd.

60 §. Arvoden och ersättningar som betalas till auktoriserade inspektörer. Enligt den föreslagna paragrafen betalar Livsmedelssäkerhetsverket arvoden till en auktoriserad inspektör för inspektioner, provtagningar och övriga åtgärder i enlighet med lagen samt ersättning för inspektörernas kostnader.

61 §. Ersättning som staten betalar till kommunerna. I paragrafen ingår hänvisning till 23 § i veterinärvårdslagen där bestämmelser utfärdas om kommunens rätt att få ersättning från statens medel för utförandet av sådana uppgifter som ankommer på kommunalveterinären.

62 §. Vissa avgifter som tas ut till kommunen. Tillsynen av livsmedelslokaler ingår i kommunala tillsynsmyndigheters uppgifter även avseende biprodukter i enlighet med livsmedelslagen. För denna tillsyn tar kommunen ut avgifter av driftansvariga i enlighet med bestämmelserna i livsmedelslagen.

10 kap. Administrativa tvångsmedel

63 §. Föreläggande. I paragrafen utfärdas bestämmelser om tillsynsmyndighetens lindrigaste tvångsmedel som kan användas när uppmaningar inte kan användas för att rätta till faktorer som strider mot bestämmelser och förelägganden. Myndigheten kan förelägga att missförhållandet rättas till. Enligt artikel 46.1 c i förordningen om animaliska biprodukter ska den behöriga myndigheten särskilt beroende på bristernas karaktär och allvarlighet samt eventuella risker för folkhälsan och djurs hälsa utfärda förelägganden till driftansvariga för att rätta till de upptäckta bristerna. Tillsynsmyndigheten kan utfärda föreläggande till den driftansvariga att omedelbart eller inom en tid som är tillräcklig med avseende på ärendets natur fullgöra sin skyldighet.

Förordningarna om animaliska biprodukter är invecklade och tolkningsbara samt även överlappande med bland annat förordningar om miljön då driftansvariga enligt förvaltningslagen även måste få rådgivning och handledning. Tillsynsmyndighetens skyldighet att ge handledning gäller dock endast

handledning om tillämpning av lagstiftning på en allmän nivå och myndigheten är inte skyldig att i enskilda fall ge detaljerade råd till livsmedelsföretagare. På grund av handledningens omfattning bör det även observeras att förtroendet för tjänstemannens opartiskhet inte får äventyras genom handledningen. Vid behov ska tillsynsmyndigheten till exempel i samband med inspektioner som görs vid tillsyn ge de driftansvariga uppmaningar att följa bestämmelserna om verksamheten inte är i enlighet med bestämmelserna.

64 §. Förbud. Enligt den föreslagna paragrafen kan tillsynsmyndigheten under hela kedjan förbjuda insamling för användning och bortskaffande av biprodukt och därav framställd produkt som är i strid med bestämmelserna i enlighet med artikel 4.2 i förordningen om animaliska biprodukter. Förbudet kan även införas om verksamhet utövas utan registrering och godkännande enligt den föreslagna lagen. Även bortskaffande som strider mot bestämmelserna kan förbjudas.

Enligt paragrafens 2 mom. kan tillsynsmyndigheten även utfärda ett tillfälligt förbud under det att ärendet utreds om det är nödvändigt för människors och djurs hälsa.

65 §. Avbrytande av verksamheten. Enligt den föreslagna paragrafen har tillsynsmyndigheten rätt att vid behov omedelbart avbryta verksamheten i nödvändigt omfattning för att avvärja faran om biprodukten eller den därav framställda produkten är farlig för människors eller djurs hälsa och om faran är omedelbar och inte annars kan hindras. Till exempel ska fodertillverkningen avbrytas om det i den för foderanvändning ämnade biprodukten upptäcks salmonella.

66 §. Återkallande av godkännanden samt förbud mot verksamhet. I paragrafen utfärdas bestämmelser om återkallning av registrering eller godkännande av anläggningen och förbud mot verksamhet i enlighet med artikel 46.2 i förordningen om animaliska biprodukter. Åtgärderna bestäms av den behöriga myndighet som tagit beslut om registrering och godkännande. Enligt artikeln kan registrering och godkännande dock inte återkallas om inte den behöriga myndigheten först gett den driftansvariga möjligheten att rätta till bristerna inom en utsatt tid.

Enligt artikel 2 i nämnda paragraf kan den behöriga myndigheten förbjuda en registrerad och godkänd aktör att utöva verksamhet som strider mot kraven och som orsakar fara för människors och djurs hälsa tillfälligt eller permanent utan att registreringen eller godkännandet av anläggningen återkallas. Förbjuden verksamhet kan gälla en del av anläggningens verksamhet, något förfarande eller någon metod eller verksamheten i hela anläggningen. Förbud av hela verksamheten leder i praktiken till att registrering och godkännande återkallas om inte den driftansvariga rättar till bristerna. Om den driftansvariga eller anläggningen utövar nämnda verksamheter utan registrering eller godkännande förbjuds en sådan verksamhet med stöd av 64§.

67 §. Förnyad bearbetning, bortskaffande, tillbakadragande från marknaden eller återsändande. Om förbud införs för en biprodukt kan tillsynsmyndigheten enligt paragrafen ge förelägganden om att avlägsna biprodukterna och därav framställda produkter från marknaden eller ge förelägganden om att ärendet behandlas på nytt efter att produkterna bearbetas, bortskaffas på ett godkänt sätt, ge förelägganden om att de ska användas för annat ändamål eller återsändas till avsändarlandet. Den driftansvariga ansvarar för kostnaderna för borttagande av biprodukten från marknaden och förelägganden om bearbetning, bortskaffande eller export. Till beslutet om borttagande från marknaden, om förelägganden om bearbetning, bortskaffande eller export ska det även vara möjligt att bifoga villkor för åtgärder som ska iakttas vid verkställandet.

68 §. Återkallande av tillstånd. I paragrafen föreskrivs återkallandet av i lag definierade tillstånd. Livsmedelssäkerhetsverket kan återkalla ett tillstånd enligt 21 § för användning av alternativa metoder. Regionförvaltningsverket kan återkalla tillstånd enligt 30 § avsedda för bortskaffande under exceptionella förhållanden. Kommunalveterinären kan återkalla tillstånd enligt 8 § för djurparker för utfodring av djurparksdjur med material i kategori 1 samt tillstånd utfärdade i enlighet med 12 § 2 mom. för användning av material i kategori 1 för forskning och andra särskilda ändamål. Tillståndet kan återkallas om till-

stånds innehavaren på ett väsentligt sätt bryter mot tillståndsvillkoren. Dyliga förseelser kan vara en betydande avvikelser från den i ansökan presenterade användningen, såsom utfodring av andra djur än de i tillståndet avsedda djuren.

69 §. Återkallande av godkännande av laboratorium. Enligt paragrafen kan Livsmedelssäkerhetsverket återkalla godkännande av laboratorium om laboratoriet inte längre uppfyller de för godkännande fastställda kraven eller om allvarliga brister förekommer för övrigt i laboratoriets verksamhet. En allvarlig brist är t.ex. att laboratoriet upprepade gånger inte anmäler en hälsofara eller försummar den återkommande utvärderingen. Återkallande av godkännande förutsätts av att laboratoriet trots Livsmedelssäkerhetsverkets föreläggande inte rättat till bristerna. Ett tidsangivet godkännande kan även återkallas på samma grunder. Livsmedelssäkerhetsverket kan återkalla godkännandet av ett laboratorium också för den tid ärendets behandling kräver, om bristen i laboratoriets verksamhet är sådan att den kan äventyra undersökningsresultatets tillförlitlighet. En sådan brist kan till exempel vara grov försummelse av åtgärderna för tillrättaläggning av de brister bedömningsorganet kräver.

70 §. Vite och hot om tvångsutförande. Enligt förslaget kan Livsmedelssäkerhetsverket utfärda en sådan bestämmelse som avses i 63 §, ett sådant förbud som avses i 64 § eller ett sådant föreläggande om förnyad bearbetning, bortskaffande eller återsändande som avses i 67 § och förena med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på den försumliges bekostnad.

Enligt 10 § i viteslagen kan vite dömas ut om ett förbud eller ett beslut inte har iakttagits och om detta sker utan giltig orsak. Vite döms ut av myndigheten som förelagt vite. Kostnaderna för en åtgärd som vidtagits på den försumliges bekostnad betalas av statens medel och indrivs hos den försumlige i den ordning som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

71 §. Överföring av beslutanderätt i vissa fall. Enligt paragrafens 1 mom. kan regionförvaltningsverket inom sitt verksamhetsområde besluta om utfärdande av bestämmelser och förbud om deras verksamhetsområde

omfattar mer än en kommun. Syftet med bestämmelsen är att besluten kan göras centralt istället för att flera kommunalveterinärer är tvungna att till exempel ta beslut inom regionförvaltningsverkets område om en biprodukt i strid mot bestämmelserna som säljs av samma aktör som djurfoder.

I den föreslagna paragrafens 2 mom. föreslås att Livsmedelssäkerhetsverket i vissa fall kan besluta om användningen av tvångsmedel också inom området för en enda kommun. Syftet är dock inte att kommunen sålunda kan på grund av ringa resurser överlåta sina uppgifter till Livsmedelssäkerhetsverket. Det gäller en mycket exceptionell åtgärd som även Livsmedelssäkerhetsverket kan vidta om verket anser att det är befogat att anse att kommunalveterinärens verksamhet är otillräcklig för att garantera säkerheten för biprodukterna och därav framställda produkter. Livsmedelssäkerhetsverket kan i princip även sköta ett tillsynsfall som ingår i kommunalveterinärens uppgifter i ett sådant exceptionellt fall när centralmyndighetens ingripande i fallet ses som nödvändigt för iakttagandet av bestämmelserna för biprodukterna och handledningen vid biproduktstillsynen. En sådan omständighet föreligger om till exempel kommunalveterinären inte vidtar åtgärder även om behovet av användningen av administrativa tvångsmedel är uppenbar. Situationen kan bli problematisk om det inte föreligger föreskrivna förutsättningar för Livsmedelssäkerhetsverkets åtgärder.

11 kap. Särskilda bestämmelser

72 §. Straffbestämmelse. Bestämmelserna om animaliska biprodukter innefattades tidigare i lagen om djursjukdomar (55/1980). Enligt straffbestämmelserna innefattade i 23 § kan brott mot lagen eller med stöd därav utfärdade bestämmelser eller föreskrifter dömas till böter eller fängelse under högst ett år. I och med den nya lagen om djursjukdomar upptogs i strafflagen straffbestämmelse om hot om fängelse för orsakande av risk för spridning av djursjukdom. I lagen om animaliska biprodukter hänvisas därmed till nämnda bestämmelse i strafflagen om straff till följd av orsakande av risk för spridning av djursjukdom samt om sådana gärningar vars

betydelse är av mindre vikt och följderna kan vara högst bötesstraff. Paragrafen om brott mot lagen om animaliska biprodukter är sekundär i förhållande till bestämmelserna i strafflagen, det vill säga att den tillämpas endast om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Straffet för gärningen vid brott mot lagen om animaliska biprodukter föreslås anknytas till uppsåt eller grov oaktsamhet. Anknytning av straffet till grov oaktsamhet istället för oaktsamhet anses otillräcklig eftersom artikel 53 i förordningen om animaliska biprodukter förutsätter effektiva, proportionerliga och varnade påföljder vid brott mot förordningen om animaliska biprodukter. Tillämpningen av bestämmelser om straff för orsakande av risk för spridning av en djursjukdom i 44 kap. 4 a § i strafflagen förutsätter uppsåt eller grov oaktsamhet.

Förfarandena som föreskrivs i punkterna 1–6 i paragrafens 1 mom. såsom användningen, bearbetningen eller bortskaffande av biprodukter i strid mot förordningen om animaliska biprodukter är straffbara, alltså från framställningskedjans startpunkt till bortskaffande av produkter enligt artikel 4.1 och 4.2 under hela kedjan. Det är även straffbart att fortsätta verksamheten trots förbud samt att inte iaktta bestämmelser och förbud samt försummelse av förpliktelser gällande godkännande, registrering, bokföring eller anmälan. Det krav på bokföring enligt 31 § 1 punkten som nämns i 2 mom. är en nationell bestämmelse och nämns därför separat här.

Import av djur eller varor från tredje land till Finland eller genom Finland vidare föreskrivs i lagen om veterinär gränskontroll och dess syfte är att hindra spridning av djursjukdomar. Lagen tillämpas även för import och transitering av biprodukter och därav framställda produkter. Enligt 27 § i lagen om gränskontroll föreskrivs straffet för smuggling i strid mot nämnda lag och de bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av 46 kap. 4 § 2 mom. i strafflagen. Försummelse av bokföringsskyldighet gällande importsändning som är avsiktlig eller vårdslös för kan dömas för brott mot lagen om veterinär gränskontroll till böter, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Enligt paragrafens 3 mom. behöver en tillsynsmyndighet inte anmäla en överträdelse till förundersökningsmyndigheterna om överträdelsen som helhet betraktad ska anses som ringa.

73 §. Ändringssökande. Den upphävda lagen om djursjukdomar innehöll inga bestämmelser gällande ändringssökande utan om ändringssökandet föreskrevs i 1 § 1 mom. 7 punkten i lagen om landsbygdsnäringsnämnden. Enligt punkten söktes ändring genom besvär hos besvärsnämnden. Enligt den föreslagna paragrafen begärs omprövning av tillsynsmyndigheternas beslut som tagits med stöd av lagen om animaliska biprodukter samt förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Detta motsvarar även ändringssökande enligt den nya lagen om djursjukdomar. Behörig förvaltningsdomstol är den vars beslut man huvudsakligen hänför sig till på basis av antingen områdets läge eller näringsidkarens hemort. Enligt paragrafens 2 mom. får ändring i förvaltningsdomstolens beslut i fortsättningen sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. I ärenden gällande administrativa tvångsmedel enligt 10 kap. i lagen förutsätts dock inte besvärstillstånd.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att tillsynsmyndigheten i beslutet kan bestämma att dess beslut måste följas trots ändringssökning.

Det föreslagna ändringsbeslutet gäller även de i lagen avsedda kommunalveterinärernas beslut och därför tillämpas inte bestämmelserna om kommunalbesvär och rättelseyrkande i 11 kap i kommunallagen (365/1995). Biproduktstillsynen så väl som tillsynen över djursjukdomar är en uppgift som staten finansierar helt grundat på veterinärvårdslagen och kommunalveterinärerna sköter tillsynen under ledning av Livsmedelssäkerhetsverket och regionförvaltningsverket. Staten tar även ut avgifter för kommunalveterinärernas prestationer. Enligt den föreslagna lagen har kommunalveterinären befogenhet att ta förvaltningsbeslut närmast i samband med registrering och godkännande av en aktör. Kommu-

nalveterinären kan dessutom utnyttja i lagen föreskrivna tvångsmetoder på basis av försummelse av iakttagandet av bestämmelser.

Tillämpningen av korrigeringsförfarandet i beslut i enlighet med lagen om animaliska biprodukter, förordningen om animaliska biprodukter och verkställandeförordningen har bedömts som en del av granskningen av bestämmelser om ändringssökande. Besluten som tas med stöd av lagen om biprodukter grundar sig på fallspecifikt övervägande och i ärendena som ska behandlas ingår vanligtvis krävande rättsliga överväganden. För besluten gällande ärendena krävs även veterinärmedicinsk eller annan särskild kunskap samt användningen av administrativa tvångsmedel. Därmed tillfogar rättelseyrkan sannolikt endast ett ytterligare mellansteg i ändringssökandet eftersom myndigheten antagligen inte ändrar sin ståndpunkt i en tolkningsfråga i samband med rättelseyrkan. Besluten tas i stor utsträckning av samma myndigheter som även tar beslut i enlighet med lagen om djursjukdomar vilket gör att ett överensstämmande förfarande är grundat.

Bestämmelser om sökande av ändring i avgifter som tas ut till staten för åtgärder finns i 11 b § i lagen om grunderna för avgifter till staten. Dessa gäller även för avgifter för kommunalveterinärernas prestationer.

74 §. Användning av databasen Traces vid transport mellan medlemsstater. Förutom bestämmelserna i artikel 48 i förordningen om animaliska biprodukter utföras bestämmelser om användningen av databasen Traces vid släppandet av biprodukter ut på marknaden, utfodring av djur, för transport mellan medlemsstater av produkter i kategori 3 för användning som gödsel och jordförbättringsmedel måste den driftansvariga upprätta ett handelsdokument genom användning av den elektroniska databasen Traces som upprätthålls av kommissionen. Genom jord- och skogsbruksministeriets förordning kan närmare bestämmelser utfärdas om vilka produkter kravet gäller.

Om handelsdokument och officiella hälsointyg gällande sådana biprodukter och därav framställda produkter som levereras till Finland har sänts via databasen Traces, ska tillsynsmyndigheten för den anläggning som tar

emot biprodukterna föra in uppgifter om inspektionen i databasen.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om användningen av databasen Traces vid skapande av handelsdokument och intyg.

12 kap. **Ikraftträdande**

75 §. *Ikraftträdande.* I paragrafen föreskrivs det om ikraftträdandet av lagen. Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

76 §. *Övergångsbestämmelser.* I paragrafen föreskrivs att anläggningar och driftansvariga som producerar och bearbetar biprodukter eller därav framställda produkter som godkänts eller registrerats enligt de interimistiska paragraferna i lagen om djursjukdomar (55/1980) eller med stöd av därav utfärdade bestämmelser och föreskrifter utan separat godkännande eller anmälan får fortsätta sin verksamhet i enlighet med det beslutet. För de nämnda anläggningarna eller driftansvariga tillämpas för övrigt bestämmelser i enlighet med den föreslagna lagen såsom bestämmelser om tillsyn över verksamheten, återkallande av godkännande eller registrering eller registerföring. Sålunda ska de myndigheter som enligt den föreslagna lagen är behöriga meddelas om till exempel förändringar i anläggningars verksamhet, även om godkännande eller registrering av driftansvariga och anläggningar enligt den tidigare lagstiftningen kan ha ankommit på en annan myndighet. Även ett laboratorium som godkänts enligt de dåvarande gällande bestämmelserna får fortsätta sin verksamhet utan ett nytt godkännande.

1.2 **Lag om ändring av 44 kap. 4 a § i strafflagen**

44 kap. **Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet**

4 a §. *Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom.* I den föreslagna lagen ingår inte straffbestämmelsen om hot om fängelse utan denna innefattas i 44 kap. 4 a § i strafflagen om orsakande av risk för sprid-

ning av djursjukdom. Paragrafen kan till exempel tillämpas om de animaliska biprodukterna bortskaffas så att det orsakar allvarlig fara för människors och djurs hälsa och den driftansvariga inte vidtagit åtgärder för att undanröja faran.

1.3 **Lag om ändring av 2 § i veterinärvårdslagen**

2 §. *Tillämpningsområde.* Lagen om animaliska biprodukter föreslås införas på lagens tillämpningsområde. Biprodukterna ingår i lagen om djursjukdomar (55/1980) och i veterinärvårdslagen. Nuläget förblir oförändrat genom den föreslagna ändringen.

1.4 **Lag om ändring av lagen om gödsel-fabrikat**

Genom lagförslaget om animaliska biprodukter förenhetligas bestämmelserna för biprodukter genom att innefatta användningen av biprodukter som gödsel i förslaget i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter. Därför innefattas även bestämmelserna om användningen av animaliska biprodukter som organiskt gödsel och som jordförbättringsmedel i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter i denna lag och samtidigt avlägsnas från lagen om gödsel-fabrikat hänvisningarna till förordningen om animaliska biprodukter. I lagen om gödsel-fabrikat kvarstår andra gödsel-fabrikat än de framställda av animaliska biprodukter. Andra krav som gäller kvalitet, säkerhet och märkning i fråga om animaliska gödsel-fabrikat kvarstår dock i lagen om gödsel-fabrikat. Ändringen påverkar arton paragrafer i lagen om gödsel-fabrikat.

1.5 **Lag om upphävande av de bestämmelser i den upphävda lagen om djursjukdomar som förblivit i kraft**

Paragraferna om biprodukter förblir i kraft i den upphävda lagens övergångsbestämmelser tills de upphävs särskilt. När den föreslagna lagen träder i kraft föreslås att de

kvarvarande paragraferna i lagen om djursjukdomar upphävs. Samtidigt upphävs de bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av dem.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I den föreslagna lagen om animaliska biprodukter ingår ett stort antal delegeringsbestämmelser för bemyndigande. På lagnivå är det inte möjligt att utfärda tillräckligt detaljerat om användning och bortskaftande av biprodukter i alla situationer med hänsyn till de tillåtna möjligheterna för nationella undantag och tekniska krav i anslutning till dem i enlighet med unionens lagstiftning om animaliska biprodukter.

Den föreslagna lagen innehåller anvisningar till statsrådet om delegeringsbestämmelser för att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet enligt följande:

1) om laboratorier godkända med stöd av 54 § och om standarder som beskriver behörigheten hos de utvärderande organen, kraven som ställs på laboratoriernas kvalitetssystem och om andra krav för godkännande av laboratorerna;

2) om innehållet i och lämnandet av meddelanden och sammandrag från ett godkänt laboratorium som förordnats ett sådant uppdrag med stöd av 56 §;

3) om innehållet i och lämnandet av meddelanden som utförs av ett nationellt referenslaboratorium med stöd av 57 §.

Den föreslagna lagen innefattar dessutom till jord- och skogsbruksministeriet anvisade delegeringsbestämmelser om utfärdande av närmare bestämmelser enligt ministeriets förordning enligt följande:

1) om foderråvaror som avses med stöd av 6 § 2 mom. i kapitel II avsnitt 1 i bilaga VI till genomförandeförordningen som ska användas vid uppsamlingscentraler samt foderblandningscentraler och fodercentraler på gård och om kraven på dess bearbetning och bearbetningsförhållanden och om biprodukter och utfodringsplatser som ska användas vid utfodring av vilda djur;

2) om användningen av materialet som avses med stöd av 10 § i kapitel III punkt 2 i bi-

laga X till genomförandeförordningen som foder för odlad fisk eller ryggradslösa vattenlevande djur eller som fiskagn;

3) om utsläppande på marknaden och användningen av de med stöd av 11 § 6 mom. som djurfoder avsedda mjölken, mjölkbase-erade produkterna och av mjölk framställda produkterna;

4) om förutsättningarna för användningen av materialet som avses med stöd av 14 § i artikel 14 h i förordningen om animaliska biprodukter som sådant som gödsel eller som råvara;

5) med stöd av 17 § om en längre väntetid än minimiväntetiden för utfodring av produktionsdjur med växter från gödsblad mark;

6) om vissa komposteringsmetoder med stöd av 20 § 3 mom.;

7) om förfarande med stöd av 21 § 3 mom. som ska iaktas vid ansökan om tillstånd för alternativa metoder på biogas- och komposteringsanläggningar;

8) om indelning av landet med stöd av 23 § 3 mom. i avlägsna delar för nedgrävning av biprodukter eller leverans till avstjälningsplats;

9) med stöd av 33 § 4 mom. om innehållet i anmälan och om anmälningsförfarandet för registrering och godkännande;

10) med stöd av 40 § om färgkoder för transportförpackningar, behållare och fordon samt märkning av produkterna;

11) med stöd av 41 § 3 mom. om uppgifter som den driftansvariga anmäler och om anmälningsförfarandet;

12) med stöd av 49 § 2 mom. om tillsynsplanerna och innehållet i dem samt om genomförandet av tillsynen;

13) med stöd av 50 § 5 mom. om inspektions- och tillsynsförfarandet samt provtagning och undersökning;

14) med stöd av 59 § 2 mom. om storleken på de avgifter som tas ut för kommunalveterinärernas prestationer samt det förfarande som ska iaktas vid faktureringen;

15) med stöd av 74 § 1 mom. om produkter för vilka databasen Traces ska användas vid transport mellan medlemsländer och med stöd av 3 mom. om upprättandet av handelsdokument och intyg med databasen Traces.

Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan även andra myndigheter genom lag bemyndigas

att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Enligt 18 § i den föreslagna lagen kan Livsmedelssäkerhetsverket godkänna inblandning av en komponent i organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel av animaliskt ursprung som ska spridas på mark i Finland för att förhindra att blandningen används för utfodring.

De föreslagna befogenheterna är grundade då egenskaperna som krävs för den inblandade komponenten tas i beaktande. Komponenten ska vara illasmakande för djuren och lämplig att användas som gödsel. Det är ändamålsenligt att Livsmedelssäkerhetsverket genom ett allmänt beslut kan godkänna vilken komponent som är lämplig för användningsändamålet.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Näringsfrihet

Med stöd av 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har dock ansett att tillståndsplikt för näringsverksamhet är möjlig genom särskilda motiveringar (GrUU 19/2002 rd). Bestämmelserna om anmälnings- eller registreringskyldighet som är en förutsättning för inledande av näringsverksamhet anses vara i sak med tillståndsplikt jämförbar lagstiftning (GrUU 9/2005 rd, s. 2/I, GrUU 56/2002 rd, GrUU 45/2001 rd, s. 2/I).

I den föreslagna lagen grundas den driftansvarigas anmälningsplikt för registrering och godkännande på unionsrättsakter som binder Finland. I unionsrättsakterna om biprodukter utfärdas bestämmelser för verksamheter som kräver registrering eller godkännande samt

förutsättningar som ska uppfyllas då den driftansvariga eller anläggningen godkänns eller registreras. I rättsakterna ingår även förutsättningar för återkallande av godkännande eller förbud mot verksamhet. I den föreslagna lagen utfärdas sålunda bestämmelser i enlighet med bedriven verksamhet av den behöriga myndigheten som den driftansvariga ska anmäla till om sin verksamhet och som kan återkalla godkännandet eller förbjuda verksamheten. Det förutsätts även godkännande för ett laboratorium som undersöker myndighetsprover eller prover inom ramen för egenkontroll som tas i enlighet med anläggningens plan för egenkontroll. Informationen införs i datasystemets register.

Enligt lagen är även komponenter som ska blandas i vissa organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel, biprodukter som används för vissa specifika ändamål, vissa metoder samt bortskaffande vid exceptionella förhållanden tillståndspliktiga. Tillståndskraven förutsätts av unionsrättsakterna.

Grundlagsutskottet anser att begränsningarna för näringsfrihet ska vara exakta och tydliga. Utskottet har även ansett det vara viktigt att förutsättningarna för och varaktigheten av myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar (GrUU 15/2008 rd, s. 2/II). I lagen ingår dessutom nödvändiga bestämmelser för återkallande av tillstånd.

Grundlagsutskottet har i sin praxis i fråga om reglering av näringsverksamhet ansett att ett återkallande av ett tillstånd är en myndighetsåtgärd som ingriper kraftfullare i individens rättsliga ställning än avslag på en ansökan om tillstånd. Därför har utskottet ansett att det för att lagstiftningen ska vara proportionerlig är nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (t.ex. GrUU 58/2010 rd s. 5—6, GrUU 32/2010 rd, s. 8, GrUU 28/2008 rd, s.2, GrUU 31/2006 rd, s. 2). Utskottet har dessutom ansett det problemfritt med avseende på 18 § 1 mom. i grundlagen att återkalla godkännande i en situation då hälsoriskerna inte kan hindras på annat sätt (GrUU 37/2005 rd, s. 2/II). De föreslagna bestämmelserna för återkallande av

godkännande eller tillstånd är i enlighet med riktlinjerna i dessa krav.

Genom bestämmelserna försöker man hindra spridningen av djursjukdomar och sörja för livsmedelssäkerheten. Syftet är att säkerställa spårbarhet. Dessa anses vara sådana samhälleliga intressen som gör att begränsningen av näringsfrihet kan motiveras. Bestämmelser som hindrar spridningen av djursjukdomar har även en koppling till 20 § 2 mom. i grundlagen enligt vilket den offentliga makten ska sträva efter att säkerställa rätten till en hälsosam miljö för alla.

Egendomsskydd

Enligt 15 § 1 mom. i grundlagen gällande egendomsskydd är vars och ens egendom tryggad. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis dock konstaterat att grundlagen inte skyddar egendom mot alla användningsbegränsningar, och att ägarens rättigheter kan begränsas genom en lag som uppfyller de allmänna krav som ställs på lagar som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna (bl.a. GrUU 32/2010 rd, s. 4/I och GrUU 8/1996 rd). Ersättningen för begränsningar i användningen av egendomen har betydelse vid bedömningen av om begränsningarna är godtagbara. (GrUU 6/2010 rd och GrUU 38/1998 rd).

Med stöd av 67 § i den föreslagna lagen kan tillsynsmyndigheten förutom förbudet dessutom förordna att animaliska produkter i strid mot bestämmelserna bearbetas, dras tillbaka från marknaden eller återsänds till avsändarlandet. Bestämmelserna är nödvändiga för djurs, människors och miljöns hälsa och upprätthållandet av livsmedelssäkerhet. Bestämmelserna kan anses uppfylla kraven på att begränsningarna för grundrättigheterna är tillräckligt exakta och noggrant avgränsade samt proportionalitetsprincipen.

Personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser att vars och ens privatliv, heder och hemfrid är tryggade och att skyddet av personuppgifter utfärdas närmare genom en lag. Grundlagsutskottet har genomgående ansett att åtminstone målet för registrering,

innehållet i de registrerade personuppgifterna, deras tillåtna användningsändamål inklusive uppgifternas pålitlighet samt förvaringstiden för uppgifterna i personregistret och den registrerades rättssäkerhet är viktiga objekt för bestämmelserna om skyddet av personuppgifter. Regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska dessutom vara täckande och detaljerad (GrUU 38/2010 rd, s. 2 och GrUU 27/2006 rd). Kravet för lagstiftningen sträcker sig även till samordning av personregister samt möjligheten att överlåta personuppgifter genom teknisk anslutning (GrUU 12/2002 rd, s. 5).

I den föreslagna lagen utfärdas bestämmelser om de uppgifter för registrering eller godkännande som ska anmälas till behörig myndighet och tillsynsmyndigheternas rätt till uppgifter och dokument från driftansvariga. En del av dessa uppgifter är personuppgifter. Huvudsakligen är uppgifterna andra än personuppgifter men det kan även förekomma personuppgifter. Regleringen av dessa ska uppfylla kraven i 10 § i grundlagen.

Registren som föreskrivs i 4 kap. i den föreslagna är en del av informationssystemet som avses i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem. Bestämmelserna om register och informationen däri kompletterar bestämmelserna i den nämnda lagen. Gällande offentligheten i och utlämnandet av personuppgifterna i registret följs personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet enligt bestämmelserna i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem.

I 38 § i den föreslagna lagen ingår en bestämmelse om avförande av uppgifter ur registret som avviker från bestämmelserna i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem. Enligt förslaget ska uppgifterna avföras från registret redan tre år efter att den driftansvariga anmält om avslutad verksamhet eller om godkännandet återkallats.

Hemfrid

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Genom lag kan bestämmas om åtgärder som in-

griper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas och för att brott ska kunna utredas. Grundlagsskyddet för hemfriden omfattar i princip alla typer av lokaler som används för fast boende (GrUU 46/2001 rd). Grundlagsutskottet anser att åtgärder som inbegriper i hemfriden ska godkännas för att utreda brott om åtgärden binds till förekomst av en konkret och preciserad anledning att misstänka att lagen brutits eller kommer att brytas (t.ex. GrUU 37/2010 rd, s. 5, GrUU 32/2010 rd, s. 11). Grundlagsutskottet har förutsatt i sina yttranden (GrUU 46/2001 rd och GrUU 48/2001 rd) att misstanke om brott är sådana att gärningarna omfattas av hot om fängelse. Utskottet har dock ansett att inspektion som sträcker sig över hemfridens omfattning för tillsyn att stöd och bidrag beviljade av offentliga medel används på ett tillbörligt sätt som acceptabel även för sådana grundade misstankar om förseelser som enligt bestämmelserna är straffbara med högst vite (GrUU 69/2002 rd, s. 2—3). Grundlagsutskottet anser i sitt yttrande GrUU 40/2002 rd att ingripande inom hemfridens omfattning för utredning av överträdelse av ringa klandervärdhet inte uppfyller kraven för proportionerlighet för begränsningen av de grundläggande rättigheterna.

Enligt den föreslagna 50 § i lagen kan en inspektion utföras i utrymmen som avses för fast boende endast om det är nödvändigt för att utreda omständigheter som är föremål för inspektionen och det finns grundad anledning att misstänka att någon har gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt denna lag och inspektionen är nödvändig för utredning av brott. I den föreslagna bestämmelsen gäller det en konkret och preciserad misstanke. Regleringen är i linje med grundlagsutskottets praxis.

För att syftet med den föreslagna lagen samt målen med kontrollen ska uppnås kan det i vissa fall vara nödvändigt att verifiera sådana förhållanden och omständigheter som finns i utrymmen som omfattas av hemfriden och som man inte annars kan utreda. Exempel på detta är tillfällen då den driftansvariga trots begäran inte kan uppvisa för tillsynsmyndigheten dokument som är nödvändiga för utredningen och som den driftansvariga

innehar. I bestämmelsen är rätten att utföra inspektion bunden till nödvändighetskriteriet.

Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts-säkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis förutsätts vid överföring av offentliga förvaltningsuppgifter till andra än myndigheter att den kompetens eller duglighet som krävs av uppdragets utförare (bland annat GrUU 28/2001 rd och 48/2001 rd) anges åtminstone allmänt i lagen. En person som utför en offentlig förvaltningsuppgift ska verka under tjänsteansvar (GrUU 48/2001 rd). Förutsättningen för uppfyllandet av en god förvaltning förutsätter tillämpningen av förvaltningens allmänna lagar även då offentlig makt används av andra än myndigheter. Enligt grundlagsutskottet är det inte längre nödvändigt att hänvisa till förvaltningens allmänna lagar enligt 124 § i grundlagen för att innefatta bestämmelser om överföring av offentliga makten (GrUU 43/2010 rd, s. 3).

Enligt 47 § i den föreslagna lagen får Livsmedelssäkerhetsverket och kommunalveterinären anlita auktoriserade kontrollörer vid tillsynen. Livsmedelssäkerhetsverket kan bemyndiga en person som har för uppgiften tillräcklig yrkeskunskap om biprodukter eller därav framställda produkter eller annan yrkeskunskap som behövs för tillsyn över efterlevnaden av lagen. Livsmedelssäkerhetsverket kan i sitt bemyndigande begränsa inspektionsrättigheten att gälla till exempel endast vissa biprodukter eller vissa driftansvariga och anläggningar inom biproduktsbranschen. Bemyndigandet kan vara tidsbundet eller gälla tillsvidare eller begränsas till den tid anställningsförhållandet för den bemyndigade vara i arbetsgivarens verksamhet. En auktoriserad inspektör har inte rätt att för utförande

av sina uppgifter få tillträde till sådana lokaler och utrymmen som används för permanent boende. Enligt förslaget ska på den inspektör som utför inspektionsuppdraget tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. En auktoriserad inspektör ska på begäran visa upp ett skriftligt bemyndigande. De bistående instanserna står under Livsmedelssäkerhetsverkets tillsyn.

Den föreslagna bestämmelsen att använda auktoriserade inspektörer vid tillsyn är nödvändig för att den mångfaldiga kunskapen som krävs inom biproduktstillsyn kan garanteras. I uppgifterna kan ingå sådana åtgärder som Livsmedelssäkerhetsverket eller kommunalveterinärerna på grund av sin utbildning eller arbetserfarenhet inte kan utföra och som kräver mycket specifik specialkunskap. Auktoriseringen kan till exempel gälla utrustning som används vid transport av biprodukter eller införandet av någon ny teknik i anläggningen. Det är ändamålsenligt att anförtro andra än myndigheter den föreslagna verksamhet, eftersom det i praktiken är nödvändigt att använda auktoriserade kontrollörer i kontroll- och provtagningsuppgifter för att kontroll- och provtagningsverksamheten ska vara flexibel och effektiv. Verksamheten kan förutsätta oväntade brådskande åtgärder, verksamhetsområdet kan vara hela landet eller ett särskilt mål eller verksamheten kan vara fast förankrad till ett tidsschema. Utökandet av myndighetsorganisationen till att omfatta hela verksamheten i fråga kan inte anses vara ändamålsenligt i nuläget. Den föreslagna bestämmelsen om auktoriserade inspektörer ökar även flexibiliteten i samband med tillsynssituationer då myndighetsresurserna vid en viss tidpunkt är otillräckliga. Vid uppskattningen av ändamålsenlighet bör bland annat förvaltningens effektivitet och förvaltningens övriga interna synpunkter iaktas.

De auktoriserade inspektörerna har inte rätt att utföra i lagen avsedda förvaltningsbeslut utan dessa beslut tas av förvaltningsmyndigheten. Till den auktoriserade inspektören överförs därmed inte uppgifter som innefattar användning av betydande offentlig makt. Den föreslagna bestämmelsen uppfyller även de andra ovan nämnda förutsättningarna för överföring av offentlig förvaltningsuppgift.

Bemyndiganden att utfärda förordning

Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag utfärdas genom lag. Enligt grundlagsutskottets praxis (GrUU 56/2002 rd) ska bemyndiganden att utfärda förordning och delegering av lagstiftningsbehörigheten vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Av en lag ska det tydligt framgå vad man har för avsikt att föreskriva om genom förordning.

I lagförslaget ingår delegeringsbestämmelser att genom jord- och skogsbruksministeriets förordning utfärdas närmare bestämmelser i lagen och unionens förordning om animaliska biprodukter eller vissa förordningar inom genomförandeförordningen. Jord- och skogsbruksministeriets förordning gäller bland annat indelningen av landet i områden enligt definitionen i förordningen om animaliska biprodukter samt närmare bestämmelser om foderråvaror som ska användas vid foderblandningscentraler och fodercentraler på gård, materialets användning som foder för odlad fisk eller fiskagn, i anläggningar inom mjölksektorn, mjölkbaserade produkter som ska släppas ut på marknaden, vid förlängning av väntetiden för användning av gödslande vallväxter som foder, som en av behandlingsmetoderna eller en av de alternativa metoderna vid en biogas- eller komposteringsanläggning. Jord- och skogsbruksministeriets förordning kan även gälla närmare bestämmelser om innehållet i anmälningen och anmälningsförfarandet vid registrering eller godkännande av aktör samt om myndigheternas årliga tillsynsplan och utförandet av tillsyn.

Uppdragsgivarens befogenheter begränsas förutom av bestämmelserna i lagförslaget även av den mycket detaljerade Europeiska unionens lagstiftning om animaliska biprodukter (jfr GrUU 25/2005 rd, s. 4/II). Eftersom förslaget gäller bestämmelser som är noggrant begränsade och tillämpning av lagstiftning kan jord- och skogsbruksministeriets bemyndigande att utfärda förordning uppfylla kraven i 80 § 2 mom. i grundlagen.

Lagstiftningsordning

Med stöd av det ovan presenterade anses att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om animaliska biprodukter**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det om genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (*förordning om animaliska biprodukter*) samt av kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen (*genomförandeförordning*).

produkter som ska bortskaffas i avfallsförbränningsanläggningar eller deponeras på avstjälpningsplatser.

Bestämmelser om biprodukter och därav framställda produkter som är avsedda för utfodring av djur finns även i foderlagen (86/2008). Bestämmelser om biprodukter och därav framställda produkter som ska användas som gödselmedel och jordförbättringsmedel finns även i lagen om gödselmedel (539/2006).

Bestämmelser om livsmedelslokaler och den verksamhet rörande biprodukter och därav framställda produkter som där bedrivs finns även i livsmedelslagen (23/2006).

I lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996) föreskrivs om de införselvillkor som ska ställas på animaliska biprodukter och därav framställda produkter och om tillsynen över införseln när produkterna importeras från en sådan stat utanför Europeiska unionen som vid tillämpningen av Europeiska unionens lagstiftning om verksamheten på Europeiska unionens inre marknad inte jämföras med medlemsstater i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som ingåtts mellan Europeiska unionen och staten i fråga.

2 §

Förhållande till andra författningar

Bestämmelser om förebyggande av spridning av djursjukdomar finns även i lagen om djursjukdomar (441/2013).

Om inte något annat föreskrivs i eller med stöd av denna lag ska det som föreskrivs i avfallslagen (646/2011) och miljöskyddslagen (527/2014) iakttas vid transport och bortskaffande av biprodukter och därav framställda

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *biprodukter* animaliska biprodukter som avses i artikel 3.1 i förordningen om animaliska biprodukter,

2) *framställda produkter* produkter som avses i artikel 3.2 i förordningen om animaliska biprodukter,

3) *material* biprodukter och därav framställda produkter som hör till en viss biproduktskategori,

4) *driftansvarig* en sådan driftansvarig som avses i artikel 3.11 i förordningen om animaliska biprodukter,

5) *djurhållningsplats* en plats där produktionsdjur, hundar i hundgårdar eller fluglarver som ska användas som fiskagn hålls eller föds upp,

6) *foderblandningscentral* en driftansvarig som med stöd av artikel 18 i förordningen om animaliska biprodukter för försäljning, förmedling eller distribution producerar eller bearbetar foder för pälsdjur och hundar i hundgårdar,

7) *fodercentral* på gård en driftansvarig som med stöd av artikel 18 i förordningen om animaliska biprodukter för utfodring av sådana djur som nämns i 6 punkten producerar eller bearbetar foder som ska användas endast inom samma djurhållningsplats,

8) *uppsamlingscentral* en sådan anläggning som avses i punkt 53 i bilaga I till genomförandeförordningen och som för försäljning, förmedling eller distribution samlar upp eller bearbetar vissa biprodukter som är avsedda att användas som foderråvara eller foder för pälsdjur, hundar i hundgårdar, djurparksdjur eller fluglarver som ska användas som fiskagn,

9) *bearbetningsanläggning* en sådan anläggning som avses i punkt 58 i bilaga I till genomförandeförordningen,

10) *anläggning för tillverkning av sällskapsdjursfoder* en sådan anläggning som avses i punkt 57 i bilaga I till genomförandeförordningen,

11) *biogasanläggning* en sådan anläggning som avses i punkt 52 i bilaga I till genomförandeförordningen,

12) *komposteringsanläggning* en sådan anläggning som avses i punkt 54 i bilaga I till genomförandeförordningen,

13) *livsmedel av animaliskt ursprung vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel* sådana livsmedel som avses i artikel 10 f i förordningen om animaliska biprodukter,

14) *matavfall* sådant matavfall som avses i punkt 22 i bilaga I till genomförandeförordningen,

15) *kadaver* döda djur,

16) *pälsdjurskadaver* döda pälsdjur som skinnet har avlägsnats från,

17) *behörig myndighet* Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverket eller kommunalveterinären, beroende på vilken myndighet som enligt denna lag är behörig att behandla ärendet,

18) *tillsynsmyndighet som avses i livsmedelslagen* en sådan myndighet som avses i 30—32 § i livsmedelslagen,

19) *livsmedelsföretagare* en sådan företagare som avses i 6 § 11 punkten i livsmedelslagen,

20) *medlemsstat* en medlemsstat i Europeiska unionen samt stater som vid tillämpningen av Europeiska unionens lagstiftning om verksamheten på Europeiska unionens inre marknad jämföras med medlemsstater i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som ingåtts mellan Europeiska unionen och staten i fråga,

21) *hundar i hundgårdar* hundar som yrkesmässigt hålls eller föds upp i hundgårdar och som i allmänhet inte hålls i bostadsutrymmen,

22) *nötkreatur* alla raser av tama nötkreatur, bison och vattenbuffel,

23) *hästdjur* hästar, åsnor och zebror samt deras avkomma,

24) *fjäderfä* sådana fågelarter som i regel föds upp eller hålls för produktion av kött, ägg eller andra produkter, för utsättning av fjädervilt i naturen eller för alla former av program för uppfödning med tanke på produktion av ovannämnda fåglar,

25) *svin* tamsvinsraser och hägnade vildsvinsraser.

4 §

Klassificering av biprodukter

Bestämmelser om indelningen av biprodukter och därav framställda produkter i kategori 1, 2 eller 3 med hänsyn till den grad av risk som de medför för människors och djurs hälsa finns i artiklarna 8—10 i förordningen om animaliska biprodukter.

2 kap

Användning av biprodukter och därav framställda produkter

5 §

Användning av biprodukter och undantag i fråga om användningen

Bestämmelser om användning av biprodukter och därav framställda produkter samt om begränsningar i fråga om användningen ingår i artiklarna 11—14 i förordningen om animaliska biprodukter. Bestämmelser om undantag i fråga om användningen finns i detta kapitel.

6 §

Särskilda utfodringsändamål

Med avvikelse från artiklarna 13 och 14 i förordningen om animaliska biprodukter får de kategori 2- och kategori 3-material som avses i artikel 18.1 utöver det som bestäms i kapitel II avsnitt 1 i bilaga VI till genomförandeförordningen användas för utfodring av sådana djur som avses i artikel 18.1 a, c, d, e, f och h på villkor att

1) sådant foder som är avsett att användas för utfodring av pälsdjur och hundar i hundgårdar och som innehåller kategori 2- eller kategori 3-material har producerats vid en registrerad foderblandningscentral eller vid en registrerad fodercentral på gård,

2) sådant kategori 2-material som är avsett att användas för utfodring av vilda djur inte innehåller rests substanser utöver de tillåtna nivåerna så som föreskrivs i avsnitt II kapitel V i) i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om krav på foderråvaror som ska användas vid sådana uppsamlingscentraler som avses i kapitel II avsnitt 1 i bilaga VI till genomförandeförordningen och vid sådana

foderblandningscentraler och fodercentraler på gård som avses i 1 mom. 1 punkten, på bearbetning av dessa foderråvaror och på bearbetningsförhållandena. Dessutom får närmare bestämmelser om användning av biprodukter vid utfodring av vilda djur utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

7 §

Förbud och begränsningar i fråga om utfodring

Kategori 2-material får inte användas för utfodring av vilda djur vid den tid för vilken och på det område för vilket det i enlighet med jaktlagen (615/1993) har beviljats dispens för att fånga eller döda björn.

Pälsdjurskadaver, delar av pälsdjurskadaver och därav framställda produkter får endast användas för utfodring av pälsdjur. Bestämmelser om restriktioner för utfodring inom arten avseende pälsdjur ingår i bilaga II till genomförandeförordningen.

8 §

Utfodring av djurparksdjur med kategori 1-material

Trots bestämmelserna i artikel 12 i förordningen om animaliska biprodukter kan kommunalveterinären bevilja en registrerad djurpark tillstånd att använda kategori 1-material från djur i djurparken för utfodring av djur i djurparken. Bestämmelser om villkoren för tillstånd finns i kapitel II avsnitt 4 i bilaga VI till genomförandeförordningen.

9 §

Överlåtelse av biprodukter för utfodring av sällskapsdjur

Trots bestämmelserna i artikel 14 i förordningen om animaliska biprodukter får en livsmedelsföretagare även överlåta sådana biprodukter i kategori 3 som avses i artikel 10 a, e, f, i, j och m i förordningen om animaliska biprodukter för utfodring av sällskapsdjur från en lokal i detaljhandeln i an-

slutning till en livsmedelslokal direkt till den slutliga användaren, förutsatt att produkterna inte har kommit i beröring med andra biprodukter.

10 §

Krav för visst fiskfoder och fiskagn

Utöver det som i kapitel III punkt 1 i bilaga X till genomförandeförordningen föreskrivs om kraven för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som är avsedda att användas som foder till odlad fisk och andra djur av vattenlevande arter, får närmare bestämmelser om användningen av det material som avses i punkt 2 i det kapitlet som foder till odlad fisk eller ryggradslösa vattenlevande djur eller som fiskagn utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

11 §

Användning av mjölk och därav framställda produkter för utfodring av djur

En anläggning inom mjölksektorn som godkänts med stöd av livsmedelslagen får leverera mjölk, mjölkbaserade produkter och mjölkderivat för utfodring av djur i enlighet med artikel 21.2 i och kapitel II avsnitt 4 del II punkt 3 b i bilaga X till genomförandeförordningen.

En driftansvarig som tar emot sådana produkter som avses i kapitel II avsnitt 4 del II punkt 3 a och b i) i bilaga X till genomförandeförordningen ska, innan produkterna börjar användas för utfodring, meddela Livsmedels säkerhetsverket följande uppgifter:

- 1) den driftansvariges och djurhållningsplatsens kontaktuppgifter,
- 2) de bearbetade produkter som ska användas vid utfodring av djur på djurhållningsplatsen,
- 3) den anläggning inom mjölksektorn som levererar produkterna till djurhållningsplatsen,
- 4) de djurarter som utfodras med produkterna.

Sådana produkter som avses i kapitel II avsnitt 4 del II punkt 3 b ii) i bilaga X till genomförandeförordningen får endast användas för utfodring av svin. Innan produkterna börjar användas för utfodring ska den driftansvarige som ansvarar för djurhållningsplatsen meddela Livsmedelssäkerhetsverket de uppgifter som nämns i 2 mom. 1—3 punkten och som gäller användandet av produkterna i fråga.

En anläggning inom mjölksektorn som tar emot obehandlad mjölk, obehandlad vassla eller obehandlad grädd från andra medlemsstater i Europeiska unionen eller från stater utanför Europeiska unionen får inte leverera produkterna i fråga för utfodring av djur om produkterna är obearbetade eller om de har kommit i kontakt med obearbetade produkter.

En mjölkproduktionsenhet får överlåta råmjölk direkt till en annan djurhållare för utfodring av djur i enlighet med kapitel II avsnitt 4 del II punkt 4 i bilaga X till genomförandeförordningen.

Närmare bestämmelser om utsläppande på marknaden och användning av sådana produkter som avses i 1 mom. samt om användning av sådana produkter som avses i 3 mom. vid utfodring får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Krav för prover för forskning och diagnostik samt varuprover och visningsobjekt

Bestämmelser om användning av biprodukter och därav framställda produkter för forskningsändamål och andra specifika ändamål och om villkoren för sådan användning finns i artikel 17.1 i förordningen om animaliska biprodukter.

Med avvikelse från 1 mom. ska tillstånd sökas hos kommunalveterinären inom användarens verksamhetsområde för användning av biprodukter i kategori 1 och därav framställda produkter. Tillstånd behövs dock inte för biprodukter och därav framställda produkter som levereras till Livsmedelssäkerhetsverket och till veterinärmedicinska fakulteten vid Helsingfors universitet.

13 §

Utsläppande på marknaden av obearbetad ull, obearbetat hår och obearbetat hästtagel

Obearbetad ull, obearbetat hår och obearbetat hästtagel får släppas ut på marknaden i Finland under förutsättning att produkterna kommer direkt från en gårdsbruksenhet, från en anläggning som godkänts eller registrerats i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter eller från en anläggning som godkänts enligt livsmedelslagen.

14 §

Användning av kräftdjur och äggskal som gödselmedel eller råvara för gödselmedel

Bestämmelser om förutsättningarna för användning av de material som avses i artikel 14 h i förordningen om animaliska biprodukter som sådana som gödselmedel eller som råvara för gödselmedel får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Användning av vissa biprodukter vid ekologisk växtproduktion

Trots bestämmelserna i artiklarna 13 och 14 i förordningen om animaliska biprodukter får sådant kategori 3-material och sådant naturgödsel i kategori 2 som avses i artikel 16 f användas även vid ekologisk växtproduktion för framställning och spridning på mark av biodynamiska preparat.

16 §

Transport och användning av obearbetad naturgödsel

I enlighet med artikel 21.2 andra stycket i förordningen om animaliska biprodukter krävs inte handelsdokument eller hälsointyg vid transport av obearbetad naturgödsel mellan lantgårdar och användare i Finland. Så-

dan obearbetad naturgödsel som avses i artikel 13 f i den förordningen får användas för gödsling.

17 §

Förlängning av väntetiden för användning av gödslade vallväxter som foder

I artikel 11.1 c i förordningen om animaliska biprodukter bestäms om minimiväntetiden för att låta produktionsdjur beta eller för att utfodra produktionsdjur med växter från gödslad mark. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får det utfärdas bestämmelser om längre väntetid än den ovan avsedda minimiväntetiden för att förhindra att människor och djur utsätts för hälsofara.

18 §

Godkännande av komponenter som ska blandas i vissa organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel

Livsmedelssäkerhetsverket ska godkänna sådana komponenter som avses i kapitel II avsnitt 1 punkt 2 i bilaga XI till genomförandeförordningen som ska blandas i sådana organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel av animaliskt ursprung som ska spridas på mark i Finland för att förhindra att blandningen används för utfodring.

Det krävs dock inte att i 1 mom. avsedda komponenter blandas i gödselmedel och jordförbättringsmedel som förpackas i stor säckar på högst 1 000 kg och som ska användas till landskapsanpassning, grönområdesbyggande, trädgårdsodling eller köksträdgårdar.

19 §

Användning av mjölkprodukter som råvara i biogasanläggningar

Biogasanläggningar får som råvara använda mjölk, mjölkbaserade produkter, mjölkderivat, råmjölk och råmjölksprodukter i kategori 3 som inte genomgått pastörisering eller hygienisering. Dessutom får biogasanlägg-

ningar som avses i förordningen om animaliska biprodukter använda ovannämnda produkter i kategori 2 som obearbetade för att omvandla dem till biogas.

20 §

Vissa bearbetningsmetoder på biogas- och komposteringsanläggningar

Om en biogasanläggning omvandlar endast sådana biprodukter som avses i kapitel I avsnitt 1 punkt 2 a—f i bilaga V till genomförandeförordningen, är en sådan enhet för pastörisering eller hygienisering som avses i punkt 1 i det avsnittet inte obligatorisk.

Komposteringsanläggningar får använda andra komposteringsmetoder än den som krävs enligt kapitel 1 avsnitt 2 punkt 1 i bilaga V till genomförandeförordningen i enlighet med kraven i punkt 2 i det avsnittet.

Närmare bestämmelser om de metoder som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

21 §

Alternativa metoder på biogas- och komposteringsanläggningar

Livsmedelssäkerhetsverket kan i enlighet med artikel 10.3 i genomförandeförordningen bevilja biogas- och komposteringsanläggningar tillstånd att använda alternativa parametrar för omvandling i enlighet med kapitel III avsnitt 2 i bilaga V till genomförandeförordningen, om nivån på bearbetningen har visats vara tillräcklig på basis av den plan som sökanden lämnat in och på basis av prover.

Livsmedelssäkerhetsverket kan i enlighet med kapitel 1 avsnitt 2 c i bilaga XI bevilja driftansvariga tillstånd att använda andra bearbetningsmetoder är de som avses i det nämna ledet för bearbetning av guano från fladdermöss, bearbetad naturgödsel och produkter som framställts av bearbetad naturgödsel.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser

utfärdas om det förfarande som ska iakttas vid ansökan om det tillstånd som avses i 1 och 2 mom.

3 kap.

Bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter

22 §

Bortskaffande av biprodukter

Bestämmelser om insamling, transport och bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter ingår i artiklarna 12—14 och 21 i förordningen om animaliska biprodukter. Bestämmelser om undantag i fråga om bortskaffande finns i detta kapitel.

23 §

Undantag i fråga om avlägsna områden

I avlägsna områden är bortskaffande genom nedgrävning i marken eller genom transport till en godkänd avstjälpningsplats tillåtet i enlighet med artikel 19.1 b i förordningen om animaliska biprodukter i fråga om följande biprodukter som härstammar från samma avlägsna område:

1) hela kadaver av nötkreatur, får och getter, djurparksdjur, pälsdjur, fjäderfä samt svin,

2) sådana biprodukter i kategorierna 2 och 3 av nötkreatur, svin, får och getter samt fjäderfä som härstammar från slakterier som slaktar högst 20 djurenheter per vecka och högst 1 000 djurenheter per år eller från fjäderfäslakterier som slaktar högst 150 000 fåglar som fjäderfä per år, eller från styckningsanläggningar som producerar högst 5 000 kg benfritt kött per vecka,

3) biprodukter i kategori 1, 2 eller 3 av sådana nötkreatur, svin samt får och getter som slaktats på lantgården för producentens egen livsmedelsanvändning.

Bortskaffande av sådant material som avses i artikel 10 punkt f och g i förordningen om animaliska biprodukter genom transport till

en godkänd avstjälpningsplats är tillåtet i avlägsna områden.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs det om indelningen av landet i avlägsna områden enligt djurart.

24 §

Bortskaffande i hela landet genom nedgrävning i marken eller genom transport till avstjälpningsplats

I enlighet med artikel 19.1 b i förordningen om animaliska biprodukter är bortskaffande genom nedgrävning i marken eller genom transport till en godkänd avstjälpningsplats av följande biprodukter och därav framställda produkter tillåtet:

1) hela kadaver av renar, biprodukter från slakt av ren och från renstyckningsanläggningar samt biprodukter av ren från tekniska anläggningar,

2) hela kadaver av alpaca och lama,

3) hela kadaver och delar av kadaver av vilda djur som misstänks vara smittade av någon sjukdom som kan överföras till människor eller djur,

4) biprodukter från slakt och styckningsanläggningar av frilevande och hägnat vilt, med undantag för hägnade vildsvin och bisonoxar, samt av hägnade hardjur,

5) biprodukter från slakt av häst och från häststyckningsanläggningar,

6) biprodukter av i artikel 3.9 i förordningen om animaliska biprodukter avsedda färska vattendjur från anläggningar för tillverkning av livsmedel,

7) hela döda vattendjur från vattenbruksanläggningar,

8) biprodukter från fjäderfä och hardjur som slaktats på lantgården, kadaver av hardjur samt kadaver av fåglar som räknas som fjäderfä från djurhållningsplatser med under 100 fåglar,

9) dödfödd avkomma till nötkreatur, får och getter, svin, fjäderfä, pälsdjur samt djurparksdjur.

25 §

Bortskaffande av livsmedel av animaliskt ursprung vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel, foder och sällskapsdjursfoder

Livsmedel av animaliskt ursprung vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel och som har bearbetats i enlighet med artikel 2.1 m i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien, kasserat bearbetat foder samt bearbetat sällskapsdjursfoder i kategori 1 eller 3 som importerats från andra än medlemsländer eller som består av material som importerats från ett tredjeland får bortskaffas genom transport till en godkänd avstjälpningsplats i enlighet med artikel 7 i genomförandeförordningen.

26 §

Bortskaffande av små mängder

I enlighet med kapitel IV första stycket i bilaga VI till genomförandeförordningen får den största mängd livsmedel av animaliskt ursprung vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel per vecka som föreskrivs i det stycket transporteras från anläggningar inom livsmedelsbranschen eller detaljhandelsaffärer till en godkänd avstjälpningsplats för bortskaffande.

27 §

Bortskaffande av vissa biprodukter på djurhållningsplatsen

Sådana mjölkprodukter som avses i artikel 13 f och artikel 14 l i förordningen om animaliska biprodukter får spridas på mark utan bearbetning, och sådana biprodukter i kategori 2 och 3 som uppkommer vid kirurgiska ingrepp på levande djur eller i samband med att djur föds och som avses i artikel 16 h får bortskaffas på djurhållningsplatsen.

28 §

Bortskaffande av döda sällskapsdjur, hästdjur och bin

Döda sällskapsdjur och hästdjur får i enlighet med artikel 19.1 a i förordningen om animaliska biprodukter bortskaffas genom nedgrävning i marken eller genom transport till en godkänd avstjälplingsplats.

Döda bin och biprodukter från biodling får i enlighet med artikel 19.1 f i förordningen om animaliska biprodukter bortskaffas genom nedgrävning i marken.

29 §

Förbud mot bortskaffande av biprodukter genom förbränning på öppen eld

Bortskaffande av biprodukter genom förbränning på öppen eld är förbjudet i hela landet.

30 §

Bortskaffande under exceptionella förhållanden

Regionförvaltningsverket kan bevilja tillstånd att bortskaffa sådant material som avses i artikel 19.1 c i förordningen om animaliska biprodukter genom nedgrävning i marken eller genom transport till en godkänd avstjälplingsplats i områden där det är motiverat av klimatrelaterade skäl eller av skäl som följer av en naturkatastrof eller andra exceptionella förhållanden, eller om bortskaffande på annat sätt i praktiken inte är möjligt.

Regionförvaltningsverket kan i samband med ett beslut som fattas i enlighet med 23 § i lagen om djursjukdomar och Livsmedelssäkerhetsverket i samband med ett beslut som fattas i enlighet med 26 § i den lagen i enlighet med artikel 19.1 e i förordningen om animaliska biprodukter vid utbrott av djursjukdom besluta om bortskaffande genom nedgrävning i marken eller, med avvikelse från förbudet i 27 § i denna lag, genom förbränning på öppen eld av annat än sådant kategori 1-material som avses i artikel 8 a i)

förordningen om animaliska biprodukter, om transport till närmaste bearbetningsanläggning skulle försaka fara för hälsan eller om kapaciteten i bearbetningsanläggningen har överskridits till följd av djursjukdomsepidemin.

31 §

Bokförings- och anmälningsskyldighet för den som bortskaffar biprodukter genom nedgrävning

Bestämmelser om skyldigheten för driftansvariga som bortskaffar biprodukter genom nedgrävning att föra bok finns i kapitel IV avsnitt 6 i bilaga VIII till genomförandeförordningen. Bokföring krävs dock inte när det gäller nedgrävning av sällskapsdjur.

Vid sjukdomsfall ska en anmälan om nedgrävning av biprodukter göras till regionförvaltningsverket utan dröjsmål innan nedgrävningen sker.

4 kap.

Registrering och godkännande av driftansvariga och anläggningar

32 §

Registeransvarig

På register och handlingar tillämpas lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008), nedan *informationssystemslagen*, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Livsmedelssäkerhetsverket är registeransvarig. De övriga behöriga myndigheterna enligt denna lag ska använda, föra in och uppdatera registeruppgifterna i den omfattning som deras föreskrivna uppgifter förutsätter.

33 §

Registrering av driftansvariga och anläggningar samt godkännande av anläggningar

En driftansvarig ska i enlighet med artikel 23 i förordningen om animaliska biprodukter

innan verksamheten inleds till den behöriga myndigheten skriftligen anmäla de anläggningar och verksamheter som ska registreras eller i enlighet med artikel 24 ansöka om godkännande på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

Till anmälan ska även följande uppgifter fogas:

1) den driftansvariges namn och adress samt övriga kontaktuppgifter för varje verksamhetsställe,

2) den driftansvariges företags- och organisationsnummer eller, om detta saknas, personbeteckning,

3) uppgift om verksamhetens art.

Den anmälningsskyldighet som avses i 1 mom. gäller dock inte

1) sådana driftansvariga som avses i artikel 20.4 i genomförandeförordningen,

2) driftansvariga som överlåter eller tar emot obearbetad eller bearbetad naturgödsel mellan lantgårdar, om det är möjligt att spåra att naturgödseln finns på lantgården,

3) driftansvariga som överlåter obearbetad naturgödsel till sådana producenter av gödsel-fabrikat som har i miljöskyddslagen avsett miljötillstånd för verksamheten.

Livsmedelssäkerhetsverket ska upprätthålla en förteckning över godkända och registrerade anläggningar och driftansvariga i enlighet med artikel 47 i förordningen om animaliska biprodukter.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om innehållet i den anmälan och den ansökan som avses i 1 mom. och om anmälnings- och ansökningsförfarandet.

34 §

Livsmedelssäkerhetsverkets behörighet

Livsmedelssäkerhetsverket ska registrera

1) foderblandningscentraler,

2) driftansvariga och anläggningar som producerar organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel, när godkännande i enlighet med artikel 24.1 f i förordningen om animaliska biprodukter inte krävs,

3) anläggningar som producerar produkter som avses i artikel 36 i förordningen om

animaliska biprodukter, med undantag för anläggningar som producerar produkter som avses i bilaga XIII till genomförandeförordningen,

4) transportföretag, med undantag för transportföretag som är registrerade i avfallshanteringsregistret, som transporterar biprodukter och därav framställda produkter till avstjälningsplatser, avfallsförbränningsanläggningar eller biogas- och komposteringsanläggningar,

5) driftansvariga som ansvarar för insamlingsställen för sådant matavfall som avses i artikel 8 f i förordningen av animaliska biprodukter och som ska samlas in från transportmedel i internationell trafik,

6) förmedlare som verkar enbart som återförsäljare och som inte i något skede förvarar biprodukter eller därav framställda produkter i sina utrymmen,

7) driftansvariga som använder biprodukter eller därav framställda produkter för forskningsändamål,

8) sådana driftansvariga som nämns i 11 § 2 och 3 mom.,

9) sådana anläggningar som avses i artikel 23 i förordningen om animaliska biprodukter och som fungerar i samband med ett slakteri.

Livsmedelssäkerhetsverket ska godkänna

1) sådana anläggningar som tillverkar sällskapsdjursfoder som avses i artikel 24.1 e i förordningen om animaliska biprodukter,

2) sådana bearbetningsanläggningar som avses i artikel 24.1 a i förordningen om animaliska biprodukter,

3) sådana biogas- och komposteringsanläggningar som avses i artikel 24.1 g i förordningen om animaliska biprodukter samt anläggningar som bearbetar gödsel,

4) sådana anläggningar som tillverkar organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel som avses i artikel 24.1 f i förordningen om animaliska biprodukter,

5) sådana lagringsanläggningar som avses i artikel 24.1 j punkt iv i förordningen om animaliska biprodukter,

6) sådana hygieniseringsanläggningar som avses i kapitel II i) i bilaga IX till genomförandeförordningen,

7) sådana anläggningar som avses i artikel 24 i förordningen om animaliska biprodukter och som fungerar i samband med ett slakteri.

35 §

Kommunalveterinärens behörighet

Kommunalveterinären ska inom sitt verksamhetsområde registrera

1) uppsamlingscentraler, med undantag för sådana som fungerar i samband med ett slakteri,

2) fodercentraler på gård,

3) driftansvariga som använder biprodukter för utfodring av djurparksdjur, av maskar och fluglarver som ska användas som fiskagn samt av kräldjur och rovfåglar som inte hålls i djurpark,

4) driftansvariga som ansvarar för platser för utfodring av vilda djur med kadaver,

5) anläggningar som producerar och bearbetar produkter för tekniska ändamål, med undantag för sådana som fungerar i samband med ett slakteri,

6) anläggningar som lagrar framställda produkter för tekniska ändamål, med undantag för sådana som fungerar i samband med ett slakteri.

Kommunalveterinären ska inom sitt verksamhetsområde godkänna

1) sådana lagringsanläggningar som avses i artikel 24.1 j i) och ii) i förordningen om animaliska biprodukter, med undantag för sådana som fungerar i samband med ett slakteri,

2) sådana anläggningar som avses i artikel 24.1 h och i) i förordningen om animaliska biprodukter, med undantag för sådana som fungerar i samband med ett slakteri och sådana enheter för hygienisering som avses i kapitel II i) i bilaga IX till genomförandeförordningen,

3) anläggningar som bränner biprodukter och därav framställda produkter i enlighet med artikel 24.1 b, c och d i förordningen om animaliska biprodukter.

36 §

Anmälan om förändringar

En driftansvarig ska utan dröjsmål skriftligen meddela den behöriga myndigheten om sådana förändringar i verksamheten som kan påverka uppfyllandet av kraven för registre-

ringen eller godkännandet av den driftansvarige eller av anläggningen samt om att verksamheten upphört.

37 §

Övriga uppgifter i registret

Utöver det som i 33—36 § bestäms om de driftansvariga och de anläggningar som ska föras in i registret och som godkänts, ska följande uppgifter föras in i registret:

1) uppgifter om de inspektioner som tillsynsmyndigheten genomfört och om resultaten av dem samt övriga uppgifter som behövs vid tillsynen,

2) uppgifter om brott mot denna lag och mot bestämmelser, föreskrifter och förbud som utfärdats med stöd av den och om de påföljder som tillsynsmyndigheten har bestämt,

3) övriga uppgifter som behövs för behandlingen av och statistikföringen över godkännande- och registreringsärenden och som inte innehåller sådana uppgifter som avses i 11 § i personuppgiftslagen (523/1999).

38 §

Avförande av uppgifter

Med avvikelse från vad som i 12 § i informationssystemslagen bestäms om avförande av uppgifter ur landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem, avförs uppgifterna ur registret tre år efter det att den driftansvarige har meddelat den behöriga myndigheten om att verksamheten upphört eller efter det att godkännandet återkallats.

5 kap.

Utövande av verksamhet

39 §

Driftansvarigas skyldigheter

Bestämmelser om driftansvarigas skyldigheter ingår i artiklarna 4 och 21—29 i förordningen om animaliska biprodukter.

40 §

Identifieringsuppgifter vid transport av biprodukter

Bestämmelser om färgkodning av förpackningar, behållare och fordon som används för transport av biprodukter och därav framställda produkter samt om märkning av produkter får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med kapitel II punkterna 3 och 4 i bilaga VIII till genomförandeförordningen.

41 §

Driftansvarigas anmälningsskyldighet

Driftansvariga ska på begäran till Livsmedelssäkerhetsverket anmäla uppgifter om de biprodukter och därav framställda produkter som de tagit emot, använt och överlåtit.

Om en driftansvarig har orsak att misstänka att en biprodukt eller därav framställd produkt, som den driftansvarige har släppt ut på marknaden eller använt, kan medföra fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön, ska den driftansvarige omedelbart informera tillsynsmyndigheten om detta.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska anmälas i enlighet med 1 mom. och om anmälningsförfarandet får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 kap.

Tillsynsmyndigheterna och deras uppgifter

42 §

Jord- och skogsbruksministeriet

Jord- och skogsbruksministeriet ska styra verkställigheten av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt av förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen, samt utöva tillsyn över efterlevnaden av dessa.

43 §

Livsmedelssäkerhetsverket

Livsmedelssäkerhetsverket ska planera, styra och utveckla tillsynen nationellt samt utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt av förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen, samt

1) utöva tillsyn över de driftansvariga och de anläggningar inom biproduktsbranschen som verket har godkänt och registrerat samt över de laboratorier som verket har godkänt,

2) svara för de uppgifter som i förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen föreskrivs för den behöriga myndigheten, om inte uppgiften enligt denna lag överförs på en annan myndighet.

44 §

Regionförvaltningsverket

Regionförvaltningsverket ska inom sitt verksamhetsområde styra och utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt av förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen i enlighet med Livsmedelssäkerhetsverkets tillsynsplan samt utvärdera ordnandet och verkställandet av kommunernas biproduktstillsyn.

45 §

Kommunalveterinären

Kommunalveterinären ska inom sitt verksamhetsområde utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt av förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen, samt

1) utöva tillsyn över de driftansvariga och de anläggningar inom biproduktsbranschen som veterinären har godkänt och registrerat,

2) vid sidan av Livsmedelssäkerhetsverket utöva tillsyn över de driftansvariga och de

anläggningar inom biproduktbranschen som Livsmedelssäkerhetsverket har godkänt och registrerat, med undantag för anläggningar som finns i anslutning till slakterier och över vilka tillsynen i sin helhet hör till Livsmedelssäkerhetsverket,

3) inspektera de övriga platser inom sitt verksamhetsområde där biprodukter och därav framställda produkter samlas in, transporteras, hanteras, omvandlas, bearbetas, lagras, släpps ut på marknaden, distribueras, används eller bortskaffas.

Dessutom ska kommunalveterinären på den driftansvariges begäran utfärda ett hälsointyg för obearbetad naturgödsel i enlighet med kapitel I avsnitt 1 punkt 3 i bilaga XI till genomförandeförordningen.

46 §

Tillsynsmyndigheter för livsmedelslokaler

Till den del förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen gäller livsmedelslokaler och den verksamhet som där bedrivs är de tillsynsmyndigheter som nämns i livsmedelslagen behöriga myndigheter. Dessutom utövar Livsmedelssäkerhetsverket, på det sätt som föreskrivs i foderlagen, tillsyn över anläggningar inom mjölksektorn som överlåter biprodukter och därav framställda produkter för utfodring av djur.

47 §

Auktoriserad inspektör

Livsmedelssäkerhetsverket kan för tillsyn över biprodukter och därav framställda produkter anlita inspektörer som verket skriftligen bemyndigat att sköta uppgiften. En auktoriserad inspektör utför sitt uppdrag under Livsmedelssäkerhetsverkets överinseende. En inspektör ska ha för uppgiften tillräcklig yrkeskunskap om biprodukter och därav framställda produkter eller annan yrkeskunskap som behövs för tillsyn över efterlevnaden av lagen.

En auktoriserad inspektör ska på begäran visa upp ett skriftligt bemyndigande.

Livsmedelssäkerhetsverket kan återkalla ett bemyndigande som det beviljat, om den auk-

toriserade inspektören försummar att iaktta de villkor som Livsmedelssäkerhetsverket ställt upp eller i övrigt på ett väsentligt sätt bryter mot de förpliktelser som följer av uppdraget också efter det att inspektören först fått en anmärkning om bristerna.

På auktoriserade inspektörer tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

48 §

Handräckning av regionförvaltningsverket och kommunalveterinären

Livsmedelssäkerhetsverket har rätt att vid behov få handräckning av kommunalveterinären och regionförvaltningsverket inom Livsmedelssäkerhetsverkets verksamhetsområde för att sköta den tillsyn som enligt 43 § hör till Livsmedelssäkerhetsverket, när detta i enskilda fall är ändamålsenligt med beaktande av uppgiftens karaktär och omfattning.

7 kap.

Tillsyn

49 §

Tillsynsplan

Livsmedelssäkerhetsverket ska göra upp en årlig riskbaserad riksomfattande tillsynsplan för att ordna biproduktstillsynen. I planen ska anges grunderna för riskbedömningen av de olika tillsynsobjekten och för utvärderingen av genomförandet av planen.

Närmare bestämmelser om tillsynsplanerna och innehållet i dem samt om genomförandet av tillsynen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

50 §

Inspektionsrätt och rätt att få uppgifter

Tillsynsmyndigheten och de auktoriserade inspektörerna har rätt att för tillsynsändamål genomföra de åtgärder som föreskrivs i den-

na lag, i förordningen om animaliska biprodukter och i genomförandeförordningen, att få tillgång till platser där biprodukter och därav framställda produkter samt handlingar som rör dessa hanteras, används eller förvaras, att inspektera transportmedel och den driftansvariges bokföring samt att utan kostnad ta nödvändiga prover av biprodukter och därav framställda produkter. Vid inspektionen kan även en representant för en annan myndighet vara närvarande.

Inspektioner i lokaler och utrymmen som används för permanent boende får endast utföras av myndigheter. I sådana utrymmen får en inspektion utföras endast om det är nödvändigt för att utreda omständigheter som är föremål för inspektionen och det finns grundad anledning att misstänka att någon har gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt denna lag och inspektionen är nödvändig för utredning av brott.

Tillsynsmyndigheten och de auktoriserade inspektörerna har rätt att av en driftansvarig få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för den inspektion och tillsyn som det föreskrivs om i denna lag och i förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen. En driftansvarig ska på begäran lämna tillsynsmyndigheten och de auktoriserade inspektörerna alla uppgifter som är nödvändig för inspektionen och tillsynen.

Bestämmelserna i 1—3 mom. om finländska myndigheters inspektionsrätt och rätt att få uppgifter gäller också Europeiska unionens inspektörer. Tillsynsmyndigheten ska vid dessa inspektioner samarbeta med Europeiska unionens inspektörer.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid inspektion och tillsyn samt om provtagning och undersökning av prover får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

51 §

Handräckning av polisen

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

52 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Bestämmelser om sekretessplikten i fråga om uppgifter som erhållits vid tillsynen finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt i artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd (kontrollförordningen). Uppgifter som vid tillsynen över efterlevnaden av denna lag eller utförandet av en uppgift som hänför sig till tillsynen erhållits om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemligheter eller om en enskilds personliga förhållanden får trots sekretessplikten lämnas ut till

1) statliga och kommunala myndigheter för uppgifter enligt denna lag,

2) åklagar-, polis- och tullmyndigheter för utredning av brott,

3) utländska organ och inspektörer, om detta förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning eller någon annan internationell förpliktelse som är bindande för Finland.

8 kap.

Laboratorier

53 §

Nationella referenslaboratorier

Jord- och skogsbruksministeriet ska utse de nationella referenslaboratorierna och fastställa deras uppgifter. Bestämmelser om de krav som ska ställas på nationella referenslaboratorier och om laboratoriernas uppgifter finns i artikel 33 i kontrollförordningen.

54 §

Godkända laboratorier

Livsmedelssäkerhetsverket ska på ansökan godkänna laboratorier och bearbetningsanläggningar som undersöker myndighetspro-

ver samt biogas- och komposteringsanläggningars laboratorier för egenkontroll. Ett laboratorium kan också ha en mobil verksamhetsenhet.

Laboratorier som undersöker myndighetsprover ska uppfylla kraven i artikel 12.2 i kontrollförordningen.

En bearbetningsanläggnings laboratorium för egenkontroll ska uppfylla kraven i kapitel I avsnitt 1 punkt 5 i bilaga IV till genomförandeförordningen och en biogas- och komposteringsanläggnings laboratorium för egenkontroll kraven i kapitel I och II i bilaga V till genomförandeförordningen.

Om laboratoriet inte uppfyller de krav som avses i denna paragraf men bristerna inte äventyrar undersökningarnas tillförlitlighet, kan Livsmedelssäkerhetsverket godkänna laboratoriet för en viss tid. Laboratoriet ska inom utsatt tid avhjälpa bristerna och ansöka om slutligt godkännande.

I fråga om ett godkänt laboratoriums verksamhet kan det, för att förebygga faror för människors eller djurs hälsa eller för naturen, ställas krav och fastställas begränsningar och andra villkor.

Närmare bestämmelser om standarder för godkända laboratorier och för behörigheten hos de organ som utvärderar laboratorierna, om krav på laboratoriernas kvalitetssystem och om andra krav för godkännande av laboratorier får utfärdas genom förordning av statsrådet.

55 §

Undersökning av prover

De prover som tillsynsmyndigheten tagit eller låtit ta för den tillsyn som avses i denna lag ska undersökas i ett laboratorium som godkänts för undersökning av myndighetsprover eller i ett nationellt referenslaboratorium.

De prover inom ramen för egenkontrollen som tas i enlighet med anläggningens plan för egenkontroll och som krävs enligt förordningen om animaliska biprodukter ska undersökas i ett godkänt laboratorium för egenkontroll, i ett laboratorium som godkänts för undersökning av myndighetsprover eller i ett nationellt referenslaboratorium.

56 §

Godkända laboratoriers anmälningskyldighet

Ett godkänt laboratorium ska utan dröjsmål underrätta uppdragsgivaren om undersökningens resultat som tyder på att biprodukter eller därav framställda produkter strider mot bestämmelserna. Ett godkänt laboratorium ska också anmäla undersökningar som rör uppföljning av och tillsyn över sjukdomar och smittor som möjligen direkt eller indirekt kan överföras mellan djur och människor och resultaten av dessa undersökningar till Livsmedelssäkerhetsverket samt sända proverna och de mikrobstammar som isolerats i undersökningarna till ett nationellt referenslaboratorium.

Ett godkänt laboratorium ska på Livsmedelssäkerhetsverkets begäran lämna ett sammandrag av undersökningarna och undersökningens resultat enligt 55 §. Sammandragen får inte innehålla personuppgifter eller identifikationsuppgifter om tillsynsobjekten.

Ett godkänt laboratorium ska utan dröjsmål meddela Livsmedelssäkerhetsverket om det sker väsentliga förändringar i verksamheten, om verksamheten avbryts och om verksamheten upphör.

Närmare bestämmelser om innehållet i och lämnandet av meddelanden och sammandrag utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §

Nationella referenslaboratoriernas anmälningskyldighet

Ett nationellt referenslaboratorium ska på begäran lämna de uppgifter till Livsmedelssäkerhetsverket och Institutet för hälsa och välfärd som de behöver för epidemiologisk uppföljning samt till Livsmedelssäkerhetsverket dessutom de uppgifter om de i 56 § 1 mom. avsedda prover och mikrobstammar som verket behöver för att styra tillsynen. De uppgifter som lämnas till Institutet för hälsa och välfärd får inte innehålla identifikationsuppgifter om tillsynsobjekten.

Närmare bestämmelser om innehållet i och lämnandet av meddelanden får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 §

Tillsyn och register över laboratorier

Livsmedelssäkerhetsverket ska utöva tillsyn över de godkända laboratorierna och vid behov bedöma om ett laboratorium uppfyller de krav som ställs på laboratoriet.

Livsmedelssäkerhetsverket ska föra ett register över godkända laboratorier. I registret ska föras in laboratoriets kontaktuppgifter och kompetensområde, namnet på den person som ansvarar för undersökningarna, uppgifter om de tillsynsåtgärder som genomförts samt uppgifterna i 56 § 3 mom. om förändringar i verksamheten.

9 kap.

Avgifter och arvoden

59 §

Avgifter som tas ut till staten för myndigheternas prestationer

Bestämmelser om de avgifter som tas ut till staten för statliga myndigheters prestationer finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Också för auktoriserade inspektörers prestationer tas det ut en avgift med iakttagande av den lagen.

Regionförvaltningsverket påför och tar ut avgifter till staten för kommunalveterinärernas prestationer enligt denna lag. Bestämmelser om storleken på de avgifter som tas ut för kommunalveterinärernas prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet med iakttagande av vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten föreskrivs om de allmänna grunderna för när statliga myndigheters prestationer ska vara avgiftsbelagda och för avgifternas storlek samt om övriga grunder för avgifterna. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas även bestämmelser om det

förfarande som ska iakttas vid fakturering av kommunalveterinärernas prestationer.

Bestämmelser om myndigheters skyldighet att ta ut en avgift för extra tillsynsåtgärder som föranleds av bristande efterlevnad finns dessutom i artikel 28 i kontrollförordningen.

60 §

Arvoden och ersättningar som betalas till auktoriserade inspektörer

Livsmedelssäkerhetsverket ska betala arvoden för inspektioner, provtagningar och övriga åtgärder som utförts av auktoriserade inspektörer i enlighet med denna lag och ersätta dem för kostnaderna.

61 §

Ersättning som staten betalar till kommunerna

I 23 § i veterinärvårdslagen föreskrivs det om kommunens rätt att av statens medel få ersättning för utförandet av sådana uppgifter som enligt denna lag hör till kommunalveterinären.

62 §

Vissa avgifter som tas ut till kommunen

För kommunens i 46 § avsedda tillsyn över livsmedelslokaler och den verksamhet som där bedrivs tas avgifter ut på det sätt som föreskrivs i livsmedelslagen.

10 kap.

Administrativa tvångsmedel

63 §

Föreläggande

Tillsynsmyndigheten kan ålägga den som bryter mot denna lag, bestämmelser eller fö-

reskrifter som utfärdats med stöd av den eller mot förordningen om animaliska biprodukter eller genomförandeförordningen att omedelbart eller inom en tid som är tillräckligt lång med avseende på ärendets natur fullgöra sin skyldighet.

64 §

Förbud

Tillsynsmyndigheten kan förbjuda insamling, transport, hantering, behandling, omvandling, bearbetning, lagring, utsläppande på marknaden, distribution och användning av en biprodukt eller en därav framställd produkt, om biprodukten eller den därav framställda produkten inte uppfyller de krav som ställs i eller med stöd av denna lag eller i förordningen om animaliska biprodukter eller genomförandeförordningen.

Tillsynsmyndigheten kan även förbjuda den som bryter mot denna lag, bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller mot förordningen om animaliska biprodukter eller genomförandeförordningen att fortsätta med eller upprepa det förfarande eller den verksamhet som strider mot bestämmelserna.

Tillsynsmyndigheten kan meddela det förbud som avses i 1 mom. som interimistiskt medan ärendet utreds, om det är nödvändigt med tanke på människors eller djurs hälsa eller miljön. Ett interimistiskt förbud är i kraft till dess att tillsynsmyndigheten fattar ett slutligt avgörande i ärendet.

65 §

Avbrytande av verksamheten

Om det är uppenbart att en biprodukt eller en därav framställd produkt utgör en fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön och om faran är omedelbar och inte kan förhindras på något annat sätt, har tillsynsmyndigheten rätt att vid behov genast avbryta verksamheten till den del det är nödvändigt för att avvärja faran.

Om det i ärendet inte har utfärdats ett sådant beslut som avses i 63 och 64 §, ska ärendet avgöras så fort som möjligt efter det att verksamheten avbrutits.

66 §

Återkallande av godkännanden samt förbud mot verksamhet

Beslut om tillfälligt eller slutgiltigt återkallande av godkännanden i enlighet med artikel 46 i förordningen om animaliska biprodukter ska fattas av den behöriga myndighet som har godkänt anläggningen, och beslut om förbud mot verksamhet ska fattas av den behöriga myndighet som har registrerat eller godkänt den driftansvarige eller anläggningen.

67 §

Förnyad bearbetning, bortskaffande, tillbakadragande från marknaden eller återsändande

Om tillsynsmyndigheten med stöd av 64 § har utfärdat ett förbud, kan den besluta att produkterna på den driftansvariges bekostnad ska bearbetas på nytt, användas till ett annat ändamål, bortskaffas, dras tillbaka från marknaden eller återsändas till avgångslandet. Beslutet kan förenas med förelägganden om förfarandet vid verkställandet.

68 §

Återkallande av tillstånd

Om tillståndshavaren på ett väsentligt sätt bryter mot tillståndsvillkoren, kan Livsmedelssäkerhetsverket återkalla ett sådant tillstånd som avses i 21 § 1 och 2 mom., regionförvaltningsverket ett sådant tillstånd som avses i 30 § 1 mom. och kommunalveterinären ett sådant tillstånd som avses i 8 § och 12 § 2 mom., om tillståndshavaren inte har avhjälpit bristerna inom utsatt tid.

69 §

Återkallande av godkännande av laboratorium

Om ett laboratorium inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 54 § eller om det annars förekommer allvarliga brister i dess verksamhet, ska Livsmedelssäkerhetsverket återkalla det godkännande som det beviljat, om laboratoriet inte har avhjälpt bristerna inom utsatt tid.

Livsmedelssäkerhetsverket kan återkalla godkännandet av ett laboratorium också för den tid som den behandling av ett ärende som avses i 1 mom. kräver, om bristen i laboratoriets verksamhet är sådan att den kan äventyra undersökningsresultatets tillförlitlighet.

70 §

Vite och hot om tvångsutförande

Livsmedelssäkerhetsverket kan förena ett sådant föreläggande som avses i 63 §, ett sådant förbud som avses i 64 § eller ett sådant föreläggande om förnyad bearbetning, bortskaffande, tillbakadragande från marknaden eller återsändande som avses i 67 § med vite eller med hot om att det som försumrats utförs på den försumliges bekostnad.

71 §

Överföring av beslutanderätt i vissa fall

Regionförvaltningsverket kan inom sitt verksamhetsområde besluta om användning av sådana administrativa tvångsmedel som avses i 63—65 § och 67 § och som gäller ett område större än en kommun.

Livsmedelssäkerhetsverket kan fatta beslut om användningen av administrativa tvångsmedel också inom området för en enda kommun, om verket med grundad anledning bedömer att de åtgärder som kommunalveterinären vidtar är otillräckliga.

En myndighet som fattat ett beslut med stöd av 1 och 2 mom. ska utan dröjsmål meddela kommunerna i fråga om beslutet.

11 kap.

Särskilda bestämmelser

72 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) samlar in, transporterar, hanterar, behandlar, omvandlar, bearbetar, lagrar, släpper ut på marknaden, distribuerar, använder eller bortskaffar biprodukter och därav framställda produkter i strid med bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats i eller med stöd av denna lag eller i strid med kraven i förordningen om animaliska biprodukter eller genomförandeförordningen,

2) försummar den bokföring som avses i 31 § 1 mom. eller anmälningsskyldigheten enligt 31 § 2 mom.,

3) försummar den anmälningsskyldighet eller ansökan om godkännande som avses i 33 §,

4) bryter mot ett föreläggande om fullgörande av skyldighet som meddelats med stöd av 63 §, ett förbud som utfärdats med stöd av 64 § eller ett beslut om avbrytande som utfärdats med stöd av 65 §,

5) fortsätter sin verksamhet trots att godkännandet eller registreringen med stöd av 66 § och artikel 46 i förordningen om animaliska biprodukter tillfälligt eller slutgiltigt återkallats eller verksamheten förbjudits,

6) bryter mot det beslut om förnyad bearbetning, bortskaffande, tillbakadragande från marknaden eller återsändande som fattats med stöd av 67 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot biproduktlagen dömas till böter.

Bestämmelser om straff för orsakande av risk för spridning av en djursjukdom finns i 44 kap. 4 a § i strafflagen (39/1889).

Tillsynsmyndigheten behöver inte till en förundersökningsmyndighet anmäla en förseelse som i sin helhet kan anses som ringa.

73 §

Ändringsökande

Ändring i ett beslut som utfärdats med stöd av denna lag, förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Behörig förvaltningsdomstol är den vars domkrets beslutet huvudsakligen hänför sig till på basis av antingen områdets läge eller den driftansvariges hemort.

Ändring i förvaltningsdomstolens beslut i ärenden som gäller sådana beslut som avses i 10 § får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Ändring i förvaltningsdomstolens beslut i andra ärenden får sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I beslut som fattas med stöd av denna lag och förordningen om animaliska biprodukter och genomförandeförordningen kan det bestämmas att beslutet ska iaktas trots att ändring har sökts, om inte fullföljdsmyndigheten bestämmer något annat.

74 §

Användning av databasen Traces vid transport mellan medlemsstater

I artikel 48 punkt 3 i förordningen om animaliska biprodukter finns bestämmelser om användningen av databasen Traces vid utsläppande av biprodukter och därav framställda produkter på marknaden mellan medlemsstater. Vid transport mellan medlemsstater av sådana biprodukter i kategori 3 som ska användas för utfodring av djur eller som gödselmedel och jordförbättringsmedel ska den driftansvarige dessutom skapa ett handelsdokument i databasen Traces så som produktspecifikt närmare bestäms genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Om handelsdokument och officiella hälsointyg gällande sådana biprodukter och därav framställda produkter som levereras till Finland har sänts via databasen Traces och om tillsynsmyndigheten för den anläggning som tar emot biprodukterna har utfört en inspektion, ska uppgifter om inspektionen föras in i databasen.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om användningen av databasen Traces vid skapande av handelsdokument och intyg.

12 kap.

Ikraftträdande

75 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

76 §

Övergångsbestämmelser

Driftansvariga, som innan denna lag träder i kraft har godkänts eller registrerats på det sätt som avses i artiklarna 23 eller 24 i förordningen om animaliska biprodukter förutsätter, anses med stöd av 34 eller 35 § vara godkända eller registrerade driftansvariga eller anläggningar utan separat ansökan eller anmälan, och på dem tillämpas bestämmelserna i denna lag.

Laboratorier som innan denna lag träder i kraft har godkänts och som när denna lag träder i kraft verkar i enlighet med beslut som utfärdats med stöd av övergångsbestämmelserna i 119 § i lagen om djursjukdomar samt biogas- och komposteringsanläggningars laboratorier för egenkontroll som godkänts med stöd av lagen om gödselproduktion får utan separat godkännande fortsätta sin verksamhet i enlighet med besluten.

2.

Lag

om ändring av 44 kap. 4 a § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 44 kap. 4 a §, sådan den lyder i lag 442/2013, som följer:

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

4 a §

Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med lagen om djursjukdomar (441/2013) eller lagen om animaliska biprodukter (/) eller bestämmelse eller föreskrift som utfärdats med stöd av dem

1) importerar eller exporterar, förflyttar, hanterar, innehar eller överlåter djur, embryon eller könsceller av djur, andra djurprodukter eller andra föremål eller ämnen, eller

2) underlåter att iaktta ett förbud eller en begränsning som meddelats för att förhindra spridning av en djursjukdom,

så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller allvarlig fara för djurs hälsa ska, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för orsakande av risk för spridning av en djursjukdom dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 2 § i veterinärvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i veterinärvårdslagen (765/2009) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 198/2013, som följer:

2 §

Tillämpningsområde

djursjukdomar (441/2013), lagen om animaliska biprodukter (/), djurskyddslagen (247/1996), lagen om transport av djur (1429/2006), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014) och lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013).

Bestämmelser om tillsyn som hör till tillämpningsområdet för denna lag finns dessutom i livsmedelslagen (23/2006), lagen om

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av lagen om gödsel-fabrikat**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om gödsel-fabrikat (539/2006) 2 § 3 mom. och
ändras 3 § 2 mom., 5 § 1 mom., 8 § 3 mom., 11 § 1 mom., 12 § 3 mom., 13 § 2 mom., 14 § 1, 3 och 4 mom., 16 §, 17 §, 19 § 1 mom., 20 §, 21 § 2 mom., 25, 28 och 32 §, 33 § 1 mom., 38 §, 40 § 1 mom.,
av dem 3 § 2 mom. sådant det lyder i lag 543/2014 och 17 § sådan den lyder i lag 1498/2009, som följer:

3 §

Förhållande till vissa författningar

Angående krav på råvaror till gödsel-fabrikat samt på biprodukter som används som gödsel-fabrikat som sådana samt bearbetning, användning och bortskaffande av dem föreskrivs dessutom i hälsoskyddslagen (763/1994), miljöskyddslagen (527/2014), avfallslagen (646/2011) och marktäcktslagen (555/1981) samt i Europaparlamentets och

rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall. Angående krav på gödsel-fabrikat av vegetabiliskt ursprung och råvaror till sådana föreskrivs dessutom i lagen om skydd för växters sundhet (702/2003). Angående krav på gödsel-fabrikat av animaliskt ursprung och råvaror till sådana föreskrivs dessutom i lagen om djursjukdomar (441/2013) samt i lagen om animaliska biprodukter (/) och om krav i fråga om import i lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996).

5 §

Allmänna krav

Gödsel­fabrikat ska vara homogena, säkra och lämpliga för sitt ändamål och de ska uppfylla kraven i gödsel­medels­förordningen och denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Gödsel­fabrikat får inte innehålla sådana mängder skadliga ämnen, produkter eller organismer att användning i enlighet med bruksanvisningen kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Råvaror till gödsel­fabrikat ska vara säkra och sådana att de gödsel­fabrikat som tillverkas av dem uppfyller kvalitetskraven.

8 §

Märknings- och förpackningskrav

Bestämmelser om kraven på märkning och förpackning av gödsel­fabrikat finns dessutom i gödsel­medels­förordningen. Fosfor-, kalium-, kalcium-, natrium-, magnesium- och svavelhalterna i EG-gödsel­medel som släpps ut på marknaden ska i varudeklarationen redovisas i grundämnesform, men de kan dessutom redovisas i oxidform på det sätt som avses i artikel 6 i gödsel­medels­förordningen.

11 §

Anmälningsskyldighet

En verksamhetsutövare ska göra en skriftlig anmälan till Livsmedelssäkerhetsverket om sin verksamhet, väsentliga förändringar i verksamheten och nedläggning av verksamheten. Anmälan ska göras innan verksamheten inleds och till den ska fogas en beskrivning av hur verksamheten är organiserad. Anmälningsskyldigheten gäller emellertid inte verksamhetsutövare som bedriver enbart parti- eller detaljhandelsverksamhet eller enbart lagrar, transporterar eller använder gödsel­fabrikat eller råvaror till sådana, om inte gödsel­medels­förordningens bestämmelser förutsätter anmälan. Närmare bestämmelser

om innehållet i anmälan och hur den ska göras utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Skyldighet att föra register

Skyldigheten att föra register gäller inte verksamhetsutövare som enbart bedriver parti- eller detaljhandelsverksamhet eller enbart lagrar, transporterar eller använder gödsel­fabrikat, om det inte i gödsel­medels­förordningens bestämmelser förutsätts att ett register förs.

13 §

Skyldighet att ha egenkontroll

Skyldigheten att ha egenkontroll gäller inte en verksamhetsutövare som enbart transporterar eller använder gödsel­fabrikat eller råvaror till sådana, om detta inte förutsätts i gödsel­medels­förordningen. En skriftlig plan för egenkontrollen ska utarbetas och tillställas Livsmedelssäkerhetsverket. Verksamhetsutövaren ska se till att de arbetstagare som deltar i tillverkningen och bearbetningen är medvetna om egenkontrollen.

14 §

Godkända anläggningar

En verksamhetsutövare som tillverkar, tekniskt bearbetar eller lagrar andra än animaliska organiska gödsel­fabrikat eller råvaror till sådana ska vara godkänd av Livsmedelssäkerhetsverket när verksamheten inleds (*godkänd anläggning*). Till en ansökan om godkännande ska fogas följande uppgifter:

- 1) en utredning om den nya anläggningen och dess verksamhet,
- 2) en utredning om de råvaror som används och om slutprodukterna samt om var de används,

- 3) anläggningens skriftliga plan för egenkontroll,
- 4) den tidpunkt då anläggningen eller ändringen av den ska tas i bruk,
- 5) miljötillståndet eller ansökan om det,
- 6) sökandens kontaktppgifter.

Anläggningen ska godkännas, om verksamheten, konstruktionerna och utrustningen uppfyller kraven i denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Godkännande kan beviljas för viss tid. För en godkänd anläggning kan uppställas krav, begränsningar och andra villkor som gäller dess verksamhet, om verksamheten kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Godkända anläggningar ska tilldelas registernummer.

Bestämmelser om godkännande av anläggningar som tillverkar och bearbetar gödsel-fabrikat av animaliskt ursprung ingår i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002.

16 §

Allmän styrning och tillsyn

Den allmänna styrningen och övervakningen av verkställigheten av gödselmedelsförordningen och denna lag hör till jord- och skogsbruksministeriets uppgifter.

17 §

Tillsynsmyndigheter

Livsmedelssäkerhetsverket svarar för verkställigheten av gödselmedelsförordningen och denna lag samt för tillsynen över att gödselmedelsförordningen samt denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas samt för organisationen av tillsynen. Livsmedelssäkerhetsverket anlitar närings-, trafik- och miljöcen-

tralerna vid tillsynen. Förutom Livsmedelssäkerhetsverket övervakar Tullen importen och exporten av gödsel-fabrikat.

Närmare bestämmelser om den tillsyn som utövas av Tullen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

19 §

Godkända laboratorier

Laboratoriet vid Livsmedelssäkerhetsverket fungerar som officiellt laboratorium enligt gödselmedelsförordningen och denna lag för analyser som hänför sig till tillsynen över gödsel-fabrikat och till egenkontrollen av gödsel-fabrikat. Analyser som hänför sig till godkända anläggningars egenkontroll och som krävs vid tillsynen över gödsel-fabrikat kan också utföras i något annat laboratorium som Livsmedelssäkerhetsverket har godkänt. Andra laboratorier ska godkännas, om de är kompetenta att utföra ovannämnda analyser enligt Europeiska unionens lagstiftning eller, om någon EU-lagstiftning inte finns, med internationellt godkända standardmetoder eller, om även sådana saknas, med lika beprövade validerade metoder som är avsedda för analys och provtagning av gödsel-fabrikat. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms närmare om de handlingar som ska fogas till ansökan och som visar att förutsättningarna föreligger.

20 §

Allmänna principer för tillsynen

Gödsel-fabrikat och råvaror till sådana ska övervakas objektivt och regelbundet. Övervakningen ska effektiviseras, om det kan misstänkas att ett gödsel-fabrikat eller råvaran till det eller verksamhetsutövarens verksamhet inte uppfyller de krav som föreskrivs i gödselmedelsförordningen eller denna lag eller med stöd av den. Tillsynsätgårderna ska vara ändamålsenliga och på ett lämpligt sätt omfatta alla faser av tillverkningen, utsläppandet på marknaden, marknadsföringen,

transporten, lagringen, användningen och bearbetningen av gödsel­fabrikat och råvarorna till sådana.

Tillsynsmyndigheten ska vid behov ge verksamhetsutövarna nödvändiga anvisningar och uppmaningar angående efterlevnaden av de krav som ställts med stöd av gödsel­medelsförordningen eller denna lag. Närmare bestämmelser om tillsynen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruks­ministeriet.

21 §

Förhandsanmälningar

Ett parti gödsel­fabrikat eller råvaror till sådana som ska föras in till Finland kan, om tillsynsmyndigheten så bestämmer, förvaras under Tullens uppsikt på ett ställe som godkänts av tillsynsmyndigheten tills tillsyns­myndigheten har fått tillräcklig utredning om att de krav som föreskrivs i gödsel­medelsförordningen och denna lag och med stöd av denna lag uppfylls.

25 §

Rätt att få upplysningar

Tillsynsmyndigheten samt de auktoriserade inspektörerna har rätt att av verksamhets­utövaren få de uppgifter och handlingar som behövs för inspektioner eller tillsyn enligt gödsel­medelsförordningen eller denna lag.

28 §

Handräckning

Tillsynsmyndigheten har rätt att av gräns­bevakningsväsendet samt polismyndigheter­na och räddningsmyndigheterna få handräckning vid utförandet av uppgifter enligt göd­sel­medelsförordningen eller denna lag och bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

32 §

Förordnande

Om en verksamhetsutövare inte iakttar gödsel­medelsförordningen eller denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av denna lag och bristerna inte uppfyller kraven för utfärdande av förbud enligt 33 §, kan tillsyns­myndigheten bestäm­ma att verksamhets­utövaren ska fullgöra sin skyldighet inom en med hänsyn till sakens natur tillräcklig tid.

33 §

Förbud

Livsmedelssäkerhetsverket kan förbjuda att ett gödsel­fabrikat eller råvaran till det

1) tillverkas, om den tillverknings- eller förvaringslokal som används vid tillverknin­gen, tillverkningsmetoden eller tillverk­ningsutrustningen eller tillverkarens metod för egenkontroll eller produkten inte uppfyl­ler de krav som ställs på den i denna lag eller med stöd av den eller i gödsel­medelsförord­ningen,

2) bearbetas, om den bearbetnings- eller förvaringslokal, den bearbetningsmetod eller den bearbetningsutrustning som används eller verksamhetsutövarens metod för egen­kontroll eller produkten inte uppfyller de krav som ställs på den i denna lag eller med stöd av den eller i gödsel­medelsförordningen,

3) släpps ut på marknaden eller används, om gödsel­fabrikatet, förpackandet av det eller uppgifterna om det inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller i gödsel­medelsförordningen eller om gödsel­fabrikatet används i strid med bruksanvisningarna,

4) transporteras eller lagras, om transport­materielen eller lagerlokalerna inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller i gödsel­medelsförordningen,

5) importeras eller exporteras, om verket vid en inspektion upptäcker att gödsel­fabri­katet inte uppfyller de kvalitetskrav som fö­reskrivs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller i gödsel­medelsförordningen,

6) släpps ut på marknaden, om explosions- eller brandfarliga gödsel-fabrikat inte har genomgått detonationssäkerhetsprov i enlighet med de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen.

38 §

Avgifter

För myndighetsprestationer enligt gödselmedelsförordningen eller denna lag tas avgifter ut till staten enligt vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

40 §

Skadeståndsskyldighet

Den som tillverkat, låtit tillverka eller importerat gödsel-fabrikat ska ersätta skador som åsamkas köparen av att ett gödsel-fabrikat i yrkesmässig användning inte uppfyller kraven i gödselmedelsförordningen och i denna lag samt i författningar som utfärdats med stöd av den eller genom att gödsel-fabrikatet avviker från uppgifterna i varudeklarationen mer än vad som är tillåtet enligt de nämnda författningarna. Ersättning ska betalas även om skadan inte orsakats uppsåtligt eller av vårdslöshet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

5.**Lag****om upphävande av de bestämmelser i den upphävda lagen om djursjukdomar som förblivit i kraft**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §	5 mom. vilka förblivit i kraft med stöd av lagen om djursjukdomar (441/2013).
Genom denna lag upphävs i den upphävda lagen om djursjukdomar (55/1980) det inledande stycket och 9 punkten i 12 § 1 mom. samt 12 § 2—4 mom., 12 f § och 15 §	
	2 §
	Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 13 november 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Jord- och skogsbruksminister *Petteri Orpo*

2.

Lag**om ändring av 44 kap. 4 a § i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 44 kap. 4 a §, sådan den lyder i lag 442/2013, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

44 kap.

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet**Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet**

4 a §

4 a §

*Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom**Orsakande av risk för spridning av en djursjukdom*

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med lagen om djursjukdomar (441/2013) eller en bestämmelse eller föreskrift som utfärdats med stöd av den

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med lagen om djursjukdomar (441/ 2013) *eller lagen om animaliska biprodukter (/)* eller bestämmelse eller föreskrift som utfärdats med stöd av *dem*

1) importerar eller exporterar, förflyttar, hanterar, innehar eller överlåter djur, embryon eller könsceller av djur, andra djurprodukter eller andra föremål eller ämnen, eller

1) importerar eller exporterar, förflyttar, hanterar, innehar eller överlåter djur, embryon eller könsceller av djur, andra djurprodukter eller andra föremål eller ämnen, eller

2) underlåter att iaktta ett förbud eller en begränsning som meddelats för att förhindra spridning av en djursjukdom,

2) underlåter att iaktta ett förbud eller en begränsning som meddelats för att förhindra spridning av en djursjukdom,

så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller allvarlig fara för djurs hälsa ska, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *orsakande av risk för spridning av en djursjukdom* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa eller allvarlig fara för djurs hälsa ska, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *orsakande av risk för spridning av en djursjukdom* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag**om ändring av 2 § i veterinärvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i veterinärvårdslagen (765/2009) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 198/2013, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Tillämpningsområde

Tillämpningsområde

Bestämmelser om tillsyn som hör till tillämpningsområdet för denna lag finns dessutom i livsmedelslagen (23/2006), lagen om djursjukdomar (55/1980), lagen om bekämpning av djursjukdomar, som med lätthet sprida sig (488/1960), djurskyddslagen (247/1996), lagen om transport av djur (1429/2006), lagen om medicinsk behandling av djur (617/1997) och lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013).

Bestämmelser om tillsyn som hör till tillämpningsområdet för denna lag finns dessutom i livsmedelslagen (23/2006), lagen om djursjukdomar (441/2013), lagen om *animaliska biprodukter* (/), djurskyddslagen (247/1996), lagen om transport av djur (1429/2006), lagen om medicinsk behandling av djur (387/2014) och lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av lagen om gödsel­fabrikat**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om gödsel­fabrikat (539/2006) 2 § 3 mom. och
ändras 3 § 2 mom., 5 § 1 mom., 8 § 3 mom., 11 § 1 mom., 12 § 3 mom., 13 § 2 mom., 14 §
 1, 3 och 4 mom., 16 §, 17 §, 19 § 1 mom., 20 §, 21 § 2 mom., 25, 28 och 32 §, 33 § 1 mom.,
 38 §, 40 § 1 mom.,
 av dem 3 § 2 mom. sådant det lyder i lag 543/2014 och 17 § sådan den lyder i lag
 1498/2009, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

2 §

*Tillämpningsområde**Tillämpningsområde*

*Denna lag tillämpas också på tillsynen över
 Europaparlamentets och rådets förordning nr
 1774/2002 om hälsobestämmelser för anima-
 liska biprodukter som inte är avsedda att an-
 vändas som livsmedel (biproduktförordning-
 en) och på annan verkställighet som den för-
 utsätter till den del verkställigheten gäller
 gödsel­fabrikat.*

3 mom. upphävs

3 §

3 §

*Förhållande till vissa författningar**Förhållande till vissa författningar*

 Bestämmelser om krav på råvaror till göd-
 self­fabrikat och *krav* på biprodukter som an-
 vänds som gödsel­fabrikat som sådana samt
 om *krav på* bearbetning, användning och
 bortskaffande av dem finns dessutom i hälso-
 skyddslagen (763/1994), miljöskyddslagen
 (527/2014), avfallslagen (646/2011) och
 marktäktslagen (555/1981) samt i Europapar-
 lamentets och rådets förordning (EG) nr
 1013/2006 om transport av avfall. Bestäm-
 melser om krav på gödsel­fabrikat av vegeta-
 biliskt ursprung och råvaror till sådana finns
 dessutom i lagen om skydd för växters sund-
 het (702/2003). Bestämmelser om krav på
 gödsel­fabrikat av animaliskt ursprung och rå-

Angående krav på råvaror till gödsel­fabri-
 kat *samt* på biprodukter som används som
 gödsel­fabrikat som sådana samt bearbetning,
 användning och bortskaffande av dem *före-
 skrivs* dessutom i hälsoskyddslagen
 (763/1994), miljöskyddslagen (527/2014),
 avfallslagen (646/2011) och marktäktslagen
 (555/1981) samt i Europaparlamentets och
 rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om
 transport av avfall. *Angående* krav på gödsel-
 fabrikat av vegetabiliskt ursprung och råvaror
 till sådana *föreskrivs* dessutom i lagen om
 skydd för växters sundhet (702/2003). *Angå-
 ende* krav på gödsel­fabrikat av animaliskt ur-
 sprung och råvaror till sådana *föreskrivs*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

varor till sådana finns dessutom i lagen om djursjukdomar (441/2013) och *bestämmelser* om krav i fråga om import *finns* i lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996).

dessutom i lagen om djursjukdomar (441/2013) *samt i lagen om animaliska biprodukter (/)* och om krav i fråga om import i lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996).

5 §

5 §

*Allmänna krav**Allmänna krav*

Gödsel­fabri­kat skall vara homogena, säkra och lämpliga för sitt ändamål och de skall uppfylla kraven i gödsel­medels­förordningen, *biprodukt­förordningen* samt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Gödsel­fabri­kat får inte innehålla sådana mängder skadliga ämnen, produkter eller organismer att användning i enlighet med bruksanvisningen kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Råvaror till gödsel­fabri­kat skall vara säkra och sådana att de gödsel­fabri­kat som tillverkas av dem uppfyller kvalitetskraven.

Gödsel­fabri­kat ska vara homogena, säkra och lämpliga för sitt ändamål och de ska uppfylla kraven i gödsel­medels­förordningen *och* denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Gödsel­fabri­kat får inte innehålla sådana mängder skadliga ämnen, produkter eller organismer att användning i enlighet med bruksanvisningen kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Råvaror till gödsel­fabri­kat ska vara säkra och sådana att de gödsel­fabri­kat som tillverkas av dem uppfyller kvalitetskraven.

8 §

8 §

*Märknings- och förpackningskrav**Märknings- och förpackningskrav*

Kraven på märkning och förpackning av gödsel­fabri­kat skall dessutom överensstämma *med kraven* i gödsel­medels­förordningen *och biprodukt­förordningen*. Fosfor-, kalium-, kalcium-, natrium-, magnesium- och svavelhalterna i EG-gödsel­medel som släpps ut på marknaden skall i varudeklarationen redovisas i grundämnesform, men de kan dessutom redovisas i oxidform på det sätt som avses i artikel 6 i gödsel­medels­förordningen.

Bestämmelser om kraven på märkning och förpackning av gödsel­fabri­kat *finns* dessutom i gödsel­medels­förordningen. Fosfor-, kalium-, kalcium-, natrium-, magnesium- och svavelhalterna i EG-gödsel­medel som släpps ut på marknaden ska i varudeklarationen redovisas i grundämnesform, men de kan dessutom redovisas i oxidform på det sätt som avses i artikel 6 i gödsel­medels­förordningen.

11 §

11 §

*Anmälningsskyldighet**Anmälningsskyldighet*

En verksamhetsutövare skall göra en skriftlig anmälan till Livsmedelssäkerhetsverket om sin verksamhet, väsentliga förändringar i verksamheten och nedläggning av verksamheten. Anmälan skall göras innan verksamheten inleds och till den skall fogas en beskriv-

En verksamhetsutövare ska göra en skriftlig anmälan till Livsmedelssäkerhetsverket om sin verksamhet, väsentliga förändringar i verksamheten och nedläggning av verksamheten. Anmälan ska göras innan verksamheten inleds och till den ska fogas en beskriv-

ning av hur verksamheten är organiserad. Anmälningsskyldigheten gäller emellertid inte verksamhetsutövare som bedriver enbart parti- eller detaljhandelsverksamhet eller enbart lagrar, transporterar eller använder gödsselfabrikat eller råvaror till sådana, om inte gödselmedelsförordningens *eller biproduktförordningens* bestämmelser förutsätter anmälan. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och hur den skall göras utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

ning av hur verksamheten är organiserad. Anmälningsskyldigheten gäller emellertid inte verksamhetsutövare som bedriver enbart parti- eller detaljhandelsverksamhet eller enbart lagrar, transporterar eller använder gödsselfabrikat eller råvaror till sådana, om inte gödselmedelsförordningens bestämmelser förutsätter anmälan. Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och hur den ska göras utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Skyldighet att föra register

Skyldigheten att föra register gäller inte verksamhetsutövare som enbart bedriver parti- eller detaljhandelsverksamhet eller enbart lagrar, transporterar eller använder gödsselfabrikat, om det inte i gödselmedelsförordningens *eller biproduktförordningens* bestämmelser förutsätts att ett register förs.

13 §

Skyldighet att ha egenkontroll

Skyldigheten att ha egenkontroll gäller inte en verksamhetsutövare som enbart transporterar eller använder gödsselfabrikat eller råvaror till sådana, om detta inte förutsätts i gödselmedelsförordningen *eller biproduktförordningen*. En skriftlig plan för egenkontrollen skall utarbetas och tillställas Livsmedelssäkerhetsverket. Verksamhetsutövaren skall se till att de arbetstagare som deltar i tillverkningen och bearbetningen är medvetna om egenkontrollen.

14 §

Godkända anläggningar

En verksamhetsutövare som tillverkar, tekniskt bearbetar eller lagrar organiska gödsselfabrikat eller råvaror till sådana skall vara

12 §

Skyldighet att föra register

Skyldigheten att föra register gäller inte verksamhetsutövare som enbart bedriver parti- eller detaljhandelsverksamhet eller enbart lagrar, transporterar eller använder gödsselfabrikat, om det inte i gödselmedelsförordningens bestämmelser förutsätts att ett register förs.

13 §

Skyldighet att ha egenkontroll

Skyldigheten att ha egenkontroll gäller inte en verksamhetsutövare som enbart transporterar eller använder gödsselfabrikat eller råvaror till sådana, om detta inte förutsätts i gödselmedelsförordningen. En skriftlig plan för egenkontrollen ska utarbetas och tillställas Livsmedelssäkerhetsverket. Verksamhetsutövaren ska se till att de arbetstagare som deltar i tillverkningen och bearbetningen är medvetna om egenkontrollen.

14 §

Godkända anläggningar

En verksamhetsutövare som tillverkar, tekniskt bearbetar eller lagrar *andra än animaliska* organiska gödsselfabrikat eller råvaror

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

godkänd av Livsmedelssäkerhetsverket när verksamheten inleds (*godkänd anläggning*). Till en ansökan om godkännande, som gäller en annan anläggning än en sådan som skall godkännas med stöd av *biproduktförordningen*, skall fogas följande uppgifter:

- 1) en utredning om den nya anläggningen och dess verksamhet,
- 2) en utredning om de råvaror som används och om slutprodukterna samt om var de används,
- 3) anläggningens skriftliga plan för egenkontroll,
- 4) den tidpunkt då anläggningen eller ändringen av den skall tas i bruk,
- 5) miljötilståndet eller ansökan om det, och
- 6) sökandens kontaktuppgifter.

Anläggningen skall godkännas, om verksamheten, konstruktionerna och utrustningen uppfyller kraven i *biproduktförordningen* samt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Godkännande kan beviljas för viss tid. För en godkänd anläggning kan uppställas krav, begränsningar och andra villkor som gäller dess verksamhet, om verksamheten kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Godkända anläggningar skall tilldelas registernummer.

Bestämmelser om godkännande av anläggningar som tillverkar och bearbetar gödsel-fabrikat av animaliskt ursprung ingår i *biproduktförordningen*.

till sådana ska vara godkänd av Livsmedelssäkerhetsverket när verksamheten inleds (*godkänd anläggning*). Till en ansökan om godkännande ska fogas följande uppgifter:

- 1) en utredning om den nya anläggningen och dess verksamhet,
- 2) en utredning om de råvaror som används och om slutprodukterna samt om var de används,
- 3) anläggningens skriftliga plan för egenkontroll,
- 4) den tidpunkt då anläggningen eller ändringen av den ska tas i bruk,
- 5) miljötilståndet eller ansökan om det,
- 6) sökandens kontaktuppgifter.

Anläggningen ska godkännas, om verksamheten, konstruktionerna och utrustningen uppfyller kraven i denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Godkännande kan beviljas för viss tid. För en godkänd anläggning kan uppställas krav, begränsningar och andra villkor som gäller dess verksamhet, om verksamheten kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Godkända anläggningar ska tilldelas registernummer.

Bestämmelser om godkännande av anläggningar som tillverkar och bearbetar gödsel-fabrikat av animaliskt ursprung ingår i *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002*.

16 §

Allmän styrning och tillsyn

Den allmänna styrningen och övervakningen av verkställigheten av gödselmedelsförordningen, *biproduktförordningen* och denna lag ankommer på jord- och skogsbruksministeriet.

16 §

Allmän styrning och tillsyn

Den allmänna styrningen och övervakningen av verkställigheten av gödselmedelsförordningen och denna lag hör till jord- och skogsbruksministeriets uppgifter.

17 §

Tillsynsmyndigheter

Livsmedelssäkerhetsverket svarar för verkställigheten av gödselmedelsförordningen, *biproduktförordningen* och denna lag samt för tillsynen över att gödselmedelsförordningen, *biproduktförordningen* samt denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas samt för organiseringen av tillsynen. Livsmedelssäkerhetsverket anlitar närings-, trafik- och miljöcentralerna vid tillsynen. Förutom Livsmedelssäkerhetsverket övervakar tullverket importen och exporten av gödselmedel.

Närmare bestämmelser om tullverkets tillsyn utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

19 §

Godkända laboratorier

Laboratoriet vid Livsmedelssäkerhetsverket fungerar som officiellt laboratorium enligt gödselmedelsförordningen, *biproduktförordningen* och denna lag för analyser som hänför sig till tillsynen över gödselmedel och som officiellt laboratorium enligt *biproduktförordningen* för analyser som hänför sig till egenkontrollen. Analyser som hänför sig till tillsynen över gödselmedel och i *biproduktförordningen* förutsatta analyser som hänför sig till anläggningarnas egenkontroll kan också utföras i något annat laboratorium som Livsmedelssäkerhetsverket har godkänt. Andra laboratorier skall godkännas, om de är kompetenta att utföra ovan nämnda analyser enligt EG:s lagstiftning eller, om någon EG-lagstiftning inte finns, med internationellt godkända standardmetoder eller, om även sådana saknas, med lika beprövade validerade metoder som är avsedda för analys och provtagning av gödselmedel. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms närmare om de handlingar som skall fogas till ansökan och som visar att förutsättningarna föreligger.

17 §

Tillsynsmyndigheter

Livsmedelssäkerhetsverket svarar för verkställigheten av gödselmedelsförordningen och denna lag samt för tillsynen över att gödselmedelsförordningen samt denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas samt för organiseringen av tillsynen. Livsmedelssäkerhetsverket anlitar närings-, trafik- och miljöcentralerna vid tillsynen. Förutom Livsmedelssäkerhetsverket övervakar *Tullen* importen och exporten av gödselmedel.

Närmare bestämmelser om *den* tillsyn som utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

19 §

Godkända laboratorier

Laboratoriet vid Livsmedelssäkerhetsverket fungerar som officiellt laboratorium enligt gödselmedelsförordningen och denna lag för analyser som hänför sig till tillsynen över gödselmedel och *till egenkontrollen av gödselmedel*. Analyser som hänför sig till *godkända anläggningars egenkontroll och som krävs vid tillsynen* över gödselmedel kan också utföras i något annat laboratorium som Livsmedelssäkerhetsverket har godkänt. Andra laboratorier ska godkännas, om de är kompetenta att utföra ovan nämnda analyser enligt *Europeiska unionens lagstiftning* eller, om någon *EU-lagstiftning* inte finns, med internationellt godkända standardmetoder eller, om även sådana saknas, med lika beprövade validerade metoder som är avsedda för analys och provtagning av gödselmedel. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms närmare om de handlingar som ska fogas till ansökan och som visar att förutsättningarna föreligger.

20 §

Allmänna principer för tillsynen

Gödselfabrikat och råvaror till sådana skall övervakas objektivt och regelbundet. Övervakningen skall effektiviseras, om det kan misstänkas att ett gödselfabrikat eller råvaran till det eller verksamhetsutövarens verksamhet inte uppfyller de krav som föreskrivs i gödselmedelsförordningen, *biproduktförordningen* eller denna lag eller med stöd av den. Tillsynsåtgärderna skall vara ändamålsenliga och på ett lämpligt sätt omfatta alla faser av tillverkningen, utsläppandet på marknaden, marknadsföringen, transporten, lagringen, användningen och bearbetningen av gödselfabrikat och råvarorna till sådana.

Tillsynsmyndigheten skall vid behov ge verksamhetsutövarna nödvändiga anvisningar och uppmaningar angående iakttagandet av de krav som ställts med stöd av gödselmedelsförordningen, *biproduktförordningen* eller denna lag. Närmare bestämmelser om tillsynen kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

21 §

Förhandsanmälningar

Ett parti gödselfabrikat eller råvaror till sådana som skall föras in till Finland kan, om tillsynsmyndigheten så bestämmer, förvaras under tullens uppsikt på ett ställe som godkänts av tillsynsmyndigheten tills tillsynsmyndigheten har fått tillräcklig utredning om att de krav som föreskrivs i gödselmedelsförordningen, *biproduktförordningen* samt denna lag och med stöd av den uppfylls.

25 §

Rätt att få upplysningar

Tillsynsmyndigheten samt de auktoriserade inspektörerna har rätt att av verksamhetsutövaren få de uppgifter och handlingar som behövs för inspektioner eller tillsyn enligt gödselmedelsförordningen, *biproduktförordningen* eller denna lag.

20 §

Allmänna principer för tillsynen

Gödselfabrikat och råvaror till sådana ska övervakas objektivt och regelbundet. Övervakningen ska effektiviseras, om det kan misstänkas att ett gödselfabrikat eller råvaran till det eller verksamhetsutövarens verksamhet inte uppfyller de krav som föreskrivs i gödselmedelsförordningen eller denna lag eller med stöd av den. Tillsynsåtgärderna ska vara ändamålsenliga och på ett lämpligt sätt omfatta alla faser av tillverkningen, utsläppandet på marknaden, marknadsföringen, transporten, lagringen, användningen och bearbetningen av gödselfabrikat och råvarorna till sådana.

Tillsynsmyndigheten ska vid behov ge verksamhetsutövarna nödvändiga anvisningar och uppmaningar angående *efterlevnaden* av de krav som ställts med stöd av gödselmedelsförordningen eller denna lag. Närmare bestämmelser om tillsynen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

21 §

Förhandsanmälningar

Ett parti gödselfabrikat eller råvaror till sådana som ska föras in till Finland kan, om tillsynsmyndigheten så bestämmer, förvaras under Tullens uppsikt på ett ställe som godkänts av tillsynsmyndigheten tills tillsynsmyndigheten har fått tillräcklig utredning om att de krav som föreskrivs i gödselmedelsförordningen *och* denna lag och med stöd av denna lag uppfylls.

25 §

Rätt att få upplysningar

Tillsynsmyndigheten samt de auktoriserade inspektörerna har rätt att av verksamhetsutövaren få de uppgifter och handlingar som behövs för inspektioner eller tillsyn enligt gödselmedelsförordningen eller denna lag.

28 §

Handräckning

Tillsynsmyndigheten har rätt att av gränsbevakningsväsendet samt polismyndigheterna och räddningsmyndigheterna få handräckning vid utförandet av uppgifter enligt gödselmedelsförordningen, *biproduktförordningen* eller denna lag och bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

32 §

Förordnande

Om en verksamhetsutövare inte iakttar gödselmedelsförordningen, *biproduktförordningen* eller denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den och bristerna inte uppfyller kraven för utfärdande av förbud enligt 33 §, kan tillsynsmyndigheten bestämma att verksamhetsutövaren skall fullgöra sin skyldighet inom en med hänsyn till sakens natur tillräcklig tid.

33 §

Förbud

Livsmedelssäkerhetsverket kan förbjuda att ett gödselmaterial eller råvaran till det

1) tillverkas, om den tillverknings- eller förvaringslokal som används vid tillverkningen, tillverkningsmetoden eller tillverkningsutrustningen eller tillverkarens metod för egenkontroll eller produkten inte uppfyller de krav som ställs på den i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen *eller biproduktförordningen*,

2) bearbetas, om den bearbetnings- eller förvaringslokal, den bearbetningsmetod eller den bearbetningsutrustning som används eller verksamhetsutövarens metod för egenkontroll eller produkten inte uppfyller de krav som ställs på den i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen *eller biproduktförordningen*,

3) släpps ut på marknaden eller används, om gödselmaterial, förpackandet av det eller uppgifterna om det inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den

28 §

Handräckning

Tillsynsmyndigheten har rätt att av gränsbevakningsväsendet samt polismyndigheterna och räddningsmyndigheterna få handräckning vid utförandet av uppgifter enligt gödselmedelsförordningen eller denna lag och bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

32 §

Förordnande

Om en verksamhetsutövare inte iakttar gödselmedelsförordningen eller denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av denna lag och bristerna inte uppfyller kraven för utfärdande av förbud enligt 33 §, kan tillsynsmyndigheten bestämma att verksamhetsutövaren ska fullgöra sin skyldighet inom en med hänsyn till sakens natur tillräcklig tid.

33 §

Förbud

Livsmedelssäkerhetsverket kan förbjuda att ett gödselmaterial eller råvaran till det

1) tillverkas, om den tillverknings- eller förvaringslokal som används vid tillverkningen, tillverkningsmetoden eller tillverkningsutrustningen eller tillverkarens metod för egenkontroll eller produkten inte uppfyller de krav som ställs på den i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen,

2) bearbetas, om den bearbetnings- eller förvaringslokal, den bearbetningsmetod eller den bearbetningsutrustning som används eller verksamhetsutövarens metod för egenkontroll eller produkten inte uppfyller de krav som ställs på den i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen,

3) släpps ut på marknaden eller används, om gödselmaterial, förpackandet av det eller uppgifterna om det inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

eller i gödselmedelsförordningen *eller biproduktförordningen* eller om gödsel­fabrikatet används i strid med bruksanvisningarna,

4) transporteras eller lagras, om transport­materielen eller lagerlokalerna inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen *eller biproduktförordningen*,

5) importeras eller exporteras, om verket vid en inspektion upptäcker att gödsel­fabrikatet inte uppfyller de kvalitetskrav som föreskrivs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller i gödsel­medelsförordningen *eller biproduktförordning­en*,

6) släpps ut på marknaden, om explosions­ eller brandfarliga gödsel­fabrikat inte har genomgått detonationssäkerhetsprov i enligt med de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen.

den eller i gödselmedelsförordningen eller om gödsel­fabrikatet används i strid med bruksanvisningarna,

4) transporteras eller lagras, om transport­materielen eller lagerlokalerna inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen,

5) importeras eller exporteras, om verket vid en inspektion upptäcker att gödsel­fabrikatet inte uppfyller de kvalitetskrav som föreskrivs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller i gödsel­medelsförordningen,

6) släpps ut på marknaden, om explosions­ eller brandfarliga gödsel­fabrikat inte har genomgått detonationssäkerhetsprov i enligt med de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen.

38 §

Avgifter

För myndighetsprestationer enligt gödsel­medelsförordningen, *biproduktförordningen* eller denna lag tas avgifter ut till staten enligt vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

40 §

Skadeståndsskyldighet

Den som tillverkat, låtit tillverka eller im­porterat gödsel­fabrikat skall ersätta skador som åsamkas köparen av att ett gödsel­fabrikat i yrkesmässig användning inte uppfyller kraven i *biproduktförordningen*, gödsel­medels­förordningen och i denna lag samt i författningar som utfärdats med stöd av den eller genom att gödsel­fabrikatet avviker från upp­gifterna i varudeklarationen mer än vad som är tillåtet enligt de nämnda författningarna. Ersättning skall betalas även om skadan inte orsakats uppsåtligt eller av vårdslöshet.

38 §

Avgifter

För myndighetsprestationer enligt gödsel­medelsförordningen eller denna lag tas avgif­ter ut till staten enligt vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

40 §

Skadeståndsskyldighet

Den som tillverkat, låtit tillverka eller im­porterat gödsel­fabrikat ska ersätta skador som åsamkas köparen av att ett gödsel­fabrikat i yrkesmässig användning inte uppfyller kraven i gödsel­medels­förordningen och i denna lag samt i författningar som utfärdats med stöd av den eller genom att gödsel­fabrikatet avviker från upp­gifterna i varudeklara­tionen mer än vad som är tillåtet enligt de nämnda författningarna. Ersättning ska beta­las även om skadan inte orsakats uppsåtligt eller av vårdslöshet.

92
Gällande lydelse

RP 235/2014 rd
Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den _____ *20* .